

การศึกษาการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชี้ท ในโรงเรียนแกนนำ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

สารนิพนธ์

ของ

นพมาศ สุทธิวิรัช

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2551

การศึกษาการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชี้ท ในโรงเรียนแกนนำ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

สารนิพนธ์

ของ

นพมาศ สุทธิวิรัช

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชี้ท ในโรงเรียนแกนนำ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

บทคัดย่อ

ของ

นพมาศ สุทธิวิรัช

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2551

นพมาศ สุทธิวิรัช (2551) การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชีท ในโรงเรียนแกนนำ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 1. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ แสงศักดิ์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติ การบริหารจัดการเรียนร่วม และ
ศึกษาปัญหา ความต้องการ ในการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชีท ในโรงเรียนแกนนำ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 1 ในการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มประชากร คือผู้บริหารโรงเรียน 9 คน
และครูผู้สอน 101 คน รวมจำนวน 110 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหาร 9
คน และครูผู้สอนผู้รับผิดชอบจัดการเรียนร่วม 9 คน รวม 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็น
แบบสอบถาม แบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .96
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชีท ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม
โดยรวม มีระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน
โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านนักเรียน
ด้านสภาพแวดล้อม และด้านเครื่องมือ

2. ปัญหาในการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชีท ด้านนักเรียน พบว่า การเตรียม
ความพร้อมนักเรียนทั่วไป มีการดำเนินการไม่ต่อเนื่อง การเตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการ
พิเศษ ปฏิบัติได้ไม่ทั่วถึง ด้านสภาพแวดล้อม พบว่าไม่มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่ามีปัญหาในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) และ
การจัดทำแผนการสอนที่จัดขึ้นเฉพาะเจาะจงเป็นรายบุคคล (IIP) และด้านเครื่องมือ พบว่า
งบประมาณไม่เพียงพอ ในการจัดซื้อสื่อสำเร็จรูป ค่าจ้างครูพี่เลี้ยง ค่าตอบแทนวิทยากร
บุคคลภายนอก และโครงการฝึกอบรม ครูไม่เพียงพอตามภาระงาน ขาดการทำวิจัยในชั้นเรียน
และขาดการประสานงานกับหน่วยงานทางการแพทย์

3. ความต้องการในการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชีท ด้านนักเรียน พบว่า
ควรมีหน่วยงานในการสำรวจและคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และเตรียมความพร้อมเด็ก
ก่อนเข้าเรียน ควรจ้างพี่เลี้ยงช่วยดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ด้านสภาพแวดล้อม ควร
สนับสนุนงบประมาณ เพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ควรจัดให้มีการ
รวมกลุ่มในการช่วยกันจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) และจัดทำแผนการสอนที่จัดขึ้น
เฉพาะเจาะจงเป็นรายบุคคล (IIP) ควรมีการนิเทศ ติดตามผลการจัดการศึกษา อย่างสม่ำเสมอและ
ต่อเนื่อง ควรมีครูการศึกษาพิเศษช่วยสอนและแนะนำ และด้านเครื่องมือ ควรมีการสนับสนุนด้าน
งบประมาณเพิ่มขึ้น และมีระบบส่งต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษกับหน่วยงานทางการแพทย์

A STUDY OF ADMINISTRATION OF MAINSTREAMING SEAT FRAMEWORK IN
THE MODELLED SCHOOL RATCHABURI EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

AN ABSTRACT

BY

NOPAMAT SUDTHIWIRACH

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

May 2008

Noppamas Sudthiwirach (2008) *A study of Administration of Mainstreaming SEAT Framework in the Modeled School Ratchaburi Educational Service Area Office 1*. Masters's Project, M.ED. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor : Assoc. Dr. Thasana Swaengsakdi.

The objectives of this research were to study the rating of the operation of co-operation learning, and study the problems, needs about administration of mainstreaming SEAT framework in the Modeled School Ratchaburi Educational Service Area Office 1. The research consisted of 110 population, There were 9 principals and 101 teachers in the modeled school. The samples used for interview were 9 principals and 9 teachers who concerned with co-operation learning. The instrument used for collecting data was 5 points rating scale questionnaires. The reliability in general coefficients was .96. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation.

The result of the research was found that:

1. The administration of mainstreaming SEAT framework in the Modeled School. The level of the overall image was in high level. Consideration about each of information according to ordering learning activities, students, circumstances, and tools.
2. The problems were found that about the students, the preparation of general students was not continually and for the students mainstreamed were not thoroughly. About circumstance, there was not adjusting the physical circumstances. About the learning activities, there were the problems about individualized education program (IEP) and individualized implementation plan (IIP). And about the tools, the problems were lack the budget for purchase some instructional medias, special educational teacher and trainer's wage and for training occupation projects. There were not enough teachers, lack of classroom research and cooperate with medical service.
3. The needs about the students, there should be the organization to survey and screen the students mainstreamed and warm up them before go to school; employ the special education teachers for them. About circumstance, there should be supporting budget for improve the circumstance, and about learning activities, there should be grouping teacher to manage the individualized education program (IEP) and individualized implementation plan (IIP), supervising and monitoring regularly and continually, and special education teachers for teaching and advising. And about the tools, there should be the cooperating system and subsequently submit the students mainstreamed to the medical service.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถของ รองศาสตราจารย์ทัศน แสงศักดิ์ อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี ที่ให้ความกรุณาเป็นที่ปรึกษา ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ แก้ไข ปรับปรุง ติดตาม และกำกับ การจัดทำสารนิพนธ์ ตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศน แสงศักดิ์ อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี อาจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร.ปานจักษ์ เหล่ารัตนวงษ์ และอาจารย์ ดร. สมชาย เทพแสง ซึ่งเป็นกรรมการพิจารณาเค้าโครงสารนิพนธ์ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดทำสารนิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี ประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศน แสงศักดิ์ และอาจารย์ ดร.นิത്യ โรจน์รัตนวาณิช กรรมการสอบสารนิพนธ์ที่ให้ความอนุเคราะห์แนะนำข้อคิดเห็น เพื่อปรับปรุงแก้ไขจนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ นายวีระ กิ่งแก้ว ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดราชบุรี อาจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร.ปานจักษ์ เหล่ารัตนวงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุบล เลี้ยววาริน ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา นายพิษณุ โชติศิริคุณวัฒน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดห้วยหมู นางสาวศิริ พันธิ ครูโรงเรียนวัดห้วยไผ่ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจสอบ แก้ไขปรับปรุง ให้ข้อเสนอแนะแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบคุณผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โรงเรียนวัดบ้านไร่ และโรงเรียนอนุบาลโพธาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษाराชบุรี เขต 2 ที่ให้ความอนุเคราะห์ ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยและขอขอบคุณผู้บริหารและครูโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษाराชบุรี เขต 1 ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองจอก(จิตติบุญศรี) โรงเรียนวัดห้วยหมู โรงเรียนบ้านสวนผึ้ง โรงเรียนอนุบาลจอมบึง โรงเรียนบ้านหนองตาเน็ต โรงเรียนบ้านโป่ง โรงเรียนวัดราษฎร์ศุภมานฉันท์ โรงเรียนบ้านลำพระ และโรงเรียนอนุบาลวัดเพลง ที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ โดยครบถ้วนสมบูรณ์

นพมาศ สุทธิวิรัช

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	4
ตัวแปรที่ศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดของการวิจัย	7
2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
นโยบายการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำ.....	8
การจัดการเรียนร่วม.....	10
ความหมายของการจัดการเรียนร่วม	10
วัตถุประสงค์การจัดการเรียนร่วม	11
รูปแบบการจัดการเรียนร่วม	12
ประโยชน์ของการจัดการเรียนร่วม	16
หลักการแนวคิดการบริหารจัดการเรียนร่วม	17
การบริหารจัดการเรียนร่วม.....	19
นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	21
โครงสร้างชี้ท	24
หลักการ แนวคิด	24
การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชี้ท.....	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
งานวิจัยในประเทศ	37
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัยและค้นคว้า	46
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	46
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล	48
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
5 สรุปผลอภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	65
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	65
วิธีดำเนินการวิจัย	65
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
อภิปรายผล	68
ข้อเสนอแนะ	71
บรรณานุกรม	73
ภาคผนวก	79
ประวัติย่อผู้จัดทำสารนิพนธ์	98

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	51
2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยรวมและรายด้าน	52
3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติการบริหารจัดการเรียนร่วม ด้านนักเรียน	53
4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติการบริหารจัดการเรียนร่วม ด้านสภาพแวดล้อม	55
5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติการบริหารจัดการเรียนร่วม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน.....	57
6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติการบริหารจัดการเรียนร่วม ด้านเครื่องมือ	58

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
2 รูปแบบการจัดการเรียนร่วมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ.....	13
3 รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	15

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการเรียนร่วม อยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า การศึกษาเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน เด็กทุกคนมีสิทธิที่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังคำกล่าวที่ว่า “การศึกษาเพื่อปวงชน” ครอบคลุมถึงเด็กในชุมชนทุกคน รวมทั้งเด็กพิการด้วย เด็กพิการหรือด้อยโอกาสเหล่านี้ในทางวิชาการศึกษาได้เรียกรวมว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษา (Children with Special Education Needs) การที่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาอยู่ในระบบการศึกษา และมาอยู่ร่วมในสังคมนั้น ก่อให้เกิดความเท่าเทียมกัน ในการดำรงชีวิตการอยู่ร่วมในสังคมที่ดีขึ้น ส่งเสริมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ให้มีพัฒนาการในการดำรงอยู่อย่างมีศักยภาพ เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้บัญญัติถึง สิทธิและหน้าที่ทาง การศึกษา มาตราที่ 10 วรรค 2 และวรรค3 กล่าวว่า การจัดการศึกษาสำหรับบุคคล ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร การเรียนรู้ หรือมีร่างกาย พิการหรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้อง จัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ โดยให้จัดตั้งแต่ แรกเกิดหรือเมื่อพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิที่จะได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กำหนดในกฎกระทรวง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542: 7-8) การเรียนร่วม ถือเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนามากขึ้น สอดคล้อง กับคำปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการไทย ข้อ 3 กล่าวว่า “คนพิการมีสิทธิในการได้รับการดูแล ฟื้นฟูสมรรถภาพ และพัฒนาตั้งแต่แรกเกิด และแรกเริ่มที่พบความพิการ รวมทั้งผู้ปกครองและ ครอบครัวของคนพิการต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐในทุกด้าน เพื่อให้สามารถฟื้นฟูสมรรถภาพ และพัฒนาคนพิการอย่างเต็มศักยภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของแต่ละบุคคล” (สมาคมเพื่อผู้บกพร่องทางจิต. 2550: ออนไลน์)

การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม เป็นการจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคนในระบบการศึกษา เดียวกัน โดยไม่แบ่งแยกว่าเด็กพิการต้องไปเรียนในสถานศึกษาเฉพาะ รวมทั้งเด็กนั้นต้องได้รับ การสนับสนุน ทุกด้าน ทั้งด้านการแพทย์ กิจการแพทย์ วิชาการ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นทางการศึกษา โรงเรียนต้องปรับเปลี่ยนหลักสูตร ยุทธศาสตร์ การบริหาร จัดการ เทคนิคการเรียนการสอน สถานที่ ฯลฯ รวมทั้งให้มีบุคลากรสนับสนุนการจัดการศึกษา เพื่อคนพิการ มุ่งปลูกจิตสำนึกและสร้างเจตคติที่เหมาะสมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ โดยให้สังคม ชุมชน ผู้จัดบริการและประชาชนตระหนักถึงศักยภาพความแตกต่างระหว่างและเฉพาะ

บุคคล รวมถึงสิทธิเท่าเทียมของบุคคลทุกคน การจัดการศึกษานี้เป็นการรวมพลังระหว่างหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรชุมชน องค์กรคนพิการ ผู้ปกครองคนพิการและองค์กรเอกชนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการประสานความร่วมมือ และสนับสนุนการดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อคนพิการทุกระบบ และครบวงจร (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545: 5) การดำเนินงานด้านการจัดการเรียนร่วมที่มีมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2500 มีหลายหน่วยงานเข้ามาให้การสนับสนุน บางช่วงก็ขาดระยะไปบ้าง พบปัญหาการจัดการเรียนร่วม เกิดขึ้นในหลาย ๆ ด้าน จนกระทั่ง ปีงบประมาณ 2529 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้มีโครงการทดลองหารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ ในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2537 ขยายโครงการเรียนร่วมครบทุกจังหวัด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2532: 1) ปลายปี พ.ศ. 2546 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดนโยบายให้นำโครงสร้างซีท (SEAT) ซึ่งเป็นแนวคิดในการนำนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เรียนร่วมกับนักเรียนปกติ โดยมุ่งเน้นให้โรงเรียนต้องปรับและเตรียมการเพื่อช่วยให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในโรงเรียนเรียนร่วมกันได้ เริ่มนำมาใช้ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ต่าง ๆ ทั่วประเทศ โครงสร้างซีท มีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ นักเรียน สภาพแวดล้อม กิจกรรมการเรียนการสอน และเครื่องมือ ซึ่งเป็นผลจากการพัฒนางานวิจัยเรื่องการศึกษาสำหรับคนพิการ: การวิจัยและพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้นักเรียนพิการหรือนักเรียนที่มีความบกพร่องเรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไปได้รับการศึกษาที่เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการพิเศษของนักเรียนเป็นเฉพาะบุคคล และเพื่อช่วยให้โรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมได้พัฒนาการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (เบญญา ชลธารินทร์. 2546: 1-2)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่เรียนทุกคน ในปีงบประมาณ 2547 ได้ดำเนินการโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมต้นแบบ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนเป็นครั้งแรก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรี เขต 1 ร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดราชบุรี ได้พิจารณาคัดเลือกโรงเรียนที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองจอก(จิตติ-บุญศรี) กิ่งอำเภอบ้านคา เป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมต้นแบบโรงเรียนแรก ได้มีการจัดประชุมสัมมนาให้ความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการจัดการเรียนร่วม โดยใช้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้าง ซีท (SEAT Framework) และการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) กับผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบ และได้จัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการตามโครงการ โรงเรียนละ 40,000 บาท ต่อมาในปีงบประมาณ 2548 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีเป้าหมายขยายโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมให้ได้ จำนวน 2,000 โรงเรียน ครอบคลุมทุกอำเภอทั่วประเทศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรี เขต 1 ร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดราชบุรี ได้พิจารณาคัดเลือกโรงเรียนเพิ่มอีก 8 โรงเรียนคือโรงเรียนวัดห้วยหมู อำเภอมืองราชบุรี โรงเรียนบ้านโป่งและโรงเรียนวัดราษฎร์สมานฉันท์ อำเภอปากท่อ โรงเรียน

อนุบาลจอมบึง และโรงเรียนบ้านหนองตาเน็ต อำเภोजอมบึง โรงเรียนอนุบาลวัดเพลง อำเภอวัดเพลง โรงเรียนบ้านสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง โรงเรียนบ้านลำพระ กิ่งอำเภอบ้านคา ซึ่งทุกโรงเรียนได้ดำเนินการตามแนวทางการบริหารจัดการจัดการเรียนร่วม โดยใช้รูปแบบการบริหารจัดการตามโครงสร้าง ซีท (SEAT Framework) และ การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1. 2549: 2-4) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ ดูแล สนับสนุนและช่วยเหลือโรงเรียนในสังกัด จำนวน 199 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมจำนวน 124 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 62.3 และในจำนวนนี้มีโรงเรียนที่เป็นแกนนำการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยโครงสร้างซีทจำนวน 9 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 8 ของจำนวนโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วม โดยมีครูที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนเด็กที่มีการจัดการเรียนร่วม จำนวนโรงเรียนละ 1-3 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1. 2549: 3)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กล่าวถึงปัญหาการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา ว่ามีหลายด้าน ได้แก่ **ด้านบุคลากร** ผู้บริหารทุกระดับยังไม่เข้าใจถึงการจัดการเรียนร่วมและคิดว่าเป็นภาระ ไม่สนับสนุน และขอส่งนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไปเรียนในโรงเรียนเฉพาะ ครูขาดความรู้เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ ผู้ปกครองนักเรียนทั่วไปและผู้เกี่ยวข้องมีเจตคติไม่ดีต่อการนำนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วม **ด้านนโยบาย** ยังไม่มีความชัดเจนและต่อเนื่อง ในการจัดระบบการจัดการศึกษาพิเศษ รัฐบาลไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควร โรงเรียนใดพร้อมที่จะจัดการเรียนร่วมได้ก็ให้จัด ซึ่งเป็นปัญหามาจนถึงปัจจุบัน ขาดการติดตามผลการดำเนินงานจากผู้บริหาร ศึกษาวิเคราะห์ และผู้ที่เกี่ยวข้อง **ด้านชุมชน** ผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชนยังไม่เห็นความสำคัญและคิดว่านักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ควรไปเรียนที่โรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะ **ด้านงบประมาณ** เป็นปัจจัยสำคัญในการจัดการเรียนร่วม ส่วนใหญ่ผู้บริหารจะรบบประมาณจากทางราชการ จึงทำให้การจัดการเรียนร่วมไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งงบประมาณส่วนใหญ่จะเข้าไปในด้านการจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดสรรงบประมาณไม่เหมาะสม ไม่สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 39-43) ในปี 2545 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ศึกษาวิจัย การทบทวนประสิทธิภาพในการทำงานและข้อคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้สรุปปัญหาในการจัดการเรียนร่วมสอดคล้องกับปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น พบปัญหาเพิ่มเติมในเรื่องวิธีการสอนของครู ที่ยังไม่เปลี่ยนแปลงวิธีสอน การขาดแคลนงบประมาณ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและขาดนโยบายที่ชัดเจนในระดับชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545: 57-58)

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การบริหารการจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท ในโรงเรียนแกนนำสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 เพื่อศึกษาถึงการดำเนินงาน การบริหารจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้างซีท ปัญหา ความต้องการของโรงเรียน

แกนนำ ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงผลการบริหารจัดการเรียนร่วม ว่าเป็นไปตามโครงสร้างชี้ทในระดับใด มีปัญหา ในการบริหารจัดการเรียนร่วม หรือไม่ และมีความต้องการอย่างไร ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนแกนนำและ โรงเรียนจัดการเรียนร่วม ในการนำไปปรับปรุงและพัฒนา การบริหารจัดการเรียนร่วมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ ของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชี้ท ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาปัญหา และความต้องการ ในการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชี้ท ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงสภาพระดับการปฏิบัติการบริหารจัดการเรียนร่วม ปัญหา ความต้องการของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีต่อการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชี้ท ในโรงเรียนแกนนำ ซึ่งสามารถนำเสนอข้อมูลให้โรงเรียนจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนา การบริหารจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นผลให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย มุ่งศึกษาระดับการปฏิบัติการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชี้ท ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 1 ในปีการศึกษา 2550 ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ นักเรียน สภาพแวดล้อม กิจกรรมการเรียนการสอน เครื่องมือ และศึกษาปัญหา ความต้องการในการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชี้ท

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนแกนนำ จัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 จำนวน 9 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 9 คน และครูผู้สอน จำนวน 101 คน รวมประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น จำนวน 110 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ใช้กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย ผู้บริหาร 9 คน และครูผู้สอน จำนวน 101 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

แบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ผู้บริหาร 9 คน และครูผู้สอนผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วม 9 คน รวม 18 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้
 - 1) นักเรียน
 - 2) สภาพแวดล้อม
 - 3) กิจกรรมการเรียนการสอน
 - 4) เครื่องมือ
2. ปัญหาและความต้องการ ในการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา จึงกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การบริหารจัดการเรียนร่วม หมายถึงการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมชั้นกับนักเรียนปกติ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. โครงสร้างซีท หมายถึงการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมโดยมีโครงสร้าง ครอบคลุม 4 องค์ประกอบ คือ นักเรียน สภาพแวดล้อม กิจกรรมการเรียนการสอน และเครื่องมือ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 นักเรียน หมายถึงการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมนักเรียนปกติ และนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ นักเรียนปกติมีการเตรียมความพร้อมด้านการให้ข้อมูล เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ เกิดการยอมรับโดยจัดสถานการณ์จำลอง การพาไปเยี่ยมสถานที่ดูแลคนพิการหรือคนบกพร่อง จัดนิทรรศการ หนังสือหรือเรื่องราวคนที่มีความต้องการพิเศษ สอนทักษะการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการเตรียมความพร้อมด้านการช่วยเหลือตนเองด้านกิจวัตรประจำวัน ทางด้านอารมณ์ สังคม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

2.2 สภาพแวดล้อม หมายถึงการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และบุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของนักเรียน การปรับสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายนอกและภายในอาคาร บุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของนักเรียน ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ได้รับการประชาสัมพันธ์เผยแพร่เรื่องการจัดการเรียนร่วม มีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย และร่วมมือในการจัดการเรียนร่วม มีครูผู้ได้รับมอบหมายชัดเจนในการดำเนินงาน ผู้ปกครองนักเรียนยอมรับในการเรียนร่วม

2.3 กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึงการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับกิจกรรมภายในและภายนอกห้องเรียน เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ที่จะช่วยให้นักเรียนทั่วไปและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนา ประกอบด้วย การปรับหลักสูตรทั่วไป การจัดทำหลักสูตรเฉพาะนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) การจัดทำแผนการสอนเฉพาะเจาะจงเป็นรายบุคคล (IIP) เทคนิคการสอน โดยการวิเคราะห์งาน (Task analysis) การสอนโดยเพื่อนช่วยสอน (Peer Tutoring) ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Buddy System) การสอนทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน การตรวจสอบ การรายงาน ความก้าวหน้าของนักเรียน การประกันคุณภาพการศึกษาการเรียนร่วม การจัดการเวลาสอน

2.4 เครื่องมือ หมายถึงการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่นำมาใช้ช่วยในการบริหารจัดการเรียนร่วม ช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เกิดการเรียนรู้และดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนได้รับการศึกษาเต็มตามศักยภาพ ได้แก่ นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ งบประมาณ ระบบบริหารจัดการ การตั้งคณะกรรมการโรงเรียน การจัดระบบข้อมูล แผนพัฒนาครู การประสานงานกับหน่วยงานอื่น และผู้ปกครอง สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีช่วยเกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม บริการการสอนเสริม การสอนดนตรี และศิลปะ

3. โรงเรียนแกนนำ หมายถึงโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกจาก สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาราชบุรี เขต 1 และศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดราชบุรี ให้เป็นโรงเรียนต้นแบบในการจัดการเรียนร่วมระหว่างนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ประเภทต่าง ๆ เรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไป โดยใช้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้างชี้ท

4. โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 1 หมายถึงโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัด ยกเว้นโรงเรียนเอกชน

5. นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึงเด็กในวัยการศึกษาภาคบังคับที่มีความต้องการช่วยเหลือทางการศึกษาที่ต่างไปจากนักเรียนทั่วไป อันเนื่องมาจากสาเหตุบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม

6. ผู้บริหาร หมายถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 1

7. ครูผู้สอน หมายถึงครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนนักเรียน ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 1

8. ครูผู้สอนผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วม หมายถึงครูที่รับผิดชอบในการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและรับผิดชอบโครงการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยอาศัยแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2547) กำหนดโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ดำเนินการจัดการเรียนร่วมใช้รูปแบบการบริหารจัดการตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท ได้พัฒนาขึ้นจากงานวิจัยเรื่องการศึกษาสำหรับคนพิการ การวิจัยและพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยมีมุ่งหมายเพื่อให้เด็กพิการ หรือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไป ได้รับการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการพิเศษ ของนักเรียนเฉพาะบุคคล กระทรวงศึกษาธิการ ได้นำมาจัดทำคู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (เบญจา ชลธารันนท์. 2546: 5-6) ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ นักเรียน ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไป และการเตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ สภาพแวดล้อม ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมทางกายภาพ และบุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของนักเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) การตรวจสอบ เทคนิคการสอน การจัดทำแผนการสอน เฉพาะเจาะจงเป็นรายบุคคล (IIP) และการรายงานความก้าวหน้านักเรียน เครื่องมือ ประกอบด้วย นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ระบบบริหารจัดการ งบประมาณ เทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวก มาใช้เพื่อประกอบการบริหารจัดการเรียนร่วมในสถานศึกษา

จากการศึกษาแนวคิดการบริหารจัดการเรียนร่วมดังกล่าว ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ศึกษาการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท 4 องค์ประกอบ คือ นักเรียน สภาพแวดล้อม กิจกรรมการเรียนการสอน เครื่องมือ และปัญหาและความต้องการตามโครงสร้างซีท ดังภาพประกอบ 1

ตัวแปรที่ศึกษา

การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท

1. นักเรียน
2. สภาพแวดล้อม
3. กิจกรรมการเรียนการสอน
4. เครื่องมือ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. นโยบายการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำ
2. การจัดการเรียนร่วม
 - 2.1 ความหมายของการจัดการเรียนร่วม
 - 2.2 วัตถุประสงค์การจัดการเรียนร่วม
 - 2.3 รูปแบบการจัดการเรียนร่วม
 - 2.4 ประโยชน์ของการจัดการเรียนร่วม
3. หลักการ แนวคิดการบริหารจัดการเรียนร่วม
 - 3.1 การบริหารจัดการเรียนร่วม
 - 3.2 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
4. โครงสร้างชีวิต
 - 4.1 หลักการ แนวคิด
 - 4.2 การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชีวิต
 - 4.2.1 นักเรียน
 - 4.2.2 สภาพแวดล้อม
 - 4.2.3 กิจกรรมการเรียนการสอน
 - 4.2.4 เครื่องมือ
- 5.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. นโยบายการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำ

กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติหลักการประกาศ พ.ศ.2542 เป็นปีการศึกษาเพื่อคนพิการ ภายใต้หลักการ คนพิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน เพื่อเร่งรัด ปรับปรุง และขยายบริการทางการศึกษาสำหรับคนพิการให้ทั่วถึงและมีคุณภาพยิ่งขึ้น

คณะรัฐมนตรีมีมติ เรื่องมาตรการการจัดการศึกษาพิเศษ ดังนี้
การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ให้คนพิการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างคนทั่วไป และประกอบอาชีพได้ตามศักยภาพ

1. กำหนดเป้าหมายมุ่งขยายโอกาสให้กับคนพิการ ที่อยู่ในวัยเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี
 2. ผลิตและพัฒนาคุณภาพครู อาจารย์ และบุคลากร
 3. พัฒนาการวิจัย ปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก
 4. พัฒนาระบบการบริหารจัดการ กระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่ท้องถิ่น
- ให้สถานศึกษาเพิ่มการรับนักเรียนพิการ
5. ให้ผู้ที่ไม่สามารถเข้าชั้นเรียนตามปกติ ได้รับการศึกษานอกระบบโรงเรียน
 6. จัดให้มีศูนย์การศึกษาพิเศษแห่งชาติ ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา และศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด
 7. ให้สถานศึกษาของรัฐและเอกชน จัดบริการการศึกษาแก่คนพิการ โดยจัดแบบเรียนหรือแยกชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนเรียนร่วม หรือเป็นโรงเรียนพิเศษเฉพาะความบกพร่อง
 8. ต้องคำนึงถึงคุณภาพและมีการกระจายบริการอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่
- (กระทรวงศึกษาธิการ. 2543: 3 – 4)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนประถมศึกษา โดยดำเนินการร่วมกับกองการศึกษาพิเศษกรมสามัญศึกษา จนกระทั่งปีงบประมาณ 2529 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงกำหนดให้มีการดำเนินงานโครงการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา สำหรับเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติ โดยเริ่มในโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จนถึงปีงบประมาณ 2533 ได้ขยายการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วมไปยังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดต่าง ๆ และขยายครบทุกจังหวัดทั่วประเทศในปี 2538 และได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง เป็นระยะเวลาถึง 9 ปี ทำให้เกิดการขยายการจัดการเรียนร่วม ทั้งในระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น การจัดการเรียนร่วมดำเนินไปอย่างกว้างขวาง ทำให้เกิดความจำเป็น ในการศึกษา เพื่อหารูปแบบที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพในการดำเนินการจัดการเรียนร่วม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่นักเรียนทุกคน จึงได้จัดโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมต้นแบบ 1 อำเภอ 1 โรงเรียน ในปีงบประมาณ 2547 (ตุลาคม 2546 – กันยายน 2547) ขึ้นเป็นครั้งแรก และเพื่อเป็นการดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 1 จึงร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดราชบุรี พิจารณาคัดเลือกโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ คือ โรงเรียนบ้านหนองจอก(จิตติ - บุญศรี) เป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมต้นแบบ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เชิญผู้บริหารสถานศึกษาไปประชุม เพื่อรับทราบนโยบายและแนวทางดำเนินงาน โดยใช้ระบบการบริหารจัดการเรียนร่วมรูปแบบโครงสร้างซีท (SEAT Framework) และระบบการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) โดยได้รับเงินงบประมาณสนับสนุน 40,000 บาท (สี่หมื่นบาท)

ในปี 2548 ได้ขยายโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมครบทุกอำเภอ ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 1 ร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดราชบุรี พิจารณาคัดเลือกโรงเรียนเพิ่มเติม ดังนี้

1. โรงเรียนวัดห้วยหมู	อำเภอเมืองราชบุรี
2. โรงเรียนบ้านโป่ง	อำเภอปากท่อ
3. โรงเรียนวัดราษฎร์สมานฉันท์	อำเภอปากท่อ
4. โรงเรียนอนุบาลจอมบึง	อำเภอจอมบึง
5. โรงเรียนบ้านหนองตาเน็ด	อำเภอจอมบึง
6. โรงเรียนอนุบาลวัดเพลง	อำเภอวัดเพลง
7. โรงเรียนบ้านสวนผึ้ง	อำเภอสวนผึ้ง
8. โรงเรียนบ้านลำพระ	อำเภอบ้านคา

ทุกโรงเรียนได้ดำเนินการตามแนวทางของการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) และระบบการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) อย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547: 1)

2. การจัดการเรียนร่วม

2.1 ความหมายของการจัดการเรียนร่วม

ศรียา นิยมธรรมและประภัสร์ นิยมธรรม (2532: 6) กล่าวถึง ความหมายของการจัดการเรียนร่วมว่า หมายถึงการเรียนรู้ การเจริญเติบโตในสิ่งแวดล้อม ซึ่งนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจะได้ปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนปกติในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กิจกรรมเหล่านั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับพัฒนาการต่าง ๆ ทุกด้าน เช่น ร่างกาย สังคม อารมณ์ และสติปัญญา ทั้งยังหมายถึงการจัดโปรแกรมการศึกษารายบุคคลตามความต้องการและความสามารถของเด็ก โดยการจัดกิจกรรมเป็นกลุ่มใหญ่และกลุ่มเล็กอย่างเหมาะสม โดยให้เด็กทุกคนได้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างทั่วถึง

ในปีต่อมา ผดุง อารยะวิญญู (2533: 5) ได้ให้คำจำกัดความของการจัดการเรียนร่วม หมายถึงวิธีการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษวิธีหนึ่ง ซึ่งเด็กเหล่านี้จะได้รับการจัดเข้าเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไปหรือการจัดชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติได้ ต่อมา กองการศึกษาพิเศษ (2538: 8) ระบุในคู่มือการจัดการเรียนร่วมว่า การจัดการเรียนร่วม หมายถึงการจัดการศึกษาให้แก่ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้แก่เด็กพิการประเภทต่าง ๆ ได้เรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไป โดยคำนึงถึงความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อส่งเสริมให้เด็กเหล่านี้ได้มีโอกาสเรียนรู้และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543: 21) ได้ อธิบายความหมายของการจัดการเรียนร่วม ว่าเป็นการนำเด็กพิเศษเข้าในระบบการศึกษาปกติ มีการร่วมกิจกรรม และใช้เวลาว่างช่วงใดช่วงหนึ่งในแต่ละวัน หรือเข้าเรียนเหมือนนักเรียนทั่วไป

ซึ่งความหมายของการจัดการเรียนร่วมมีความหมายตรงศัพท์ในภาษาอังกฤษ 3 ความหมายคือ เมนสตรีมมิ่ง (Mainstreaming) หมายถึงการจัดการเรียนร่วมเต็มเวลา โดยเด็กพิเศษจะเข้าเรียนในห้องปกติโดยไม่มีบริการเพิ่มเติมพิเศษ ส่วนอีกความหมายหนึ่งก็คือ อินทิเกรชั่น (Integration) หมายถึงการจัดการให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เข้าเรียนร่วมในชั้นปกติบางวิชาและรวมถึงการจัดชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ และความหมายสุดท้าย อินคลูชัน (Inclusion) หมายถึง การจัดการศึกษาให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เข้าเรียนร่วมชั้นกับนักเรียนทั่วไป โดยวิธีการรับเข้าเรียนร่วมกันตั้งแต่เริ่มเข้ารับการศึกษา โดยมีพื้นฐานเชื่อว่าเด็กในท้องถิ่นทุกคน ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนทั่วไปหรือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เมื่อถึงอายุเข้าเรียนก็ควรได้เข้าเรียนในโรงเรียน ต่อมาพิพนัน ชูชัย (2548: 11) ได้กล่าวถึงความหมายของการเรียนร่วมว่า เป็นการจัดการศึกษาให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้มีโอกาสเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล และมีการกำหนดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบกัน ระหว่างฝ่ายบริหาร ฝ่ายสอน และฝ่ายสนับสนุนทั้งในด้านการศึกษาปกติและด้านการเรียนร่วม

กล่าวโดยสรุปว่าการจัดการเรียนร่วม หมายถึงวิธีหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้อารมณ์ร่วมกันให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษกับนักเรียนปกติ เกิดการปฏิสัมพันธ์และส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในทุกด้าน ทั้งทางร่างกายและจิตใจโดยคำนึงถึงความสามารถของแต่ละบุคคล ที่สามารถปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพให้มีโอกาสเรียนรู้การดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข

2.2 วัตถุประสงค์การจัดการเรียนร่วม

คณะอนุกรรมการโครงการการศึกษาพิเศษโครงการพัฒนาศึกษาอาเซียน (2529: 29) กล่าวถึงวัตถุประสงค์การจัดการเรียนร่วมไว้ 5 ประการ ดังนี้ 1) นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียนใกล้บ้าน หรือไม่ต้องเดินทางไปโรงเรียนพิเศษที่อยู่ห่างไกลมากจนเป็นภาระของผู้ปกครองที่จะต้องรับส่ง ทั้งเป็นการประหยัดพลังงานและเวลาของเด็กที่จะต้องใช้ในการเดินทาง โดยนำเวลานั้น ๆ มาใช้ฝึกหัดหรือฟื้นฟูสมรรถภาพเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถที่จะดำรงชีวิตในสังคมที่ดีที่สุด 2) เป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง ไม่ต้องเสียเงินส่งบุตรพิการไปอยู่โรงเรียนประจำ 3) เด็กพิการได้มีชีวิตอยู่ในครอบครัวกับบิดามารดาและญาติพี่น้องตามปกติ มีโอกาสประพฤติปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นสมาชิกของครอบครัว โดยไม่เกิดความรู้สึกว่าถูกแยกออกไปด้วยเหตุผลแห่งความพิการ 4) นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีโอกาสเรียนรู้ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ ซึ่งนับว่าเป็นประสบการณ์ตรงเป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล 5) ลดภาระของรัฐบาลเพราะการจัดตั้งโรงเรียนพิเศษเฉพาะต้องใช้งบประมาณมาก และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543: 5) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์การจัดการเรียนร่วมว่า เป็นการจัดการศึกษาในรูปแบบวิธีการที่หลากหลายที่มุ่งไปสู่แนวคิดของการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยมีการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ทั้งในด้านอาคารสถานที่ การบริหารของโรงเรียน รูปแบบการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผล การจัดบุคลากรดำเนินงาน เพื่อให้

ระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่น สามารถตอบสนองความต้องการที่แตกต่างกันของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้

สรุปได้ว่าวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนร่วม เพื่อให้โรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม ได้ดำเนินการปรับเปลี่ยน การบริหาร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดบุคลากร การวัดผล และประเมินผลที่ยืดหยุ่น ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไป สามารถทำให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนใกล้บ้าน อยู่กับครอบครัว ประหยัดค่าใช้จ่ายและสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและสภาพแวดล้อมได้

2.3 รูปแบบการจัดการเรียนร่วม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 12-14) ได้อ้างถึงรูปแบบการจัดการเรียนร่วมของ เรโนลด์และบรีค (Reynolds & Birch. 1977: 142) และได้เสนอรูปแบบการจัดการเรียนร่วม 5 รูปแบบ ดังนี้

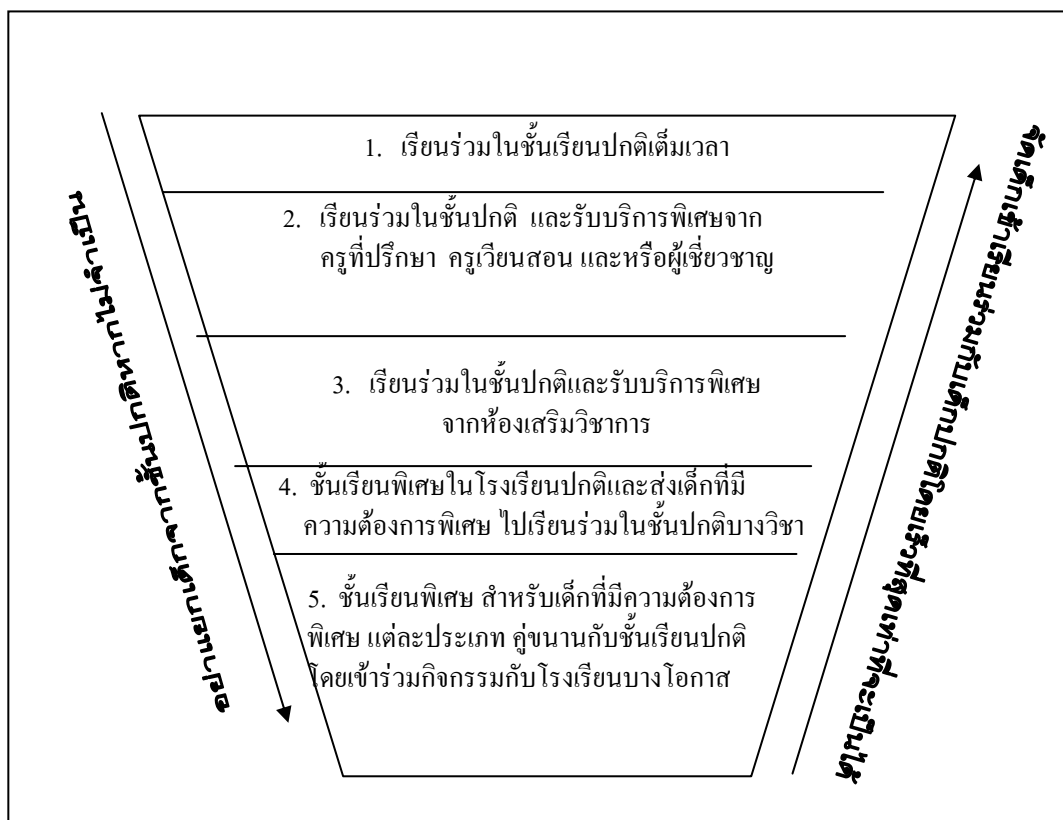
1. การจัดการเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา เป็นการจัดนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพจนถึงระดับที่ช่วยตัวเองได้แล้ว และได้รับการพิจารณาว่ามีความพร้อมทางการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีหรือค่อนข้างดี ตลอดจนมีวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคมดีพอในทุก ๆ กลุ่มวิชา ให้เข้าเรียนร่วมกับนักเรียนปกติและเรียนเหมือนกับนักเรียนปกติ

2. การจัดการเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติและมีบริการให้คำแนะนำปรึกษา เป็นการจัดการเรียนร่วมเต็มเวลาลักษณะคล้ายคลึงกับรูปแบบแรก แต่จะมีครูการศึกษาพิเศษเป็นผู้ให้คำปรึกษาได้แก่ ครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียน ครูเวียนสอนตามโรงเรียนหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง

3. การจัดการเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติและรับบริการจากครูเสริมวิชาการ เป็นการจัดครูการศึกษาพิเศษประจำอยู่ที่ห้องเสริมวิชาการ โดยกำหนดตารางการเรียนให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ได้เข้ามาเรียนกับครูเสริมวิชาการการศึกษาพิเศษบางเวลาและบางวิชา ตามความมากน้อยของความต้องการพิเศษหรือความจำเป็นของเด็ก และสอนในเนื้อหาที่เด็กมีปัญหาหรือไม่ได้รับการสอนในชั้นเรียนปกติ การสอนอาจกระทำป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้

4. การเรียนชั้นพิเศษในโรงเรียนและเรียนร่วมบางเวลา เป็นการจัดนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไว้ในห้องเรียนเดียวกัน โดยคู่ขนานกับห้องเรียนปกติและจัดเป็นกลุ่มเล็ก ๆ มีครูการศึกษาพิเศษประจำชั้นและสอนเองเกือบทุกวิชา ยกเว้นวิชาที่เด็กสามารถไปเรียนร่วมกับนักเรียนปกติได้

5. การจัดชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ เป็นการจัดนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มีความบกพร่องค่อนข้างมากในประเภทเดียวกัน โดยจัดเป็นกลุ่มขนาดเล็ก ไม่น้อยกว่า 6 คน เรียนในชั้นเรียนพิเศษร่วมกันตลอดเวลา มีครูประจำชั้นเป็นผู้สอนเองทุกวิชา แต่อยู่ในโรงเรียนปกติ (ดังภาพประกอบ 2)

ภาพประกอบ 2 รูปแบบการจัดการเรียนร่วมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่อง การจัดการศึกษาพิเศษ เล่ม 3. การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา. หน้า 12.

ผดุง อารยะวิญญู (2541: 221 – 222) กล่าวถึงการจัดการเรียนร่วมระหว่างนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษกับนักเรียนทั่วไปไว้สอดคล้องกันว่าอาจทำได้หลายลักษณะ เป็นวิธีการจัดการจัดการเรียนร่วมซึ่งปฏิบัติกันอยู่หลายประเทศ กล่าวถึงรูปแบบการจัดการจัดการเรียนร่วมไว้ 6 รูปแบบดังนี้

1. เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ เป็นการจัดเด็กพิเศษเข้าเรียนร่วมกับนักเรียนปกติทุกประการ เด็กที่จะเข้าเรียนลักษณะนี้ได้ ควรเป็นเด็กที่มีความพิการน้อย มีความฉลาดและมีความพร้อมในด้านการเรียน

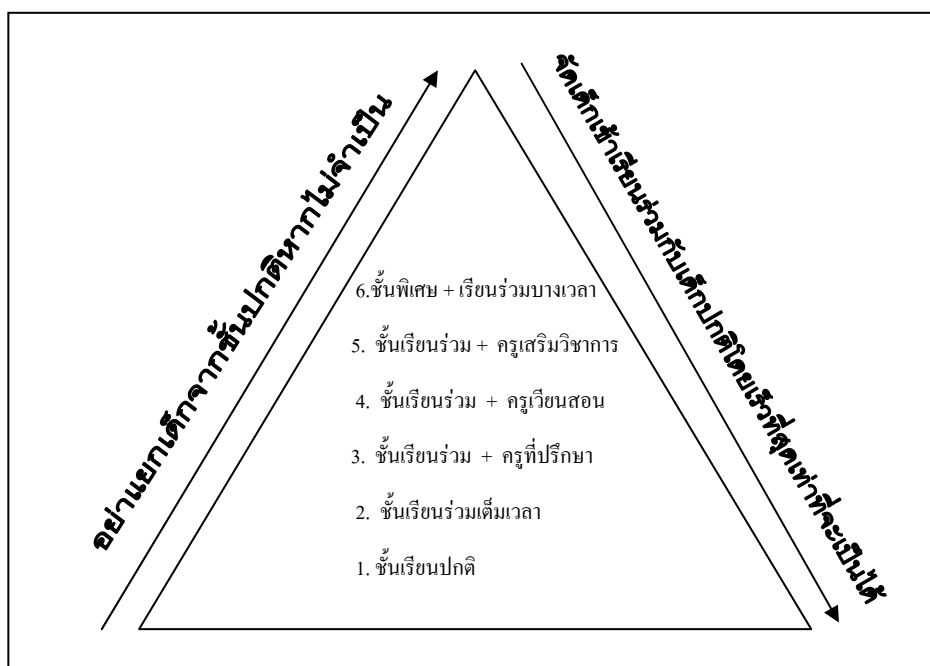
2. เรียนร่วมในชั้นปกติและมีครูพิเศษให้คำแนะนำปรึกษา การจัดการเรียนร่วมวิธีนี้ คล้ายคลึงกับวิธีแรก กล่าวคือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติเต็มเวลา แต่มีครูการศึกษาพิเศษ คอยช่วยเหลือครูประจำชั้น

3. เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติและรับบริการจากครูเวียนสอน เป็นการจ้ดนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติและรับบริการด้านการสอนเพิ่มเติมจากครูการศึกษาพิเศษ ซึ่งจะเดินทางไปตามโรงเรียนต่างๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่เด็ก เนื่องจากมีจำนวนเด็กในแต่ละโรงเรียนไม่มากนัก ครูจึงเดินทางจากโรงเรียนหนึ่งไปยังโรงเรียนหนึ่ง เมื่อครบสัปดาห์ก็วนกลับมาสอนเด็กเดิมในโรงเรียนเดิมอีก จึงเรียนครูประเภทนี้ว่าครูเดินสอนหรือครูเวียนสอน

4. เรียนร่วมในชั้นปกติและรับบริการจากครูเสริมวิชาการ ครูเสริมวิชาการ คือครูการศึกษาพิเศษที่ปฏิบัติงานประจำอยู่ในห้องเสริมวิชาการ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ จะเข้าเรียนกับครูสอนเสริมวิชาการวันละ 1-2 ชั่วโมง หรือมากกว่านี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของเด็กพิเศษ เด็กทุกคนที่เข้ามาเรียนห้องนี้จะต้องมีตารางเรียนที่กำหนดไว้แน่นอนครูสอนวิชาการอาจมีคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ขึ้นอยู่กับจำนวนเด็ก และประเภทของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การสอนเด็กอาจจะทำเป็นรายบุคคลหรือสอนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ก็ได้ และสอนในเนื้อหาที่เด็กไม่ได้รับการสอนในชั้นปกติหรือเนื้อหาที่เด็กมีปัญหา นอกจากสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแล้วครูเสริมวิชาการยังมีหน้าที่ในการให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูปกติ ในการปฏิบัติต่อเด็กประเภทนี้ด้วย

5. ชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ และเรียนร่วมบางเวลา เป็นการจ้ดนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไว้ในชั้นเดียวกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ มีครูประจำชั้นสอนแทบทุกวิชา ยกเว้นบางวิชาที่เด็กต้องไปเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไป เช่น พลศึกษา ศิลปะ

6. ชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ เป็นการจ้ดนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ที่มีความบกพร่องประเภทเดียวกันไว้เป็นกลุ่มเดียวกันและเป็นกลุ่มขนาดเล็ก เด็กเหล่านี้เรียนในชั้นพิเศษตลอดเวลาครูประจำชั้นสอนทุกวิชา การจัดการเรียนร่วมในลักษณะนี้ เหมาะสำหรับเด็กที่มีความพิการค่อนข้างมาก การจัดการเรียนร่วมในลักษณะใดนั้นขึ้นอยู่กับสภาพความพิการและความพร้อมของเด็ก เด็กพิการที่มีความพิการน้อยและมีความพร้อมสูง อาจจัดให้เรียนร่วมเต็มเวลา เด็กที่มีความพิการมากขึ้นและมีความพร้อมน้อย อาจจัดให้เรียนในชั้นเรียนพิเศษลดหลั่นกันลงไป (ดังภาพประกอบ 3)

ภาพประกอบ 3 รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ที่มา: ผดุง อารยะวิญญู. (2541). *การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ*.
หน้า 224.

ศรียา นิยมธรรมและคณะ (2546: 18) ได้แบ่งรูปแบบการจัดการจัดการเรียนร่วมไว้ 8 รูปแบบดังนี้

1. เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติและปฏิบัติเหมือนนักเรียนปกติทุกประการ
2. เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ แต่ได้รับการที่จำเป็นจากครูการศึกษาพิเศษ
3. เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติบางวิชาและเรียนในชั้นพิเศษเฉพาะเด็กที่มีความบกพร่องบางวิชา
4. เรียนในชั้นปกติทุกรายวิชา โดยมีครูการศึกษาพิเศษให้ความช่วยเหลือเด็กเป็นรายบุคคล หรือ กลุ่มย่อยๆ ขณะครูประจำวิชาอธิบาย
5. เรียนในชั้นพิเศษ โดยให้นักเรียนทั่วไปเข้าไปเรียนร่วม
6. เรียนในชั้นพิเศษ โดยให้นักเรียนทั่วไปเข้าไปเรียนร่วมในบางวิชา แต่บางวิชานักเรียนทั่วไปแยกไปเรียนกับเด็กในท้องถิ่นและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแยกไปเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไปในห้องเรียนอื่น
7. เรียนในชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติและร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตรกับนักเรียนทั่วไป
8. เรียนในชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติและร่วมกิจกรรมของโรงเรียนเท่าที่จำเป็น

อาจกล่าวสรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนร่วมมีหลายรูปแบบคือ รูปแบบการเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา รูปแบบเรียนเรียนร่วมในชั้นปกติมีบริการให้คำแนะนำปรึกษา รูปแบบเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติรับบริการจากครูเสริมวิชาการ รูปแบบชั้นเรียนพิเศษเรียนร่วมบางเวลา ซึ่งในแต่ละรูปแบบ มีความยืดหยุ่นตามความต้องการและความจำเป็นพิเศษ ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่างๆ เพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้พัฒนาตามศักยภาพตนเอง และเพื่อเป็นการเตรียมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเหล่านี้ให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข และเป็นที่ยอมรับของคนปกติ

2.4 ประโยชน์ของการจัดการเรียนร่วม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 37) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดการเรียนร่วมไว้ 4 ด้านคือ

1. ด้านการเรียน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสเรียนตามระดับชั้นในโรงเรียนปกติโดยไม่มีข้อบกพร่อง ถ้าเรียนในชั้นพิเศษ ครูก็มักจะให้ความพิเศษแก่เด็กมากเกินไปหรือตั้งความหวังไว้ค่อนข้างต่ำ เมื่อเด็กทำอะไรไม่ได้ครูก็มักจะปล่อย เพราะถือว่ามีความบกพร่อง ถ้าเด็กเรียนในโรงเรียนปกติเด็กก็ต้องปฏิบัติตามนักเรียนทั่วไป เช่น พยายามทำงานให้เสร็จเหมือนคนอื่น เด็กจะได้ฝึกทักษะต่าง ๆ มากขึ้น

2. ด้านสังคม นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมปกติได้ดีขึ้น มีเพื่อนมากขึ้นไม่มีเฉพาะเพื่อนพิการเท่านั้น เพื่อนบ้านจะเข้าใจเด็กดีขึ้น ยินยอมให้ลูกของตนเองเล่นด้วย เพราะเด็กอยู่ในโรงเรียนเดียวกัน

3. ด้านการเปลี่ยนแปลงเจตคติ นักเรียนทั่วไปจะมีความเคยชินกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมากขึ้น เพราะได้อยู่ร่วมกัน เรียนร่วมกัน จึงไม่เห็นว่านักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นมนุษย์ประหลาด น่ากลัว ชวนชัง อีกต่อไป นอกจากนี้นักเรียนทั่วไปยังเรียนรู้ว่านักเรียนที่มีความต้องการพิเศษต้องการความช่วยเหลืออะไรบ้าง และมีความเข้าใจต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ยอมรับและแสดงความเอื้อเฟื้อมากขึ้น

4. ด้านการประหยัดงบประมาณของรัฐบาล เมื่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษสามารถเรียนร่วมในโรงเรียนปกติได้ รัฐบาลก็ไม่จำเป็นต้องสร้างโรงเรียนพิเศษเฉพาะสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ จึงเป็นการลดค่าใช้จ่ายและงบประมาณไปได้มาก เพียงแต่เพิ่มบุคลากรที่จำเป็นในบางด้านเพิ่มขึ้นในโรงเรียนปกติเท่านั้น เช่น เพิ่มครูสอนซ่อมเสริม ครูเวียนสอนหรือครูการศึกษาพิเศษ ในด้านการบริหารก็ใช้ผู้บริหารของโรงเรียนปกติคนเดียว ถือเป็นการประหยัดในด้านงบประมาณของรัฐบาล

กนกพร เจริญฤทธิ์ (2546: 32-33) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดการเรียนร่วม ในประเทศที่เจริญมั่งคั่งหรือประเทศกำลังพัฒนา มีความเห็นตรงกันว่า การจัดให้เด็กพิการเรียนร่วมกับนักเรียนปกติมีผลดีเป็นอย่างยิ่ง ถือว่าเป็นการประหยัดเงินของรัฐ เพราะไม่ต้องตั้งโรงเรียนใหม่ กล่าวคือการตั้งโรงเรียนใหม่แต่ละแห่งจะต้องใช้งบประมาณในการก่อสร้างรวมทั้ง ค่าใช้จ่ายอื่น

เป็นจำนวนมาก การจัดชั้นเรียนร่วมในโรงเรียนปกติจึงเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจัดการศึกษาอย่างหนึ่ง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนร่วมทำให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนใกล้บ้าน ประหยัดค่าใช้จ่าย ได้อยู่กับครอบครัว มีโอกาสเรียนรู้และปรับตัว เข้ากับสังคมปกติและยังเป็นการลดภาระงบประมาณของทางราชการอีกด้วย

3. หลักการ แนวคิดการบริหารจัดการเรียนร่วม

กรมสามัญศึกษา (2530: 1) กล่าวถึงหลักของการจัดการเรียนร่วมไว้ดังนี้ มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของสังคมมีความเป็นอยู่เกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน คนต้องการเพื่อน เมื่อเล็กต้องการเพื่อนเล่น อายุในวัยเรียนต้องการเพื่อนเรียน เพื่อนเล่น เพื่อนร่วมกิจกรรมเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ต้องการเพื่อนคู่คิด นอกจากนี้แต่ละคนมีความพื้นฐานไม่เหมือนกัน มนุษย์จึงต้องพึ่งพาอาศัยกันอยู่ตลอดเวลา คนพิการซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เขาควรได้รับการปฏิบัติอย่างคนธรรมดาทั่วไป คือ ความเข้าใจ ความช่วยเหลือ และการพัฒนาโดยเท่าเทียมคนปกติ ดังนั้นการเตรียมคนพิการตั้งแต่เยาว์วัย เพื่อให้เขาพร้อมที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ และให้โอกาสเขาได้ร่วมกิจกรรมกับนักเรียนปกติจะช่วยให้เขามีเพื่อน มีความเข้าใจซึ่งกันและกันเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้บุคคลเหล่านี้สามารถดำรงชีวิตร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุขเมื่อเติบโตขึ้น จึงเป็นความหวังของการศึกษาในปัจจุบัน ต่อมาผดุง อารยะวิญญู (2533: 7) กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนร่วมไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. ในสังคมมนุษย์มีทั้งคนปกติและผู้ที่มีความบกพร่องต่างๆ เมื่อสังคมไม่สามารถแยกคนที่มีความบกพร่องออกจากสังคมปกติได้ ดังนั้นจึงไม่ควรแยกการศึกษาเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งควรให้เด็กพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ

2. เด็กพิเศษมีความต้องการและความสามารถซึ่งต่างจากนักเรียนปกติ ดังนั้นควรจัดรูปแบบและวิธีการให้แตกต่างไปจากนักเรียนปกติ เพื่อให้เด็กมีศักยภาพในการเรียนรู้เต็มที่

3. เด็กแต่ละคนมีความสามารถแตกต่าง ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนปกติหรือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การศึกษาจะช่วยให้ความสามารถของเด็กแต่ละคนปรากฏเด่นชัด

4. เด็กแต่ละคนมีพื้นฐานแตกต่างกันทางการเลี้ยงดูจากครอบครัว เศรษฐกิจ สังคม การศึกษาสติปัญญา และทักษะ การศึกษาจะช่วยให้แต่ละคนได้เรียนรู้เพื่อปรับตัวเข้าหากัน และให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

5. เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม การจัดการศึกษาต้องจัดเพื่อพัฒนาทุกด้านให้สูงสุดตามความสามารถของแต่ละบุคคล

อุบล เล่นวารี (2542: 22) กล่าวถึงหลักของการจัดการเรียนร่วมไว้สอดคล้องกันว่า ไม่มีสังคมใดไร้คนพิการ ดังนั้นเมื่อคนพิการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และเราไม่สามารถขจัด คนพิการออกไปจากสังคมได้ จึงควรเตรียมผู้พิการให้มีความพร้อมแต่เยาว์วัย เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ อันเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้บุคคลเหล่านี้สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นสุข

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543: 4-5) ได้กล่าวถึงแนวคิดในการจัดการศึกษาในรูปแบบการเรียนร่วมว่า เป็นการรวมกลุ่มนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โดยเน้นแนวคิดที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. การจัดการศึกษาในโรงเรียนปกติ เป็นโรงเรียนแบบการเรียนร่วม โดยยึดหลักการพื้นฐานว่า เด็กทุกคนควรได้เรียนด้วยกันโดยไม่คำนึงถึงอุปสรรค หรือความแตกต่างที่อาจมี โรงเรียนต้องยอมรับและตอบสนองต่อความต้องการที่แตกต่างกันของเด็ก
2. มุ่งจัดการเรียนการสอนที่ยึดหลักบูรณาการและยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง
3. การให้การศึกษาแบบเรียนร่วมเป็นวิธีการที่มีประสิทธิผลที่สุด สำหรับสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษกับนักเรียนทั่วไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 1-2) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนร่วม ควรดำเนินการ บนพื้นฐานของแนวคิดและหลักการสำคัญ 3 ประการคือ *ประการแรก* มนุษย์ทุกคนย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันในโอกาสทางการศึกษา ดังนั้นการจัดระบบการศึกษาจึงจัดบริการทางการศึกษาให้แก่มนุษย์ทุกคน โดยไม่แยกความบกพร่องหรือฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม จึงควรจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล *ประการที่สอง* มนุษย์ทุกคนย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันในการอยู่ร่วมกัน ในสังคม ดังนั้นการจัดเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียนและวัยเรียน เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษอยู่ร่วมกับนักเรียนทั่วไป ย่อมก่อให้เกิดคุณค่าและสร้างสรรค์สังคม เพราะเด็กเหล่านี้จะมีความเข้าใจอันดีต่อกันมีการยอมรับซึ่งกันและกัน เมื่อเด็กเหล่านี้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ จะไม่เกิดการแบ่งแยกความแตกต่างของมนุษย์ในสังคม และ*ประการที่สาม* การเรียนการสอนในชั้นเรียน ย่อมสนองตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้นการจัดนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้เข้าเรียนในชั้นเรียนร่วม จึงควรได้มีการปรับการเรียนการสอนให้เป็นการสอนเพื่อบุคคลทั่วไป เพื่อให้พัฒนาความพร้อมและความรู้ความสามารถของผู้เรียนทุกคนให้พัฒนาทุกด้าน ด้วยวิธีการและกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถของ แต่ละบุคคล เพื่อให้เกิดศักยภาพที่จะดำรงชีพอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงหลักการที่ควรคำนึงถึงในการจัดการเรียนร่วมว่า เด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษา ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน เด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ไม่ว่าเด็กคนนั้นจะเป็นนักเรียนปกติ หรือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การจัดการศึกษาเป็นลักษณะของการจัดการศึกษาเพื่อคน ทุกคน การจัดการเรียนร่วมเป็นการจัดการแบ่งแยกทางสังคมอย่างหนึ่ง เป็นการสอนคนให้ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกัน และเด็กเป็นผู้เลือกโรงเรียนไม่ใช่โรงเรียนเลือกเด็ก

ประภคติ พูลพัฒน์ (2546: 17 – 18) ได้เสนอหลักพื้นฐานของการจัดการเรียนร่วมไว้ 3 ประการ คือ

1. มนุษย์ทุกคนย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันในโอกาสทางการศึกษา ดังนั้นการจัดระบบการศึกษาให้แก่มนุษย์ทุกคน โดยไม่แบ่งแยกความบกพร่องหรือฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมจึงควรจัดโครงการและปรับปรุงการปฏิบัติให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล
2. มนุษย์ทุกคนย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันในการอยู่ร่วมกันในสังคม ดังนั้นการจัดเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียนเพื่อให้เด็กพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ ย่อมก่อให้เกิดคุณค่าและ

สร้างสรรค์ ทางสังคม เพราะเด็กเหล่านี้จะมีความเข้าใจอันดีต่อกัน มีการยอมรับซึ่งกันและกัน เมื่อเด็กเหล่านี้เติบโตเป็นผู้ใหญ่จะไม่เกิดการแบ่งแยกความแตกต่างของมนุษย์ในสังคม

3. การเรียนการสอนในชั้นเรียนย่อมสนองความแตกต่างแต่ละบุคคล ดังนั้นการจัดเด็กพิเศษเข้าเรียนในชั้นเรียนร่วมจึงควรได้รับการปรับการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความรู้ความสามารถของผู้เรียนทุกคน ให้มีพัฒนาการทุกด้านด้วยวิธีการและกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

และในปีเดียวกัน ศรียา นิยมธรรม และคณะ (2546: 17) ได้กล่าวถึงคนพิการว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม จึงควรเตรียมผู้พิการเสียแต่ในขณะเยาว์วัย เพื่อให้มีความพร้อมที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ โดยเชื่อว่าการให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ได้มีโอกาสเรียนร่วมกับนักเรียนปกติจะช่วยให้เด็กทั้งสองกลุ่มเรียนรู้และมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้บุคคลเหล่านี้สามารถดำรงชีพร่วมกันในสังคม การจัดการเรียนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเจริญเติบโตเต็มที่ตามความสามารถของตน เพราะการจัดการเรียนร่วมนั้นมิได้จำกัดขอบเขตเฉพาะการเรียนในห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการเข้าร่วมกิจกรรมนอกเวลาเรียนของเด็กอีกด้วย เช่น การแข่งขันกีฬา การร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งเชื่อว่าการที่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ได้เข้าร่วมกิจกรรมเหล่านี้จะช่วยส่งเสริม ภูมិภาวะทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมทั้งนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนทั่วไป

จากที่กล่าวมาสรุปว่าแนวคิดพื้นฐานของการจัดการเรียนร่วมคือมนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นสังคม การจัดการเรียนร่วมที่ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไปตั้งแต่แรก เป็นการสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้สิทธิที่เท่าเทียมกัน ในโอกาสทางการศึกษาและการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันตามปกติ เพื่อให้เด็กได้มีพัฒนาการทุกด้านเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้เด็กเหล่านี้สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมร่วมกันได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข

3.1 การบริหารจัดการเรียนร่วม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543: 65-66) ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการเรียนร่วมจะประสบผลสำเร็จได้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งมีบทบาทสำคัญยิ่งที่จะช่วยให้การเรียนร่วมบรรลุตามเป้าหมาย บทบาทที่สำคัญในการบริหารจัดการเรียนร่วมที่สำคัญคือ สำรวจนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในเขตพื้นที่บริการ จัดทำแผนการดำเนินการจัดการเรียนร่วม ตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วม เตรียมบุคลากร/สถานที่ ดำเนินการคัดแยกเด็ก จัดครูเข้าสอน จัดบริการที่จำเป็นแก่เด็ก พัฒนาหลักสูตร และกำกับนิเทศ ติดตาม โทมัสและวูด (Thomas & Wood. 2003: 4) ได้กล่าวถึง ปัจจัยในการจัดการเรียนร่วมที่ประสบผลสำเร็จต้องมีปัจจัย 9 ประการ คือ ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร

ด้านการพัฒนาโยบายที่สนับสนุนกันในการจัดการเรียนร่วมทั้งโรงเรียน ด้านทัศนคติที่ดีของบุคลากร ด้านข้อตกลงของบุคลากรในการให้ความร่วมมือในด้านการจัดการเรียนร่วม ด้านการพัฒนาความสัมพันธ์ในการสนับสนุนระหว่างเครือข่าย การช่วยเหลือจากบุคคลอื่นภายในห้องเรียน ด้านความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอก ด้านความพร้อมของเครื่องมือและบุคลากร และด้านการฝึกอบรม และการพัฒนาบุคลากร

อุทัย บุญประเสริฐ (2543: 41-42) ได้สรุปหลักการสำคัญของการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ไว้ 5 ประการคือ

1. หลักการกระจายอำนาจ เป็นการกระจายอำนาจจัดการศึกษามายังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่าโรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของนักเรียน
2. หลักการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจและร่วมจัดการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและจะรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น
3. หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน ในอดีตการจัดการศึกษาจะทำกันหลากหลาย โดยครอบครัวและชุมชน บางแห่งให้วัดหรือองค์กรในท้องถิ่น การจัดการศึกษาในส่วนกลางเริ่มมีข้อจำกัด เกิดความล่าช้าและไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนชุมชนอย่างแท้จริง จึงต้องคืนอำนาจให้ท้องถิ่นและประชาชนให้จัดการศึกษาอีกครั้ง
4. หลักการบริหารตนเอง ในระบบการศึกษาทั่วไปมักจะกำหนดให้โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติตามนโยบายจากส่วนกลาง โรงเรียนไม่มีอำนาจแท้จริง สำหรับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นมีความเชื่อว่า วิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้นทำได้หลายวิธี การที่ส่วนกลางทำหน้าที่เพียงกำหนดนโยบายและเป้าหมาย แล้วปล่อยให้โรงเรียนมีระบบการบริหารด้วยตนเอง โดยให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน ซึ่งอาจดำเนินการได้หลากหลายแนวทาง ด้วยวิธีที่แตกต่างกัน แล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียน ผลที่ได้น่าจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิมที่ทุกอย่างกำหนดมาจากส่วนกลาง ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม
5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีองค์กรอิสระ ทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐาน เป็นไปตามข้อกำหนดและนโยบายของชาติ

ปี 2546 เบญจ ชลธารันนท์ (2546: บทคัดย่อ) ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ตาม 4 องค์ประกอบ คือ นักเรียน ซึ่งหมายรวมถึงนักเรียนทั่วไปและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ สภาพแวดล้อม กิจกรรมการเรียนการสอน เครื่องมือ โดยยึดเอาความจำเป็นพิเศษของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งหากโรงเรียนสามารถบูรณาการทุกองค์ประกอบ และใช้หลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) รวมทั้งปฏิบัติงานในลักษณะประสานร่วมมือกันโดย

ได้พิจารณาองค์ประกอบทุกด้าน เพื่อสนองตอบความต้องการจำเป็นของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นเฉพาะบุคคล ทำให้มีผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาให้แก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ที่เข้ามาเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไปในโรงเรียนปกติ โดยที่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ สามารถเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไปได้อย่างมีความสุข และได้รับประโยชน์ทางการศึกษาเพิ่มขึ้น

สมยศ ต่ายแก้ว (2548: 3) ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยเน้นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ที่สำคัญคือ การกำหนดยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวง การจัดทำข้อมูลและสารสนเทศของโรงเรียนอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ การ คัดกรองเด็กที่มีความบกพร่องที่ต้องการการศึกษาพิเศษในโรงเรียน การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลให้แก่ นักเรียนที่มีความบกพร่องที่ต้องการการศึกษาพิเศษ การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ ความต้องการจำเป็นของเด็กที่มีความบกพร่องที่ต้องการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล การปรับสภาพแวดล้อม บรรยากาศ จัดและส่งเสริมให้นักเรียนได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล วิจัย การวิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เด็กที่มีความบกพร่องที่ต้องการ การศึกษาพิเศษในโรงเรียน การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานตาม โครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม การสร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการ จัดการเรียนร่วม ในโรงเรียนโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าการบริหารจัดการเรียนร่วม เป็นการบริหาร จัด การศึกษาให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไป สิ่งที่มีบทบาทสำคัญ อย่างยิ่งที่จะช่วยให้การจัดการเรียนร่วมบรรลุตามเป้าหมาย คือ การบริหาร โดยใช้รูปแบบการ บริหารจัดการเรียนร่วมที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งควรมีองค์ประกอบครอบคลุมทุกด้านทั้ง ด้านนักเรียน สภาพแวดล้อม กิจกรรมการเรียนการสอน และเครื่องมือที่ใช้ในการบริหาร ซึ่งสามารถ ตอบสนองความต้องการจำเป็นของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2. นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ศรียา นิยมธรรมและคณะ (2546: 53-57) นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ อาจ แบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน (Children with Hearing Impairment) เด็กที่ สูญเสียการได้ยินในระดับหูตึง หรือหูหนวกซึ่งอาจสูญเสียการได้ยินมาแต่กำเนิด หรือภายหลังก็ตาม แบ่งเป็น 5 ระดับ

ระดับที่ 1 หูตึงน้อย เริ่มได้ยินเสียงเมื่อเสียงดัง 26 – 40 เดซิเบล

ระดับที่ 2 หูตึงปานกลาง เริ่มได้ยินเสียงเมื่อเสียงดัง 41 – 55 เดซิเบล

ระดับที่ 3 หูตึงมาก เริ่มได้ยินเสียงเมื่อเสียงดัง 56 – 70 เดซิเบล

ระดับที่ 4 หูตึงรุนแรง เริ่มได้ยินเสียงเมื่อเสียงดัง 71 – 90 เดซิเบล

ระดับที่ 5 หูหนวก เริ่มได้ยินเสียงเมื่อเสียงดังมากกว่า 90 เดซิเบลขึ้นไป

หรือไม่มีปฏิกิริยาใดๆ แม้มีเสียงดังมากกว่า 90 เดซิเบล

2. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (Children with Mental Retardation) หมายถึง เด็กที่มีสติปัญญาต่ำกว่าเด็กปกติทั่วไป เมื่อวัดสติปัญญาโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน ทั้งนี้ภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาได้เป็น 4 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 ขั้นเล็กน้อย (Mild) IQ 50 - 60

ระดับที่ 2 ขั้นปานกลาง (Moderate) IQ 35 - 49

ระดับที่ 3 ขั้นรุนแรง (Severe) IQ 20 - 34

ระดับที่ 4 ขั้นรุนแรงมาก (Profound) IQ น้อยกว่า 20

3. เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น (Children with Visual Impairment) หมายถึง เด็กตาบอดหรือเด็กที่มีสายตาเหลืออยู่น้อยมาก ซึ่งองค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) ได้แบ่งความบกพร่องทางการมองเห็นออกเป็นชั้นต่าง ๆ ดังนี้

3.1 สายตาเลือนราง (Low vision)

3.2 สภาพตาบอด (Blindness)

4. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ (Children with Physical Impairment) หมายถึง เด็กที่มีอวัยวะไม่สมส่วน อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนขาดหายไป กระดูกและกล้ามเนื้อพิการ เจ็บป่วยเรื้อรังรุนแรง มีความพิการของระบบประสาท (Nervous System) มีความลำบากในการเคลื่อนไหว ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาในสภาพปกติ ทั้งนี้ไม่รวมพวกพิการทางประสาทสัมผัส เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น หรือเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

5. เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม (Children with Behavior Disorders) หมายถึง เด็กที่มีลักษณะดังนี้ คือ เด็กที่ไม่สามารถเรียนหนังสือได้เช่นเดียวกับเด็กปกติทั่วไป แต่ไม่ได้มีสาเหตุมาจากองค์ประกอบทางสติปัญญาการรับรู้ ความบกพร่องทางร่างกาย หรือสุขภาพไม่สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศและวัย มีปัญหาทางอารมณ์ หรืออาการเจ็บป่วย โดยมีสาเหตุมาจากจิตใจ ได้แก่ ความวิตกกังวลหรือความหวาดกลัวเป็นต้น

6. เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ (Children with Learning Disabilities) หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องในกระบวนการทางจิตวิทยาทำให้มีปัญหาด้านการใช้ภาษา ด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการสะกดคำ หรือมีปัญหาการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งปัญหาดังกล่าวมิได้มีสาเหตุมาจากความบกพร่องทางร่างกาย ทางอารมณ์ ทางทางการได้ยิน ทางสติปัญญา อารมณ์ และสภาพแวดล้อม

7. เด็กที่มีสมาธิสั้น (Children with Attention Deficit/hyperactivity Disorders) หมายถึง เด็กที่มีความผิดปกติทางพฤติกรรมชนิดหนึ่ง ได้แก่ การขาดสมาธิ (Inattention)

พฤติกรรมซุกซนอยู่ไม่นิ่ง (Hyperactivity) ขาดความยับยั้งชั่งใจหุนหันพลันแล่น ทำอะไรไม่คิดให้รอบคอบ (Impulsivity) และพฤติกรรมที่แสดงออกไม่เหมาะสมกับวัย หรือระดับพัฒนาการและต่อเนื่องนานเกิน 6 เดือนขึ้นไป พฤติกรรมเหล่านี้ปรากฏก่อนอายุ 7 ปี และมีความรุนแรง ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตประจำวัน การเรียน การปรับตัวเข้าสังคม พฤติกรรมเหล่านี้เกิดอย่างน้อยในสองสถานการณ์ขึ้นไป เช่น ที่บ้านและโรงเรียน เป็นต้น

8. เด็กที่มีความบกพร่องทางการสื่อความหมาย (Children with Communication Disorders) หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องในการเข้าใจหรือการใช้ภาษาพูดจนไม่สามารถ สื่อความหมายกับผู้อื่นได้ตามปกติ เช่นการพูดไม่ชัด จังหวะการพูดไม่ดี คุณภาพของเสียงผิดปกติ ตลอดจนการพูดผิดปกติที่เกิดจากการมีพยาธิของระบบประสาทส่วนกลาง หรือระบบประสาทส่วนปลาย รวมทั้งอะเฟเซีย ซึ่งมีความบกพร่องทั้งในด้านการรับรู้ และการแสดงออกทางภาษา เป็นต้น

9. เด็กออทิสติก (Children with Autisms) หมายถึง เด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าหรือถดถอยแสดงปฏิกิริยาตอบสนองสิ่งแวดล้อมในลักษณะแปลกๆ เช่น หลีกเลียงการมองหน้าผู้อื่นไม่สบตา การแสดงปฏิกิริยาตอบสนองโต้ต่อเสียงที่ได้ยิน การสัมผัส หรือความเจ็บปวดในลักษณะที่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป หรือไม่แสดงปฏิกิริยาโต้ตอบสิ่งเร้าใด ๆ ทั้งสิ้น แสดงอาการสนใจต่อตนเอง หรือการกระตุ้นตนเองโดยไม่สนใจสิ่งแวดล้อม มีปัญหาด้านการพูดและภาษา ไม่สามารถแสดงปฏิกิริยาตอบโต้กับคน สิ่งของ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้

10. เด็กที่มีความพิการซ้ำซ้อน (Children with Multiple Handicapped) หมายถึงเด็กที่มีสภาพความพิการตั้งแต่สองอย่างขึ้นไปในบุคคลเดียวกัน เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา รวมทั้งการสูญเสียการได้ยิน หรือเด็กที่ตาบอดและสูญเสียการได้ยิน เป็นต้น และสภาพความพิการนี้จะส่งผลให้เกิดการด้อยความสามารถในการดำรงชีวิต ทั้งเป็นอุปสรรคต่อการได้รับการศึกษา

11. เด็กที่มีความสามารถพิเศษ (Children with Gifted / Talented) หมายถึง เด็กที่แสดงออกซึ่งความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้านในด้านสติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ การใช้ภาษา การเป็นผู้นำ การสร้างงานด้านทัศนศิลป์และศิลปะการแสดง ความสามารถทางด้านดนตรี ความสามารถทางด้านกีฬา ความสามารถทางด้านวิชาการในสาขาใดสาขาหนึ่ง หรือหลายสาขาอย่างเป็นที่ประจักษ์ เมื่อเปรียบเทียบกับอายุระดับเดียวกัน สภาพแวดล้อมเดียวกัน

ผดุง อารยะวิญญู. (2542: 20) แบ่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ไว้ 12 ประเภทได้แก่

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
2. เด็กปัญญาอ่อนที่เรียนหนังสือได้
3. เด็กปัญญาอ่อนที่ฝึกได้
4. เด็กปัญญาอ่อนที่มีระดับสติปัญญาดำมาก
5. เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา
6. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย
7. เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม
8. เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้

9. เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล
10. เด็กปัญญาเลิศ
11. เด็กออทิสติก
12. เด็กที่มีความบกพร่องซ้ำซ้อน

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การแบ่งประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถแบ่งได้มากมายหลายประเภทขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่แตกต่างกัน เด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่ว่าจะใช้หลักเกณฑ์ใด ก็ถือเป็นเด็กที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากเด็กปกติ ที่ควรจะได้รับ的帮助เหลือให้มีสิทธิเสรีภาพในด้านต่าง ๆ เท่าเทียมกับเด็กปกติ

4. โครงสร้างชี้ท

การดำเนินการจัดการเรียนร่วมเป็นการดำเนินงานให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการดำเนินงานหลายประการ ทำให้การดำเนินการจัดการเรียนร่วมไม่มีประสิทธิภาพ ในปีพ.ศ. 2546 ดร.เบญจ ชลธารนนท์ รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านการศึกษาพิเศษและผู้ด้อยโอกาส ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาสำหรับคนพิการ : การวิจัยและพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการเรียนร่วม ซึ่งต่อมาได้พัฒนาเป็น คู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชี้ท (SEAT Framework) นำมาใช้ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ของกระทรวงศึกษา ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2547 เป็นต้นมา

4.1 หลักการ แนวคิด โครงสร้างชี้ท เป็นการปฏิบัติการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยการจัดการทั้งระบบในโรงเรียน ครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญ ทั้งนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนทั่วไป สภาพแวดล้อมทางกายภาพและบุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อม กิจกรรมการเรียนการสอน และเครื่องมือในการบริหารจัดการ เรียนร่วม มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไป ได้รับการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนเป็นเฉพาะบุคคล และเพื่อช่วยให้โรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมได้พัฒนาการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (เบญจ ชลธารนนท์. 2546: 7-47) ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก 4 ประการ คือ

4.1.1 นักเรียน (S:student) ซึ่งมี 2 กลุ่มคือ นักเรียนทั่วไป และนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนเตรียมความพร้อมของเด็กทั้ง 2 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่1 เตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไป ทางโรงเรียนจะต้องเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไปในโรงเรียน โดยการให้ข้อมูลเพื่อให้นักเรียนทั่วไปมีความรู้ ความเข้าใจ เกิดการยอมรับ สามารถให้ความช่วยเหลือและปฏิบัติต่อเด็กพิการหรือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างถูกวิธี ครูควรทำความเข้าใจและอธิบายลักษณะความพิการให้นักเรียนทั่วไปรู้จัก จัดสถานการณ์จำลอง การพานักเรียนไปเยี่ยมชมสถานที่ดูแลคนพิการ จัดกิจกรรมการสอนทักษะให้นักเรียนในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

กลุ่มที่ 2 เตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เด็กควรได้รับการเตรียมความพร้อมทันทีที่พบความพิการ เพื่อพัฒนาศักยภาพทุกด้าน โดยการกระตุ้นพัฒนาการในส่วนที่เหลืออยู่ พัฒนาสมรรถภาพความพิการ การเตรียมความพร้อม ต้องเตรียมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและวิชาการ รวมทั้งการช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน เตรียมทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น การทำความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมในการเคลื่อนไหว เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษช่วยเหลือตนเองได้มากที่สุด และอยู่ร่วมกับนักเรียนทั่วไปได้อย่างปกติสุข

4.1.2 สภาพแวดล้อม(E:Environment) เป็นการปฏิบัติงานเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และบุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของเด็ก การปรับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ภายนอกและภายในอาคาร บุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของเด็ก ครู พ่อแม่ ผู้ปกครองได้รับการประชาสัมพันธ์เผยแพร่เรื่องการจัดการเรียนร่วม มีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย และร่วมมือในการจัดการเรียนร่วม มีครูผู้ได้รับมอบหมายชัดเจนในการดำเนินงาน ผู้ปกครอง นักเรียนยอมรับในการเรียนร่วมโดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ภายนอกอาคาร ได้แก่ สถานที่ตั้ง ตัวอาคาร ทางเข้า ทางเดิน ทางข้าม ต้นไม้ เป็นต้น และภายในอาคาร ได้แก่ พื้น ประตู บันได ทางลาด ทางเดินภายในอาคาร ซึ่งควรจัดให้มีความเหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้สภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด โรงเรียนควรพยายามให้เด็กได้เรียนร่วม ในชั้นเรียนทั่วไปมากที่สุด

2) บุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของเด็ก ได้แก่ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครู และบุคลากรอื่น โรงเรียนทั่วไปที่มีการจัดการจัดการเรียนร่วม ผู้บริหารจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในโรงเรียน จะเป็นผู้นำและสร้างบรรยากาศของการยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน จะต้องพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการจัดการเรียนร่วม ประจำโรงเรียน ซึ่งควรประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ ครูทั่วไป ครูการศึกษาพิเศษ พ่อแม่ ผู้ปกครองและบุคลากรภายนอก เพื่อกำหนดนโยบายในการจัดการเรียนร่วม แนวทางการดำเนินงาน บทบาทและหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน และรูปแบบในการจัดการเรียนร่วม ครูทั่วไปและครูการศึกษาพิเศษ ต้องเป็นที่ปรึกษาซึ่งกันและกัน โดยทำงานกันเป็นทีม

4.1.3 กิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) เป็นการปฏิบัติงานเกี่ยวกับกิจกรรมภายในและภายนอกห้องเรียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ที่จะช่วยให้นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนา ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งมีรายละเอียด 10 ข้อ ดังนี้

1) การบริหารจัดการหลักสูตร แบ่งเป็น การปรับหลักสูตรทั่วไป คือปรับหลักสูตรที่ใช้กับนักเรียนปกติมาใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การจัดทำหลักสูตรเฉพาะ คือหลักสูตรที่เป็นแนวทาง (หลักสูตรสำหรับหรือหลักสูตรคู่ขนาน) ซึ่งถือเป็นหลักสูตรเฉพาะบุคคล โดยพิจารณาจากระดับของความพิการจากแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลของนักเรียน

2) แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individual Education Program : IEP)

เป็นแผนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กพิการ หรือที่มีความบกพร่อง ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องต้องการ เรียกชื่อย่อว่า IEP วัตถุประสงค์ในการใช้ IEP เพื่อเป็นแผนการจัดการศึกษาที่เขียนขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับเด็กคนใดคนหนึ่ง โดยเฉพาะ IEP จะมีข้อมูลในการจัดเด็กเข้ารับบริการการศึกษา และบริการที่เกี่ยวข้องอื่น และเพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดการกับกระบวนการตรวจสอบและกระบวนการสอนทั้งหมด ฉะนั้น IEP ในแง่ที่เป็นส่วนสำคัญของกระบวนการตรวจสอบและกระบวนการสอน จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินผลและวิธีสอน

3) แผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) เป็น

แผนการสอนที่จัดขึ้นเฉพาะเจาะจงสำหรับเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องคนนั้น ๆ ในวิชาหรือทักษะที่เป็นจุดอ่อน แผนการสอนเฉพาะบุคคลนี้จัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน IEP

4) การตรวจสอบทางการศึกษา (Educational Assessment) เป็นกระบวนการที่

ใช้วิธีการต่าง ๆ หลายวิธี ในการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ในการที่จะกำหนดปัญหาและหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหา วิชาการ การวางแผนการสอน และการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน

5) เทคนิคการสอน เทคนิคการสอนที่ควรนำมาใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการ

พิเศษ มี 3 เทคนิคคือ **เทคนิคแรก** เป็นการวิเคราะห์งาน (Task Analysis) เป็นเทคนิคการสอน และเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบหรือประเมินเด็กว่า มีทักษะในเรื่องนั้น ๆ แล้วหรือไม่ **เทคนิคที่สอง** เป็นการสอนโดยเพื่อนช่วยสอน (Peer Tutoring) เป็นเทคนิควิธีการสอนที่ให้เพื่อนนักเรียนช่วยสอนให้เพื่อนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ แบบตัวต่อตัว โดยเพื่อนช่วยสอนอาจเป็นนักเรียนชั้นสูงกว่าหรือนักเรียนชั้นเดียวกัน อายุเท่ากันแต่มีความสามารถสูงกว่ามาช่วยสอน **เทคนิคที่สาม** เป็นเทคนิคระบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Buddy System) ในการจัดการเรียนการสอนโดยเพื่อนช่วยเพื่อน ในด้านวิชาการยังต้องอาศัยความร่วมมือของเพื่อนนักเรียนทุกคนในการส่งเสริมกำลังใจ และช่วยเหลืออำนวยความสะดวกเพื่อนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในเรื่องทั่วไป เช่น นำทางไปห้องเรียน ห้องน้ำ และโรงอาหาร อ่านหนังสือบนกระดานหรือแผ่นใส สื่อสารกับผู้อื่น

6) การรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน ในปัจจุบันใช้วิธีการทบทวนและปรับ

IEP ปีละอย่างน้อย 2 ครั้ง รวมทั้งมีการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนโดยสรุปจาก IIP ที่ใช้สอนเด็กในแต่ละสาระการเรียนรู้ ทักษะ และกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะมีการระบุว่าประเมินโดยวิธีใด และใช้เกณฑ์อะไร โดยอาจนำเสนอในรูปของกราฟแท่ง กราฟเส้นประกอบการบรรยาย หรือคิดเป็นคะแนนและเกรดในชั้นประถมศึกษา

7) การจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียนและชุมชน นอกจากกิจกรรมการเรียน

การสอนที่จัดภายในชั้นเรียน และภายในโรงเรียนแล้ว ยังมีกิจกรรมนอกโรงเรียน ซึ่งทางโรงเรียน

ควรมีการบริหารจัดการในเรื่องเกี่ยวกับความปลอดภัย ยานพาหนะ ที่พัก ฯลฯ เพื่อช่วยให้การเข้าร่วมกิจกรรมนอกสถานที่ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

8) การประกันคุณภาพ โรงเรียนควรจัดตั้งคณะกรรมการการประกันคุณภาพ การจัดการจัดการเรียนร่วม โดยที่คณะกรรมการการประกันคุณภาพ ควรประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับองค์ประกอบ หรือตัวบ่งชี้และเกณฑ์ในการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วมอย่างชัดเจน กำหนดกิจกรรมการประกันคุณภาพการจัดการจัดการเรียน

9) การรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียน แล้วจำแนกและคัดแยกตามความต้องการจำเป็นพิเศษ ส่งต่อคนพิการเข้ารับการศึกษิตตามความสามารถและความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล เตรียมพร้อมในด้านความรู้หรือเจตคติให้บุคลากร เตรียมพร้อมในด้านสื่ออุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอน จัดตั้งคณะจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทุกคน ดำเนิน การ สอนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลที่ได้จัดทำไว้ เพื่อพัฒนาคนพิการให้เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ

10) การจัดตารางเวลาให้บริการสอนเสริม การจัดตารางเวลาที่จะทำให้ทุกฝ่ายยอมรับเป็นสิ่งที่ยาก ฉะนั้นครูสอนเสริมจึงต้องคำนึงถึงดีกว่า ตารางเวลาที่จัดให้กับเด็กที่รับผิดชอบแต่ละคนนั้น เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของเด็กและครูด้วย ซึ่งรูปแบบการจัดตารางเวลามี สามรูปแบบคือ *รูปแบบแรก* เป็นการจัดให้นักเรียนแต่ละคนมารับบริการครั้งละไม่เกินครึ่งชั่วโมง แต่เด็กสามารถมารับบริการได้มากกว่า 1 ครั้งในหนึ่งวัน ในการจัดตารางเวลาการให้บริการนี้ ครูสอนเสริมเน้นการให้บริการสอนโดยตรงกับเด็ก โดยใช้สิ่งเสริมแรงและให้นักเรียนมีโอกาสร่วมฝึกหัดด้วยตนเอง *รูปแบบที่สอง* หากมีครูผู้ช่วยในห้องสอนเสริมอยู่ด้วย จะทำให้ครูสอนเสริมมีโอกาสได้ไปสังเกตนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องขณะเด็กอยู่ในชั้นเรียนปกติ หรืออาจมีเวลาตรวจสอบนักเรียนเป็นรายบุคคลได้มากขึ้น *รูปแบบที่สาม* ครูสอนเสริมจะให้บริการแก่นักเรียน 2 หรือ 3 คน ในขณะเดียวกัน เป็นเวลาประมาณ 30 นาที โดยเป็นการสอนเฉพาะบุคคล ถึงแม้เด็กนักเรียนในกลุ่มแต่ละกลุ่มจะคล้ายคลึงกัน แต่ก็ไม่เหมือนกัน

4.1.4 เครื่องมือ (T : Tools) การปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่นำมาใช้ช่วยในการบริหารจัดการเรียนร่วม มี 10 ประการ คือ

1) นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป็นการกำหนดทิศทางในการปฏิบัติงานและระบบการให้บริการที่ชัดเจน ทำให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนและบุคคลทั่วไป รวมทั้งพ่อแม่รับรู้ ว่าโรงเรียนมีโครงการจัดการเรียนร่วม

2) งบประมาณ โรงเรียนจำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณให้เป็นการเฉพาะ เพื่อการจัดการจัดการเรียนร่วมให้กับเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องโดยการสรรหาแหล่งเงิน การจัดสรรงบประมาณ การจัดทำบัญชีและการตรวจสอบ และการวิเคราะห์งบประมาณ

3) ระบบการบริหารจัดการ ทางโรงเรียนควรจัดโครงสร้างระบบการบริหารจัดการจัดการเรียนร่วม จัดระบบข้อมูล เกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ข้อมูลเกี่ยวกับ

บุคลากร ข้อมูลเครือข่าย ข้อมูลเกี่ยวกับสื่อ การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล โรงเรียนจะต้องจัดทำแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคล ทำแผนพัฒนาบุคลากร การสื่อสารภายในองค์กร การประสานงานกับบุคคลอื่น ได้แก่ การประสานงานกับผู้ปกครอง การประสานงานกับนักวิชาชีพหรือผู้เชี่ยวชาญ

4) กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ. 2545 และกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษา สำหรับคนพิการ พ.ศ. 2545

5) เทคโนโลยี หมายถึงเทคโนโลยีที่คนพิการใช้ ซึ่งได้มีการพัฒนาและการใช้ประโยชน์เทคโนโลยี เพื่อช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษดำรงชีวิตอิสระสามารถปฏิบัติงานและผลิตงานต่าง ๆ ออกมาได้

6) สิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ อุปกรณ์ เครื่องมือ โครงสร้างทางสถาปัตยกรรม สิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ แต่ละประเภท ได้รับการศึกษาโดยสะดวกและสอดคล้องตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล

7) สื่อ หมายถึงสื่อทางการศึกษา ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาหรือเครื่องมือช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เกิดความเข้าใจดีขึ้นและรวดเร็ว สื่อสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องหรือพิการแต่ละประเภทและแต่ละระดับ

8) บริการ หมายถึง บริการต่าง ๆ ที่ช่วยสนับสนุนการศึกษาของคนพิการแต่ละประเภท ได้แก่ บริการสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น เช่น การสอนเสริม การนำทาง การผลิตสื่อ ฯลฯ

9) ตำรา อาจจัดในรูปแบบอื่นที่นอกเหนือไปจากสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือเสียง สำหรับคนตาบอดและนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

10) ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา หมายถึงมาตรการอื่นที่นอกเหนือจากสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ ที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ของคนพิการ เช่น การปรับเนื้อหา หลักสูตร เทคนิคการสอน การประเมินผลสำหรับคนพิการ การจัดอาสาสมัคร การฝึกอบรมทักษะด้านอาชีพ

11) ครูการศึกษาพิเศษ หมายถึง ครูที่ได้รับการศึกษาสาขาพิเศษในระดับปริญญาตรีขึ้นไป หรือผู้ที่ได้รับการอบรมตามหลักสูตรที่กระทรวงกำหนด

4.2 การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท มีองค์ประกอบ ดังนี้

4.2.1 นักเรียน (S: student)

นักเรียน หมายถึง การเตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และนักเรียนทั่วไป สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 26-27) ได้กล่าวถึงการ

บริหารจัดการเรียนร่วม ในส่วนของนักเรียนมี 2 ประเภทคือ นักเรียนทั่วไป และนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และต่อมาได้กล่าวถึง การเตรียมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ที่เรียนร่วมในชั้นเรียนมี 3 ประเภทคือ ประเภทแรกเป็นเด็กที่ได้รับการเตรียมความพร้อมมาแล้ว ประเภทต่อมาเป็นเด็กที่มาเข้าเรียนตามการศึกษาภาคบังคับ โดยผู้ปกครองไม่รู้ว่าเด็กของตนเอง บกพร่องทางสติปัญญาและมีปัญหาทางการเรียนรู้ และประเภทสุดท้ายเป็นเด็กที่ได้รับการส่งต่อมาจากหน่วยงานอื่นเช่น แพทย์ มูลนิธิ หรือสถานสงเคราะห์ต่าง ๆ เพื่อการเรียนร่วม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543: 30-31) ซึ่งก็สอดคล้องกัน และแนวคิดนี้สอดคล้องกับผดุง อารยะวิญญู (2542 : 66 - 68) ที่กล่าวว่านักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทางโรงเรียนจะต้องเตรียมเด็กให้มีความพร้อมก่อนส่งเข้าเรียนร่วม เตรียมความพร้อมทางร่างกายเด็กจะต้องเคลื่อนไหวได้ดีพอควรช่วยเหลือตนเองได้ในการรับประทานอาหาร การขับถ่าย การแต่งกาย การช่วยตนเองอื่นๆ ความพร้อมด้านอารมณ์ ต้องมีอารมณ์มั่นคงพอควร สามารถควบคุมตนเองได้ ความพร้อมทางด้านสังคม เด็กต้องมีทักษะทางสังคมที่จำเป็นในการเรียนร่วม เช่น การสนทนากับเพื่อน การแบ่งปันของเล่น การรู้จักรอคอย ความพร้อมทางวิชาการ เช่น ทักษะการอ่าน การเขียน ด้านคณิตศาสตร์ ถ้านักเรียนมีปัญหาควรจัดบริการสอนซ่อมเสริม หรือให้ความช่วยเหลืออย่างอื่น

นักเรียนทั่วไป ทางโรงเรียนต้องเตรียมเช่นเดียวกับการเตรียมครูผู้สอนนักเรียนทั่วไปโดยให้ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ยอมรับช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างถูกต้อง ข้อควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติ จัดกิจกรรมเพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติอาจทำได้โดยหลายวิธี เช่นการแจกแผ่นปลิว แผ่นพับ การประชุมชี้แจง การสัมมนา การอภิปราย การแสดงนิทรรศการ การแสดงละครหรือบทบาทสมมุติ ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับนักเรียนตามโครงสร้างชี้ที่กล่าวถึงการเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไปเรื่องการให้ความรู้ความเข้าใจนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีการเตรียมทางการช่วยเหลือ ตนเอง ทางด้านอารมณ์ สังคม การอยู่ร่วมกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่านักเรียนมีสองกลุ่ม กลุ่มแรกเป็นนักเรียนทั่วไปต้องเตรียมความพร้อมเรื่องข้อมูล ความรู้ จัดกิจกรรมให้เกิดความเข้าใจ การยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีทักษะในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ได้อย่างถูกวิธีและเท่าที่จำเป็น กลุ่มที่สองคือกลุ่มนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ จะต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านร่างกายการช่วยเหลือตนเอง วิชาการ อารมณ์ สังคม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

4.2.2 สภาพแวดล้อม (E: Environment)

สภาพแวดล้อม หมายถึง การจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม เพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ในการจัดการเรียนร่วม สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 16-17) ได้เสนอการจัดสภาพแวดล้อม ในด้านอาคารสถานที่ ได้แก่ อาคารเรียน ห้องเสริมวิชาการ ห้องน้ำห้องส้วม ในด้านบุคลากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูประจำชั้นเรียน ครูประจำชั้นพิเศษ และครูเสริมวิชาการ

ผดุง อารยะวิญญู (2541: 229 -230) กล่าวถึงการจัดสภาพแวดล้อมไว้สอดคล้องกันแต่เพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อและบริการอื่นใดทางการศึกษา ให้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ส่วนด้านบุคคลกรได้เพิ่ม ครูเวียนสอนและครูแนะแนว และผดุง อารยะวิญญู (2542: 51 - 54) กล่าวถึงการจัดห้องเรียน ซึ่งหมายถึงการจัดวางตำแหน่งโต๊ะ เก้าอี้ ตลอดจนอุปกรณ์บางอย่างในห้องเรียนให้เหมาะสม การจัดมุมใดมุมหนึ่งของห้องเรียน เช่น มุมอ่านหนังสือ มุมอิสระ การจัดโต๊ะ และเก้าอี้ในลักษณะที่ทำให้ครูและนักเรียนเคลื่อนไหวได้สะดวก ถ้ามีนักเรียนที่นั่งรถเข็นเรียนร่วมอยู่จะต้องดัดแปลงสถานที่หากจำเป็นเพื่อให้เด็กเคลื่อนย้ายในห้องเรียนหรือเข้าออกนอกห้องเรียนได้โดยสะดวก การจัดที่นั่งเรียนให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น เด็กบกพร่องการได้ยินให้นั่งแถวหน้า เด็กที่เสียสมาธิง่าย ไม่ควรนั่งใกล้หน้าต่างหรือประตู สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545: 40) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมในการเรียนเพิ่มเติมคือ การจัดห้องเรียน บรรยากาศในห้องเรียนและกระบวนการในการสื่อสาร

บุคคลที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของเด็ก ผดุง อารยะวิญญู (2541: 232- 233) กล่าวถึงการเรียนร่วมอาจไม่ประสบผลสำเร็จหากไม่ได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นควรให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ทุกฝ่าย ตลอดจนประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนเข้าใจเหมือนกัน บุคคลที่เกี่ยวข้องที่ควรได้รับความร่วมมือ ได้แก่บุคคลต่อไปนี้

ผู้บริหารโรงเรียน ต้องมีความรู้เข้าใจถึงลักษณะความต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ต้องมีการให้ข้อมูล จัดการอบรมเพื่อให้ผู้บริหารเข้าใจสนับสนุนในการจัดการเรียนร่วม บุคคลต่อไปคือ ครูสอนนักเรียนทั่วไปควรรู้วิธีปฏิบัติต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ควรมีการประชุมครูทุกคนในโรงเรียนให้ทราบ นอกจากครูแล้วบุคลากรทุกคนในโรงเรียนควรทราบเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม ทราบวิธีปฏิบัติต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษสิ่งใดควรทำ สิ่งใดไม่ควรทำ และครูควรรู้วิธีสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ บุคคลต่อไป คือผู้ปกครอง ทางโรงเรียนควรให้ความรู้และข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับการเรียนร่วม ควรบอกประโยชน์ที่จะได้รับการเรียนร่วม วิธีการเรียนร่วม วิธีปฏิบัติต่อเด็กที่บ้าน ลักษณะของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ แนวทางการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้อง การเรียนร่วมจะประสบผลสำเร็จได้ดี ควรได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง องค์กรประกอบจะช่วยให้การเรียนร่วมประสบผลสำเร็จต้องมีการประสานร่วมมือกันระหว่างครู ซึ่งสอดคล้องกับด้านสิ่งแวดล้อมของโครงสร้างชีวิต ประกอบด้วยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การปรับภายนอกและภายในอาคาร บุคคลที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมได้แก่ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครู และบุคลากรอื่นโรงเรียนทั่วไปที่มีการจัดการจัดการเรียนร่วม ผู้บริหารจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในโรงเรียน จะเป็นผู้นำและสร้างบรรยากาศของการยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน จะต้องพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการจัดการเรียนร่วม ประจำโรงเรียน ซึ่งควรประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ ครูทั่วไป ครูการศึกษาพิเศษ พ่อแม่ ผู้ปกครองและบุคลากรภายนอก เพื่อกำหนดนโยบายในการจัดการจัดการเรียนร่วม แนวทางการ

ดำเนินงาน บทบาทและหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน และรูปแบบในการจัดการเรียนร่วม ครูทั่วไปและครูการศึกษาพิเศษ ต้องเป็นที่ปรึกษาซึ่งกันและกัน โดยทำงานกันเป็นทีม

สรุปว่าสภาพแวดล้อม แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ และบุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของเด็ก การปรับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ภายนอกและภายในอาคาร บุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของเด็ก ครู พ่อแม่ ผู้ปกครองได้รับการประชาสัมพันธ์เผยแพร่เรื่องการจัดการเรียนร่วม มีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย และร่วมมือในการจัดการเรียนร่วม มีครูผู้ได้รับมอบหมายชัดเจนในการดำเนินงาน ผู้ปกครองนักเรียนยอมรับในการเรียนร่วม

4.2.3 กิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities)

กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึงกิจกรรมภายในและภายนอกห้องเรียน เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ที่จะช่วยให้นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(2541: 31-32) ได้เสนอการจัดกิจกรรมการเรียนร่วม ที่เด็กจะต้องได้รับนอกเหนือจากการเรียนการสอนที่โรงเรียนจัดให้ 5 ลักษณะคือ 1) ห้องเสริมวิชาการ ซึ่งเป็นห้องที่ประกอบ ด้วยสื่อ อุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนหนังสือที่จำเป็นสำหรับผู้รับบริการ 2) ครูเสริมวิชาการพิเศษ เป็นครูการศึกษาพิเศษ ที่ทำหน้าที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเพิ่มเติมจากการที่ได้เรียนในห้องเรียนปกติ 3) ศูนย์วิชาการ เป็นการเตรียมด้านการศึกษาพิเศษให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษนอกเหนือจากที่ได้รับในชั้นเรียนปกติ 4) ครูเวียนสอน เป็นครูที่เดินทางจากโรงเรียนหนึ่งไปยังอีกโรงเรียนหนึ่ง หรืออีกหลายแห่ง เพื่อทำหน้าที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 5) ครูที่ปรึกษา มีหน้าที่ให้คำแนะนำ ปรึกษาแก่ครูที่สอนนักเรียนปกติ ในการปฏิบัติต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ผดุง อารยะวิญญู (2541: 236 -243) ได้กล่าวถึง เทคนิคการสอนเด็กพิเศษไว้ว่า การสอนจากสิ่งที่ยางที่สุด ใช้ประสบการณ์เดิมของเด็กเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ตามขีดความสามารถของตน ใช้แรงเสริมอย่างมีประสิทธิภาพ การกระตุ้นให้เด็กใช้ความคิดโดยกำหนดสถานการณ์สมมติ การให้การบ้านแก่เด็ก การกระตุ้นให้เด็กใช้ความคิดสร้างสรรค์ ให้เด็กมีโอกาสแสดงตนเป็นผู้นำ ให้เด็กเรียนจากเพื่อน ให้โอกาสเด็กเลือกเรียน สอนจากสิ่งที่คุ้นเคยไปหาสิ่งที่ไม่คุ้นเคย ทบทวนบทเรียนบ่อย ๆ แสดงผลการเรียนให้เด็กเห็นโดยเร็ว จัดห้องเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ สังเกตเด็กควบคู่ไปกับการสอน ในเรื่องวิธีสอนที่เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคล สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 39-42) ได้กล่าวถึงไว้หลายวิธีดังนี้ การป้อนคำถาม การทำงานเป็นกลุ่ม การค้นคว้าโดยมีครูเป็นผู้ควบคุมช่วยเหลือ การใช้แบบเรียนหลาย ๆ เล่มและการใช้หนังสือซึ่งเหมาะสมกับภูมิปัญญา การบ้านหรืองานที่กำหนดให้เหมาะสมเจาะเฉพาะตัว การเขียนรายงานของแต่ละคน งานเกี่ยวกับศิลปะ งานหัตถกรรมและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง การเรียนรู้งานแบบปกติ นักเรียนช่วยเหลือกันเอง ทักษะในการสรุปความ การใช้วารสารนิตยสาร

ผดุง อารยะวิญญู (2542: 236 –243) กล่าวว่า หลักการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งสามารถนำไปใช้กับนักเรียนปกติได้ หลักการสอนที่จะกล่าวถึงนี้เป็นผลการศึกษาวิจัยของนักการศึกษาพิเศษจำนวนมาก เป็นข้อสนับสนุนหลักการสอน จึงอาจกล่าวได้ว่า หากครูนำหลักการสอนไปใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสมแล้ว จะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้เต็มที่ หลักการสอนที่เหมาะสมที่จะใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มี 13 ข้อ ดังนี้

1) สอนจากสิ่งที่ง่ายที่สุด เริ่มสอนเด็กด้วยเนื้อหาที่ต่ำกว่าระดับความสามารถของเด็กเล็กน้อย เพื่อให้เด็กรู้สึกว่าการประสบความสำเร็จในการเรียน ทำให้เด็กมีกำลังใจที่จะเรียนต่อไปในเนื้อหาที่ยากขึ้น การเริ่มต้นในลักษณะนี้เป็นสิ่งจำเป็น และมีความสำคัญมากสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การเริ่มต้นที่ดีจะช่วยให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าเขาประสบความสำเร็จ

2) ใช้ประสบการณ์ตรง เด็กจะเรียนรู้ได้ดีต้องอาศัยประสบการณ์เดิมการเรียนการสอนที่ดีจึงควรคำนึงถึงประสบการณ์เดิมของเด็กเป็นสำคัญ และควรสอนโดยใช้ประสบการณ์ตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ประสบการณ์ตรงมิได้จำกัดขอบเขตอยู่เฉพาะการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประสบการณ์กับสิ่งที่ปรากฏการณ์เท่านั้น แต่ยังหมายถึงการให้นักเรียนได้มีโอกาสศึกษา หาความรู้ด้วยตนเอง นักการศึกษามีความเชื่อว่าการสอนโดยใช้ประสบการณ์ตรง ช่วยให้นักเรียนรู้ได้มากกว่าการสอนโดยครูเป็นผู้บรรยายแต่ผู้เดียว

3) ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ตามขีดความสามารถของตน เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญา ความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กก็ย่อมแตกต่างกัน การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้นควรจัดให้สอดคล้องกับความสามารถในการเรียนรู้ของเด็ก ด้วยเหตุนี้การสอนเด็กพิเศษจึงควรสอนเป็นรายบุคคล เด็กแต่ละคนจะมีความก้าวหน้าในการเรียนไม่เหมือนกัน และใช้เวลาในการเรียนเรื่องเดียวกันแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความสามารถและความพร้อมของเด็กแต่ละคน ในการสอนครูจึงควรยืดความสามารถของเด็กเป็นหลัก สำหรับเด็กฉลาดครูอาจให้เวลาน้อย เมื่อเด็กเรียนเรื่องนี้เข้าใจแล้ว ก็ให้เรียนเรื่องอื่นต่อไป หรืออาจมีกิจกรรมอื่นในเรื่องเดียวกันให้เด็กทำ แต่สำหรับเด็กบางคนที่ยังเรียนรู้ได้เต็มที่ ก็ควรส่งเสริมให้ได้เต็มที่ และนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนอยู่ในกลุ่มเดียวกัน จึงเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องคอยให้ความช่วยเหลือเด็ก โดยการกำหนดเนื้อหาให้เด็กเรียนให้สอดคล้องกับความสามารถของเด็ก ให้เด็กเรียนรู้ไปเรื่อยๆ ตามลำดับเนื้อหาและความสามารถของตน วิธีนี้จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กได้เต็มที่

4) ให้แรงเสริมอย่างมีประสิทธิภาพ แรงเสริมหรือการเสริมแรง (Reinforcement) หมายถึง คำชมหรือสิ่งของที่ครูให้แก่เด็กเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยที่เด็ก พึงพอใจในแรงเสริมที่ครูให้และแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ซ้ำอีก การให้แรงเสริมจะต้องให้เป็นระบบ เช่น ครูจะต้องให้แรงเสริมทันทีที่เด็กแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และหยุดให้แรงเสริมทันทีเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ครูควรให้แรงเสริมอย่างคงที่และสม่ำเสมอ

เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์จนกระทั่งพฤติกรรมของเด็กคงที่แล้ว ครูจึงลดแรงเสริมลงทีละน้อย ทั้งนี้เมื่อให้แรงเสริมยังมีคุณค่าอยู่ และเมื่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเด็กที่เรียบร้อยแล้ว ครูจึงงดให้แรงเสริมและให้แรงเสริมอีกครั้งเป็นครั้งเป็นคราว เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ลักษณะเดิมอีก ซึ่งจะช่วยให้เด็กคงพฤติกรรมนั้นไว้ตลอดไป

5) กระตุ้นให้เด็กใช้ความคิด ลักษณะการเรียนการสอนของครูบางคนไม่เปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็น และไม่ส่งเสริมให้เด็กใช้ความคิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนของครูที่เคร่งครัดในระเบียบ วินัย นักเรียนจะต้องตั้งใจฟังครู ครูจะเป็นผู้บรรยายให้ฟัง เมื่อครูพูดจบ นักเรียนจะต้องตอบคำถามครูให้ได้ว่าครูพูดอะไรบ้าง เป็นต้น การสอนในลักษณะนี้เป็นการสอนให้เด็กจำอย่างเดียวโดยที่เด็กไม่เข้าใจว่าสิ่งที่ครูให้จำนั้นมีความสำคัญ และจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตของเด็กอย่างไร การสอนให้นักเรียนจดจำอย่างเดียวจึงไม่เกิดประโยชน์มากนัก

6) ให้เด็กมีโอกาสดแสดงความเป็นผู้นำ ความเป็นผู้นำควรได้รับการส่งเสริมตั้งแต่เมื่อเด็กยังมีอายุน้อย เพื่อให้เด็กมีโอกาสดพัฒนาความเป็นผู้นำและใช้ความเป็นผู้นำได้เต็มที่ เมื่อเด็กเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่

7) ให้เด็กเรียนจากเพื่อน การเรียนจากเพื่อนเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ได้ผลดีและนำมาใช้ได้กับนักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การให้นักเรียนเรียนจากเพื่อนเป็นวิธีที่ได้ผลมานานแล้ว แต่ครูจะต้องควบคุมอย่างใกล้ชิด การใช้นักเรียนปกติช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นสิ่งดีแต่ครูจะต้องพิจารณาเลือกนักเรียนปกติ โดยคัดเลือกเด็กที่มีคุณสมบัติเฉพาะบางประการ เช่น เป็นเด็กที่เรียนดี มีจิตใจเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ยินดีช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน เป็นต้น การให้เด็กเรียนจากเพื่อนนี้ หากครูดูแลอย่างใกล้ชิดและจัดการอย่างมีระบบแล้ว จะช่วยให้เด็กเรียนรู้จากกันและกันได้มากที่สุดทีเดียว

8) ให้โอกาสเด็กเลือกเรียน การให้โอกาสเด็กให้เลือกเรียน หรือเลือกทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจ อย่างไรก็ตาม การให้โอกาสเด็กในการเลือกเรียนนั้น จะต้องอยู่ภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิดจากครู ครูไม่ควรนำเสนอกิจกรรมให้เด็กเลือกมากมาย เพราะจะทำให้เกิดปัญหาในการปกครองชั้น ซึ่งจะเกิดในเวลาต่อมา สิ่งหนึ่งที่ใช้ได้ผลดีและใช้ควบคู่กับการให้เด็กเลือกกิจกรรมในการเรียน คือ “เวลานอก” ซึ่งหมายถึง เวลาที่เด็กกระทำกิจกรรมที่ตนเองชอบตามลำพัง และการประกอบกิจกรรมนั้นไม่เป็นรบกวนแก่เด็กคนอื่นๆ การให้เวลานอกลักษณะนี้เป็นการให้แรงเสริมอย่างหนึ่ง ซึ่งจะช่วยให้เด็กทำงานเร็วขึ้น แต่งานที่ทำจะต้องถูกต้องด้วย การให้แรงเสริมในลักษณะนี้ควรเลือกแรงเสริมที่เด็กสนใจ หรือให้เด็กเลือกแรงเสริมที่ตนเองต้องการ เช่น ให้โอกาสเด็กเลือกว่า หลังจากทำงานเสร็จแล้วและถูกต้อง เด็กจะเลือกดูรูปภาพหรือจะเลือกเล่นเกม เป็นต้น

9) สอนจากสิ่งที่เด็กคุ้นเคยไปหาสิ่งที่เด็กไม่คุ้นเคย เด็กจะเรียนได้ดีหากเด็กมีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนอยู่ก่อนแล้ว สิ่งที่สำคัญที่สุดประการแรกที่ครูจะต้องกระทำคือ ค้นให้พบว่าเด็กมีความรู้และประสบการณ์ในระดับใด ซึ่งอาจกระทำได้โดยการพูดคุยซักถามเด็ก เมื่อครูทราบพื้นฐานความรู้เดิมของเด็กแล้ว ครูสามารถจัดประสบการณ์ใหม่ให้เด็กได้

สอดคล้องกับประสบการณ์เดิมของเด็กได้ ในการจัดประสบการณ์ใหม่ให้แก่เด็ก โดยที่เด็กยังไม่มีประสบการณ์เดิมในเรื่องที่ครูจะสอน และครูไม่สามารถจัดประสบการณ์โดยการแยกประสบการณ์ใหม่ให้เป็นขั้นตอน ซึ่งมีระดับความยากง่ายแตกต่างกัน แล้วเรียงลำดับของประสบการณ์ใหม่จากง่ายไปหายาก หลังจากนั้นให้เด็กเริ่มเรียนขั้นตอนที่ง่ายที่สุดก่อนเป็นอันดับแรก เมื่อเด็กมีทักษะใหม่ในขั้นแรกแล้ว จึงให้เด็กเรียนขั้นต่อไปที่ยากขึ้นเป็นลำดับ จนครบทุกขั้นตอนที่ครูกำหนดไว้ วิธีนี้จะช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น

10) ทบทวนบทเรียนบ่อยๆ การทบทวนสิ่งที่เรียนไปแล้วเป็นสิ่งจำเป็นเพราะในบางครั้งเด็กอาจลืมได้ง่ายหากบทเรียนนั้นไม่อยู่ในความสนใจของเด็ก การทบทวนจนช่วยให้ความคงทนในการจำมากขึ้น เด็กเรียนช้า และเด็กปัญญาอ่อนมักจะลืมสิ่งที่เรียนไปแล้ว จึงจำเป็นที่ครูจะต้องทบทวนบทเรียนบ่อยๆ โดยเฉพาะเด็กปัญญาอ่อน ครูจะต้องทบทวนบทเรียนซ้ำอีกหลายครั้ง จึงจะทำให้เด็กปัญญาอ่อนจำบทเรียนได้ดีขึ้น

11) แสดงผลการเรียนให้เด็กเห็นโดยเร็ว เด็กที่สอบเสร็จแล้วมักต้องการทราบผลการสอบจากครู เด็กอยากรู้ว่าได้หรือตก ได้คะแนนเท่าใด ได้อันดับที่เท่าไร สอบผ่านหรือไม่ผ่านวัตถุประสงค์ และไม่ผ่านวัตถุประสงค์ข้อใด เป็นต้น หากเป็นไปได้ครูควรแจ้งผลการสอบให้เด็กทราบโดยเร็วในขณะที่เด็กมีความกระตือรือร้นอยากทราบผลการเรียนอยู่ หากแจ้งผลช้าความกระตือรือร้นของเด็กก็จะลดลง อันเป็นผลทำให้เด็กไม่อยากจะปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น

12) จัดห้องเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นจำนวนมากที่ไม่ค่อยมีสมาธิในการเรียน หากมีสิ่งรบกวนจะยิ่งทำให้เด็กขาดสมาธิมากขึ้น การเรียนการสอนของครูจึงอาจไม่ได้ผลเต็มที่ ดังนั้นการจัดห้องเรียนจึงมีผลต่อการสอนเด็กกลุ่มพิเศษ ลักษณะของห้องเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษนั้นควรมีฝาดผนังกันทั้ง 4 ด้าน ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนมองออกไปข้างนอกห้องเรียน ซึ่งจะทำให้นักเรียนหมดสมาธิในการเรียน ยิ่งไปกว่านั้น ห้องเรียนควรปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอก หากเป็นไปได้ควรทาสีห้องเรียนให้สวยงาม และจัดห้องเรียนให้เป็นระเบียบ อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าห้องเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษควรเป็นห้องเรียนที่มีจัดห้องสวยงาม และปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอก

13) สังเกตเด็กควบคู่กันไปกับการสอน การสังเกตในแง่ของพฤติกรรมและการเรียนรู้ของเด็กมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง แม้ว่านักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจะผ่านการทดสอบทางจิตวิทยา และเด็กได้รับการจำแนกประเภทมาแล้ว ก็ตามการทดสอบทางการศึกษาพิเศษเป็นเรื่องที่ค่อนข้างละเอียดอ่อน ซึ่งในบางครั้งอาจจำแนกประเภทนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษผิดได้ การสังเกตของครูควบคู่ไปกับการสอนจะช่วยให้ครูสามารถวินิจฉัยเด็กได้อย่างแม่นยำมากขึ้น และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กพิเศษได้ดียิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545: 39-40) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ประสบผลสำเร็จ ว่า ประกอบด้วย

องค์ประกอบเกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่ เป้าหมายในการเรียน ภาระงานที่จะประสบผลสำเร็จ เนื้อหาในการพัฒนา ความสัมพันธ์กับการเรียนที่ผ่านมา การปรับปรุงหลักสูตร องค์ประกอบเกี่ยวกับการสอน ได้แก่ วงจรการสอน การสอนที่หลากหลาย

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสอดคล้องกับโครงสร้างชีวิตในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นกิจกรรมภายในและภายนอกห้องเรียน เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ที่จะช่วยให้นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนา ประกอบด้วย การปรับหลักสูตรทั่วไป การจัดทำหลักสูตรเฉพาะนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) การจัดทำแผนเฉพาะบุคคล (IIP) เทคนิคการสอน โดย การวิเคราะห์งาน (Task analysis) การสอนโดยเพื่อนช่วยสอน (Peer Tutoring) ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Buddy System) รสสอนทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน การตรวจสอบการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน การประกันคุณภาพการศึกษาการเรียนร่วม การจัดตารางเวลาสอน

สรุปการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมภายในและภายนอกห้องเรียน ประกอบด้วย การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) การตรวจสอบ เทคนิคการสอน การรายงานความก้าวหน้านักเรียน การจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียนและชุมชน การประกันคุณภาพ การรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และการจัดตารางเรียน ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวจะช่วยให้นักเรียนทั่วไปและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนา ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม

4.2.4 เครื่องมือ (T : Tools)

เครื่องมือ หมายถึง สิ่งที่น่ามาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการเรียนร่วม ช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เกิดการเรียนรู้และดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534: 6-9) ได้กล่าวถึงการจัดเพื่อเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนร่วม มีข้อควรพิจารณา 2 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนแรกขั้นเตรียมงาน ควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนและชุมชนเข้าใจแนวคิด หลักการ และการทำงานในการให้บริการการเรียน นอกจากนี้เด็กนักเรียนทุกคนในโรงเรียนก็ควรได้รับทราบถึงโครงการและข้อควรปฏิบัติต่าง ๆ ด้วย ซึ่งในขั้นตอนนี้ ยังแบ่งออกเป็นงานเตรียมงานย่อยอีก 4 ด้าน คือ

1) การจัดเตรียมอาคารสถานที่ เช่น ถ้าจะรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ อาคารสถานที่ควรมีทางลาดเพื่อความสะดวกในการใช้รถเข็น หรือการเคลื่อนที่โดยใช้ไม้ค้ำยันห้องน้ำควรปรับสภาพให้กว้างพอเหมาะ

2) การจัดเตรียมอุปกรณ์พิเศษ ในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมทางโรงเรียน อาจไม่ต้องเตรียมอุปกรณ์พิเศษมากนัก อุปกรณ์และเครื่องมือส่วนใหญ่เป็นเรื่องเฉพาะตัวที่เด็กมีใช้เองอยู่แล้ว เช่น เครื่องช่วยฟังสำหรับเด็กหูตึง เครื่องบันทึกเสียงขนาดเล็กสำหรับเด็กที่มีความ

บกพร่องทางการมองเห็น สำหรับเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับเด็กตามประเภทของความบกพร่อง ได้แก่ เด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น โรงเรียนควรจัดหาเครื่องพิมพ์ดีดเบรลล์ อุปกรณ์เกี่ยวกับอักษรเบรลล์ หนังสือที่มีตัวอักษรขนาดใหญ่ อักษรนูน เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย ทางโรงเรียนควรต้องเตรียมโต๊ะ เก้าอี้เลื่อน ไม้ค้ำยัน ไม้เท้า (ยกเว้นเด็กอาจเตรียมเอง) เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ทางโรงเรียนควรจัดเครื่องขยายเสียง อาจเป็นแบบบลู หรือ แบบ FM ก็ได้

3) การจัดเตรียมบริการที่เกี่ยวข้อง เช่น บริการแนะแนว บริการแก้ไขการพูด บริการด้านกายภาพบำบัด

4) การเตรียมบุคลากร มีความจำเป็นในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม นอกจากบุคลากรที่มีโรงเรียนปกติ ซึ่งจะต้องทำความเข้าใจเป็นเบื้องต้นแล้ว ก็ยังต้องคำนึงถึงบุคลากรพิเศษ เช่น ครูประจำชั้นพิเศษ ครูเวียนสอน ครูสอนเสริมวิชาการ ครูสอนพูด และ ครูแก้ไขการพูด แพทย์ นักจิตวิทยา นักกายภาพบำบัด ฯลฯ ซึ่งจะต้องทำงานร่วมกัน

ขั้นตอนที่สอง ขั้นตอนดำเนินงาน ได้แก่ การรับนักเรียนเรียนร่วม จะต้องไม่คำนึงถึงระดับประเภท และระดับความพิการต้องให้โอกาสแก่เด็กทุกคน การจัดชั้น จำนวนนักเรียนในแต่ละชั้นโดยทั่วไปไม่ควรมีมากนัก อาจจะมีประมาณ 3 – 5 คน การเอาใจใส่เด็กเป็นรายบุคคลยังเป็นเรื่องจำเป็น เพราะเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันมาก การทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นเรื่องที่สำคัญมาก การวางแผนการดำเนินงาน การประเมินผลที่รัดกุมถูกต้องจะช่วยพัฒนาเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตัวครู นอกจากจะมีความรู้ความเข้าใจเด็ก เต็มใจช่วยเหลือเด็กเป็นเพื่อนเด็ก แล้วควรเป็นผู้มีอารมณ์ขัน ยืดหยุ่นให้กำลังใจเด็กและมีสุขภาพจิตดีสามารถทำงานร่วมกับผู้ปกครอง ครูในชั้นเรียนปกติอื่นๆ ตลอดจนบุคลากรที่จำเป็นต้องเกี่ยวข้อง เช่น นักจิตวิทยา แพทย์ นักโสตสัมผัส นักแก้ไขการพูด นักกายภาพบำบัด เป็นต้น ควรมีการติดตาม ประเมินผล และนำผลที่ได้มาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอน

ผดุง อารยะวิญญู (2542: 55 - 68) กล่าวถึงเครื่องมือในการจัดการเรียนร่วมให้ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ นโยบาย ระเบียบปฏิบัติ แนวปฏิบัติ ติดตามประเมินผล ในประเทศอังกฤษ ทิวสโตสและโรส (2003: 8) ได้กล่าวถึงนโยบายหลักของรัฐบาลอังกฤษให้ความสำคัญของการจัดการเรียนร่วม เพื่อจัดระบบการศึกษาที่เท่าเทียมกัน นโยบายของรัฐบาลมุ่งสู่ความเป็นเลิศของเด็กทั้งหมดในที่นี้รวมทั้งนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจะจัดโปรแกรมให้อยู่ในความสนใจ และได้รับการสนับสนุนจากทางโรงเรียนที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล นอกจากนี้ แผนการศึกษา (Department of Education c.1994: p.2) มีนโยบายในการฝึกอบรมและพัฒนาวิชาชีพให้กับบุคลากรที่ทำงานด้านการจัดการเรียนร่วมให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และวางแผนการฝึกอบรมอาจครอบคลุมถึงครูผู้สอนที่ไม่ได้สอนเด็กที่มีการจัดการเรียนร่วม การวางแผนการฝึกอบรมนี้ ก่อให้เกิดความร่วมมือในกลุ่มผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับโครงสร้างชีวิตด้านเครื่องมือ สิ่งต่าง ๆ ที่นำมาช่วยในการบริหารจัดการเรียนร่วม ช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เกิดการเรียนรู้ และดำรงชีวิตได้อย่างมี

ประสิทธิภาพสูงสุดเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนได้รับการศึกษาเต็มตามศักยภาพ ได้แก่ นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ งบประมาณ ระบบบริหารจัดการ ได้แก่ การตั้งคณะกรรมการโรงเรียน การ จัดระบบข้อมูล แผนพัฒนาครู การประสานงานกับหน่วยงานอื่น และผู้ปกครอง สิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีช่วยเกิดการเรียนรู้อย่างเหมาะสม บริการ ได้แก่ การสอนเสริม การสอนดนตรี และศิลปะ

จากที่กล่าวมาสรุปว่าด้านเครื่องมือในการบริหารจัดการเรียนร่วมประกอบด้วย นโยบายวิสัยทัศน์ พันธกิจ งบประมาณ เทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ ตำรา ครู การศึกษาพิเศษ และสิ่งสำคัญที่สุดคือระบบการบริหาร ช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เกิด การเรียนรู้ ดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและช่วยสนับสนุนให้นักเรียนได้รับการศึกษาที่มี คุณภาพ

ดังนั้นอาจกล่าวสรุปได้ว่า การบริหารจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษ โดยใช้โครงสร้างซีท เป็นการบริหารจัดการที่เป็นระบบและมีการบูรณาการ องค์ประกอบทุกด้าน ทั้งนักเรียน สิ่งแวดล้อม กิจกรรมการเรียนการสอน และเครื่องมือในการบริหาร เพื่อสนองตอบความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นเฉพาะบุคคล ทำให้เกิดผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ามาเรียน ร่วมกับนักเรียนปกติในโรงเรียนปกติมากยิ่งขึ้น

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยภายในประเทศ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการจัดการเรียนร่วมใน โรงเรียนประถมศึกษา มีดังนี้

จรัส ทองปิยมูมิ (2531: 76-82) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการบริหาร ใน โครงการจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูประจำชั้นและครูการศึกษาพิเศษ โรงเรียนในโครงการจัดการเรียน ร่วมระดับประถมศึกษา จำนวน 25 โรงเรียนทั่วประเทศ ผลจากการวิจัยพบว่า สิ่งที่โรงเรียนใน โครงการจัดการเรียนร่วมจัดได้เหมาะสมแล้ว ได้แก่ รูปแบบการจัดการจัดการเรียนร่วม การเตรียม ความพร้อมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น การปกครองนักเรียนและการจัดบริการโดยตรง ของครูการศึกษาพิเศษ สิ่งที่โรงเรียนในโครงการจัดการเรียนร่วมควรจัดทำให้มี หรือปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายทางการศึกษาและอาชีพ การจัดทำโปรแกรมศึกษาเฉพาะรายบุคคล การจัดตั้งคณะทำงานโครงการจัดการเรียนร่วมภายในโรงเรียน การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์พิเศษ การ นิเทศ การจัดทำอัตรากำลังครูการศึกษาพิเศษ การจัดทำพรรณนางานของบุคลากรในโรงเรียน การฝึกอบรมบุคลากรในโรงเรียน การสำรวจเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น การจัดบริการ ช่วยเหลือ การจัดทำระบบข้อมูลที่จำเป็นต่อนักเรียน การปรับอาคารสถานที่ การปรับ สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและการเตรียมผู้ปกครอง

ทองนวล ภูประเสริฐ (2538: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง เจตคติของบุคลากรทางการประถมศึกษาที่มีต่อตัวนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษต่อการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างคือ บุคลากรฝ่ายสนับสนุน จำนวน 30 คนและบุคลากรฝ่ายปฏิบัติการ ทั้งที่มีประสบการณ์ตรงและไม่มีประสบการณ์ตรงในการจัดการเรียนร่วม จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่าบุคลากรทางการประถมศึกษา ที่เป็นกลุ่มประสบการณ์ตรงในการจัดการเรียนร่วมและกลุ่มที่ไม่มีประสบการณ์ตรงในการจัดการเรียนร่วม มีเจตคติต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ไม่แตกต่างกัน ส่วนบุคลากรฝ่ายสนับสนุน มีเจตคติทางบวกสูงกว่าฝ่ายปฏิบัติการ และบุคลากรทางการประถมศึกษาฝ่ายปฏิบัติการที่มีประสบการณ์ตรงในการจัดการเรียนร่วม มีเจตคติทางบวกต่อการเรียนร่วมสูงกว่ากลุ่มที่ไม่มีประสบการณ์ตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เกรียงศักดิ์ ศิลา. (2538: บทคัดย่อ). ได้ทำวิจัยเรื่อง บทบาทการพัฒนาบุคลากรเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดเชียงราย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 240 คน ของปีการศึกษา 2543 สอบถามเกี่ยวกับบทบาทการพัฒนาบุคลากรเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนตามกระบวนการบริหารจัดการเชิงคุณภาพวงจรเดมิ่ง 4 ด้านคือ ด้านการวางแผนพัฒนาบุคลากร ด้านการปฏิบัติการพัฒนาบุคลากร ด้านการตรวจสอบการพัฒนาบุคลากร และด้านการปรับปรุงแก้ไขการพัฒนาบุคลากร ผลวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้มีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาบุคลากร เพื่อปฏิรูปการเรียนรู้เป็นนโยบายแผนงาน โครงการที่ชัดเจนในการปฏิบัติ และการสำรวจสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาบุคลากรเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ ส่วนด้านการปฏิบัติการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารได้มีการส่งเสริมให้ครูได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาบุคลากรอย่างทั่วถึง การส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด วิเคราะห์ วางแผนปฏิบัติจริง และสรุปสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และการอำนวยความสะดวกในการปฏิรูปการเรียนรู้โดยการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสม ด้านการตรวจสอบการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารได้เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการตรวจสอบประเมินผลทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบและการและการติดตามผลโดยเน้นการนำความรู้จากการพัฒนาไปปฏิบัติได้จริง ผู้บริหารได้ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำผลการตรวจสอบมาใช้แก้ไขปรับปรุงการพัฒนาบุคลากรในครั้งต่อไป และมีการระดมพลังสมองจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไขการพัฒนาบุคลากร ปัญหาในการพัฒนาบุคลากรเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณ และบุคลากรในการดำเนินการ ขาดการวางแผนการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ ขาดการกำกับติดตามประเมินผลและรายงานอย่างมีประสิทธิภาพและขาดการวางแผนปรับปรุงผลการพัฒนาบุคลากรอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ทนนชัย อินทนาชัย (2542: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแบบเรียนร่วมกับนักเรียนปกติในจังหวัดพิษณุโลก โดยทำการศึกษาจากกลุ่มประชากร ทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง คือผู้บริหารโรงเรียน 119 คน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

423 คน สุ่มตัวอย่าง 30 คน ผลการวิจัยพบว่า ด้านสภาพของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมกับนักเรียนปกติ ส่วนใหญ่เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย และศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ด้านความต้องการทางการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ต้องการเรียนร่วมโดยให้มีการส่งเสริมด้านทุนการศึกษา การสอนซ่อมเสริม การมีส่วนร่วมทางด้านวิชาการ การกีฬาและส่งเสริมการเรียนรู้วิชาชีพ และด้านสภาพการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ เรื่องอาคารและสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่ยังไม่ได้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ สาเหตุเกิดจากความขาดแคลนงบประมาณ เรื่องบุคลากร ไม่มีบุคลากรด้านการจัดการศึกษาพิเศษและบุคลากรขาดทักษะในการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เรื่องวิชาการ ขาดแคลนแหล่งความรู้และผู้ให้ความรู้แก่ครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เรื่องสื่อการเรียนการสอน ขาดสื่อการสอน เนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอ และครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะการใช้สื่อการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

บุญทัน วัฒนาศักดิ์สุกุล (2543: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2543 โดยศึกษาตามรูปแบบชิปปี้ (CIPP) โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและครูผู้สอน โรงเรียนในโครงการเรียนร่วมระดับประถมศึกษาสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 272 โรงเรียน เป็นผู้บริหารโรงเรียน 272 คน และครูผู้สอน 272 คน จากผลการวิจัย พบว่าการเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา ผู้บริหารที่มีตำแหน่งต่างกัน มีสภาพโดยรวมต่างกัน โดยผู้อำนวยการแตกต่างจากอาจารย์ใหญ่ สำหรับผู้บริหารที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีด้านสภาพแวดล้อม ด้านผลผลิตและสภาพโดยรวมแตกต่างกัน ส่วนครูผู้รับผิดชอบโครงการที่มีตำแหน่งต่างกัน มีสภาพการจัดการจัดการเรียนร่วมโดยรวมมีความแตกต่างกัน

สมศักดิ์ โสรถาวร (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดการเรียนร่วมของนักเรียนปกติกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจากผู้บริหารและครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนจัดการเรียนร่วม 71 โรงเรียน จำนวน 142 คน จากผลการวิจัย พบว่าการดำเนินการจัดการเรียนร่วมกันของนักเรียนปกติกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ในด้านการจัดอาคารสถานที่ การคัดแยกเด็กและด้านสื่อการเรียนการสอน ส่วนการใช้เทคนิควิธีสอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สภาพปัญหาการจัดการเรียนร่วมกันของนักเรียนปกติกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีปัญหาในระดับมากคือ ด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ปัญหาด้านการจัดการอยู่ในระดับน้อย ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนร่วมกัน ด้านการจัดการ ควรมีการวางแผนร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน เพื่อกำหนดวิธีการปฏิบัติร่วมกันอย่างชัดเจน ด้านบุคลากร บุคลากรทุกคนในโรงเรียนต้องได้รับการพัฒนาด้านการจัดการเรียนร่วมอย่างต่อเนื่องไปพร้อม ๆ กัน เพื่อคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ด้านอาคารสถานที่ ควรปรับปรุงสภาพ

อาคารที่มีอยู่ให้เอื้อต่อการจัดการจัดการเรียนร่วม มีห้องน้ำอยู่ใกล้ห้องเรียน อาคารถ่ายเทสะดวก และห้องเรียนควรอยู่ชั้นล่างของอาคาร ด้านวัสดุอุปกรณ์ รัฐจะต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อสื่อ และอุปกรณ์ที่จำเป็นให้โรงเรียน เช่น เครื่องช่วยฟัง คอมพิวเตอร์ฝึกพูด และแบบทดสอบวัดสติปัญญา

เมธาวรรณ วงศ์เทวราช (2543: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนปกติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ศึกษาผู้บริหารและครูผู้สอน พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนปกติ โดยรวมทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมาก คือด้านการพัฒนาครู ด้านปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนร่วม และรูปแบบการจัดและวิธีการจัดการเรียนร่วม ด้านความคิดเห็นในการจัดการเรียนร่วมกับนักเรียนปกติโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน พิจารณาครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมจำแนกตามวุฒิการศึกษา อายุราชการ และขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงานพบว่า วุฒิการศึกษามีผลต่อความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม ด้านอุปสรรคในการจัดการเรียนร่วม และด้านแนวทางในการพัฒนาครู ด้านอายุราชการมีผลต่อความคิดเห็นของครูผู้สอนด้านปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนร่วม และขนาดโรงเรียน ไม่มีผลทำให้ความคิดเห็นของครูผู้สอนแตกต่างกัน

อภิสิทธิ์ เตชะคำภู (2544: บทคัดย่อ) ศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษาและด้านการวัดประเมินผล กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการและศึกษานิเทศก์ พบว่า โดยรวมและรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และข้อที่มีปัญหาสูงสุดในแต่ละด้านคือ ด้านการนิเทศการศึกษา ปัญหาที่พบคือโรงเรียนมักไม่เชิญนักวิชาการเฉพาะมาช่วยฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิเศษ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน สำหรับด้านการบริหารการจัดการเรียนร่วมคือ จำนวนงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ และการวัดประเมินผลโรงเรียนไม่ค่อยจัดให้มีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับวัดและประเมินผลเด็กพิเศษ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรฝ่ายสนับสนุนมีเจตคติทางบวกต่อเด็กพิเศษและการจัดการเรียนร่วม แต่การดำเนินงานการศึกษาพิเศษยังมีปัญหาคือ บุคลากรหรือครูขาดความรู้ ทักษะในการสอนเด็กพิเศษ ครูส่วนใหญ่ไม่ได้จัดทำแผนการสอนเฉพาะสำหรับเด็กพิเศษแต่ละประเภท หรือไม่ได้มีการใช้สื่อและนวัตกรรมที่เหมาะสมกับเด็ก ปัญหาทั่วไปคือ โรงเรียนปกติที่จัดการเรียนร่วมยังไม่มีมีการปรับสภาพอาคารเรียนและสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับสภาพของเด็กพิเศษที่เข้าเรียนร่วม

วรกมล สุตะวงศ์. (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง กระบวนการบริหารจัดการเรียนรู้อของโรงเรียนแกนนำปฏิรูปการเรียนรู้ จังหวัดเชียงราย ได้ศึกษาสภาพกระบวนการบริหารจัดการเรียนรู้อและศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการเรียนรู้อ ได้แก่ ผู้บริหาร

โรงเรียน ครูวิชาการ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบ ตรวจสอบรายการ แบบสอบถามชนิดมาตราการประเมินและแบบสอบถามปลายเปิด ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการบริหารการจัดการเรียนรู้ทั้ง 6 ด้านได้แก่ ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านกระบวนการ ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการจัดแหล่งการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับปัญหาที่สำคัญในกระบวนการบริหารจัดการเรียนรู้ เรียงตามลำดับจากมากที่สุดได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนขาดการติดตาม กำกับ ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงาน ขาดการเอาใจใส่ต่องาน มีการตัดสินใจเพียงลำพัง ไม่มีข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจ และไม่เห็นความสำคัญของการวางแผนการปฏิบัติงาน ส่วนแนวทางการพัฒนากระบวนการบริหารการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ผู้บริหารควรมีความตระหนักและใส่ใจดูแลงานที่กำลังปฏิบัติอยู่อย่างเต็มความสามารถ ควรจัดระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศให้เป็นระบบ มีการวางแผนการปฏิบัติงานทุกครั้งเพื่อให้งานประสบผลสำเร็จและมีการติดตาม กำกับ ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

วิลาวัลย์ ศรีโกคา. (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง ศึกษาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กพิเศษกับนักเรียนปกติของครูประจำชั้นและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง พบว่า ด้านการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมของครูประจำชั้นและผู้บริหารโรงเรียนในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และพิจารณาในด้านการปฏิบัติงานการจัดการเรียนร่วมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษกับนักเรียนปกติไม่แตกต่างกัน และขนาดโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ส่วนของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กพิเศษกับนักเรียนปกติ ได้แก่ ควรจัดการประชาสัมพันธ์ให้ครู ผู้ปกครองเด็กพิเศษและนักเรียนปกติเข้าใจและยอมรับการจัดการเรียนร่วมให้มากขึ้นด้วยสื่อ ต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ควรอบรมครูก่อนสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและเพิ่มพูนความรู้อย่างต่อเนื่อง ควรมีสื่อสำเร็จรูปและอบรมการใช้สื่อแก่ครูผู้สอน ครูประจำชั้นปฏิบัติหน้าที่ไม่เต็มที่เนื่องจากต้องสอนนักเรียนปกติด้วย ควรแยกการประเมินผลระหว่างเด็กพิเศษและนักเรียนปกติและยึดความแตกต่างระหว่างบุคคลระหว่างเด็กพิเศษด้วยกัน

ณัฐศิริ สุขผดุง. (2547: บทคัดย่อ) แนวทางของครูและผู้ปกครองในการทำงานร่วมกับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ทักษะของครูทั่วไปที่มีต่อการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้อย่างรวมทั้งการฝึกอบรมและความต้องการในการฝึกอบรม ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการทำงานในทักษะของครูและผู้ปกครองที่มีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ และแนวทางการพัฒนาเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ในทักษะของครูและผู้ปกครองที่มีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ผลการศึกษาพบว่า ครูทั่วไปมีทักษะต่อการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ที่ยังไม่ถูกต้องในเรื่องรูปแบบการศึกษาและวิธีการสอน การฝึกอบรมและความต้องการในการฝึกอบรมพบว่าส่วนใหญ่ครูทั่วไปไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม ประชุม สัมมนา ศึกษาดูงาน หรือการจัดโครงการเกี่ยวกับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ปัญหาและ

อุปสรรคเกี่ยวกับการทำงานพบว่าครูและผู้ปกครองมีความรู้เกี่ยวกับลักษณะความเกี่ยวข้องในแต่ละด้านของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ค่อนข้างน้อย ครูยังขาดความรู้และทักษะในการใช้เครื่องมือในการคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ขาดความร่วมมือระหว่างครูและผู้ปกครองในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้จึงยังไม่ได้ได้รับการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับลักษณะความบกพร่องและความสามารถของแต่ละบุคคล ครูและผู้ปกครองขาดการทำงานร่วมกับวิชาชีพอื่นๆ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา คือควรมีการขยายการรู้เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ครูและผู้ปกครองควรรหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ร่วมกันจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) การพบปะ แลกเปลี่ยน ควรจัดให้มีบุคลากรทางการแพทย์เข้ามาทำงานร่วมกับครูและผู้ปกครองเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

เชาวนีย์ สายสุตใจ (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการในการนิเทศงานวิชาการ ของครูโครงการเด็กพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษซึ่งทำหน้าที่ประจำชั้นในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการเด็กพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 จำนวน 97 คน ผลการวิจัยพบว่าความต้องการนิเทศงานวิชาการ ของครูโครงการเด็กพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ มีความต้องการนิเทศงานวิชาการในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลและด้านสื่อการเรียนการสอนตามลำดับ ครูที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีความต้องการนิเทศงานวิชาการสูงกว่าครูที่มีคุณวุฒิปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งในภาพรวมและรายด้านและครูที่ไม่เคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ มีความต้องการในการนิเทศงานวิชาการโดยรวมและจำแนกเป็นรายด้านสูงกว่าครูที่ผ่านการอบรมเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ

ปฎิมา จันทร (2549: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บริบทการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ จังหวัดสตูล กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 24 คน และครูที่รับผิดชอบงานด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 25 คน รวม 49 คน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเป็นการจัดการเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ และรับบริการที่จำเป็นจากครูการศึกษาพิเศษ กิจกรรมของนักเรียนเรียนร่วมเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การวัดและประเมินผล การเรียนของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ประเมินตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอกับความต้องการ และความคิดเห็นเกี่ยวกับบริบทการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำ ที่มีตำแหน่งต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นด้านการเรียนการสอน พบว่าแตกต่างกัน

กัญญารัตน์ ว่องศิริกุล. (2550: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางส่งเสริมการจัดการเรียนร่วมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนร่วมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาอุปสรรคในการส่งเสริมการเรียนของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และศึกษาแนวทางในการเรียนร่วม ประชากรคือผู้บริหารในสถานศึกษาจำนวน 42 คน และครูผู้สอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 459 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 209 คน ผลการจัดสภาพการจัดการเรียนร่วมพบว่าการจัดการเรียนร่วมในชั้นปกติมากที่สุด ด้านสิ่งแวดล้อมกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าโรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมตอบสนองความต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ด้านบุคลากรในโรงเรียนมีการสร้างความเข้าใจในเรื่องการจัดการเรียนร่วมแก่บุคลากรมากที่สุด ส่งเสริมสนับสนุนเขตพื้นที่โรงเรียนมีการกระตุ้นให้เกิดการสร้างเครือข่ายของครอบครัวนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเพื่อเกิดพลังความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างโดยประสบการณ์ในการสอนไม่เคยสอนมีความแตกต่างกัน ในประเด็น บุคลากรควรมีความพร้อมในการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และ ต้องมีการเตรียมความพร้อมให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนร่วม สำหรับแนวทางส่งเสริมการจัดการเรียนร่วมพบว่าการกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าควรเชิญวิทยากรที่เชี่ยวชาญมาบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับการเรียนร่วมเพิ่มเติมแก่บุคลากรมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างโดยระยะเวลาปฏิบัติงาน 0-20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป เกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการจัดการเรียนร่วมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษพบว่าไม่มีความแตกต่างในแง่ทางสถิติ ข้อเสนอแนะภาครัฐควรขยายโอกาสการจัดการเรียนร่วมสู่สถานศึกษาอื่น ๆ

สมยศ สุขพัฒน์ธี (2550: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารจำนวน 12 คน และครูผู้สอน จำนวน 12 คน รวม 24 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารดำเนินการส่งเสริม พัฒนาครูผู้สอนในการจัดเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล การรายงานข้อมูลอย่างเป็นระบบ ดำเนินการจัดหาเครื่องมือคัดแยก สื่อและอุปกรณ์สำหรับเตรียมความพร้อม วางแผนการใช้งบประมาณ รวมถึงการจัดบริการที่จำเป็นให้ผู้เรียน ได้แก่ บริการแนะแนว ศิลปะบำบัด ดนตรีบำบัด การแก้ไขการพูด

5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

อีเวนส์ (Evans. 1981:125) ได้ทำการศึกษาทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อโครงการเรียนร่วมระหว่าง เด็กพิเศษ กับนักเรียนปกติ ในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา พบว่า ผู้ปกครองเด็กมีความคิดเห็นว่า โครงการเรียนร่วมเป็นโครงการที่อำนวยความสะดวกทางการศึกษาให้แก่เด็ก ผู้ปกครองส่วนใหญ่ มีทัศนคติในทางบวกต่อเด็กพิเศษ ตัวแปรที่สำคัญที่ ทำให้ทัศนคติของผู้ปกครองของเด็กแตกต่างกัน ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อายุของเด็กพิเศษ และความรู้ของผู้ปกครองเกี่ยวกับเด็กพิเศษ

รีเดล. (Riedel. 1991: 164) ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ของนักการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนร่วมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ในเกรด 5 - 9 ของโรงเรียนในรัฐเวอร์จิเนีย พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการรับรู้ในทางบวกสูงกว่านักศึกษา โดยผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า ระดับการสนับสนุนทางการบริหาร ทรัพยากรที่ได้รับ การวางแผนการสอนและการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสอนเป็นองค์ประกอบที่เอื้อต่อ กระบวนการเรียนร่วม

เบลนชาร์ด (Blinchar. 1991: 147) ได้ทดลองจัดกิจกรรมเชิงปฐมนิเทศ สำหรับนักเรียนปกติ ระดับประถมศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ก่อนดำเนินการโครงการเรียนร่วม ระหว่างนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษกับนักเรียนปกติ พบว่านักเรียนปกติมีทัศนคติในทางบวกต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ข้อเสนอแนะว่าโรงเรียนควรจัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้น เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างนักเรียนปกติกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ก่อนที่จะจัดให้มีการเรียนร่วมระหว่างนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษกับนักเรียนปกติ

อีโคลส์ (Echois. 1992: 283) ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูประถมศึกษา ที่มีผลต่อการเรียนร่วมของเด็กปัญญาอ่อนในการศึกษาปกติ จากโรงเรียนบางโรงเรียนในรัฐเท็กซัส พบว่าครูที่มีอายุน้อยกว่า มีความคิดเห็นในทางบวกต่อการเรียนร่วมมากกว่าครูที่มีอายุมากกว่า ครูที่มีวุฒิต่างกันมีความคิดเห็นต่อการเรียนร่วมไม่ต่างกัน ครูที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่ามีความคิดเห็นในทางบวกต่อการเรียนร่วมมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนเด็กปัญญาอ่อนมาก่อนมีความคิดเห็นต่อการเรียนร่วมไม่แตกต่างจากครูที่มีประสบการณ์และครูประถมศึกษาไม่มีความคิดเห็นในทางบวกต่อการเรียนร่วม

มิลลินิกซ์ (Millinix. 1994: 435) ได้ศึกษาทัศนคติของครูใหญ่ ที่มีต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และต่อการเรียนร่วม พบว่าครูใหญ่ที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบมี ส่วนร่วม มีทัศนคติในทางบวกต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และต่อการเรียนร่วมระหว่างนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษกับนักเรียนปกติ แต่ครูใหญ่ที่มีความเป็นผู้นำแบบผูกขาดรวมอำนาจ มีทัศนคติในทางลบ ต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและการเรียนร่วม ระหว่างนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษกับนักเรียนปกติ

ลัทธแฮม (Latham. 1997: 245) ได้ศึกษาเจตคติและความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนร่วมของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการให้บริการ พบว่า ครูปกติ ผู้บริหารและครูการศึกษาพิเศษ มีเจตคติต่อการจัดการเรียนร่วมและความเชื่อตรงกันว่า นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีสิทธิ์ได้รับการบริการทางการศึกษา ครูปกติและครูการศึกษาพิเศษ มีความเชื่อว่า การจัดการเรียนร่วมจะสำเร็จได้ ต้องได้รับความร่วมมือทั้งวิธีการจัดการเรียนการสอน ข้อมูล ข่าวสารและประชาสัมพันธ์

จากการศึกษาเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในประเทศและต่างประเทศแล้วสรุปว่า การดำเนินการจัดการเรียนร่วมมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ในด้านรูปแบบการจัดการเรียนร่วมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ นักเรียนสามารถเรียนร่วมกันได้ดี จะมีปัญหาบ้างในเรื่องของการจัดสภาพอาคาร สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความ

ต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ กิจกรรมการเรียนการสอนมีการจัดกิจกรรมการสอนเสริม กิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันได้ดี แต่ยังขาดสื่อการเรียน วัสดุอุปกรณ์ ครูพิเศษ รวมถึงการสนับสนุนงบประมาณเป็นค่าวัสดุและวิทยากรโครงการฝึกอาชีพสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เครื่องมือที่ใช้ในการบริหาร ยังดำเนินการได้ไม่มากนัก ทั้งด้านการวางแผน การกำหนดนโยบายเรื่องการจัดการเรียนร่วม ขาดการกำกับ ติดตาม และการพัฒนาครูให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนร่วมได้อย่างมั่นใจ ดังนั้นการเรียนร่วมที่มีประสิทธิภาพนั้นได้มีข้อเสนอแนะว่า ต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ในการวางแผน กำหนดนโยบายในการจัดการเรียนร่วม การกำกับ ติดตาม นิเทศ ของผู้บริหาร รวมถึงควรมีการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง และให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ สื่อการเรียน วัสดุ อุปกรณ์ ที่มีความจำเป็นต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างเพียงพอ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัยและค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้จัดลำดับการดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนแกนนำ จัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 จำนวน 9 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 9 คน และครูผู้สอน จำนวน 101 คน รวมประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 110 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ใช้กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย ผู้บริหาร 9 คน และครูผู้สอน จำนวน 101 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ผู้บริหาร 9 คน และครูผู้สอนผู้รับผิดชอบ การจัดการเรียนร่วม 9 คน รวม 18 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ฉบับคือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 4 ข้อ คือ ตำแหน่ง อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการจัดการเรียนร่วม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดระดับการปฏิบัติ เกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้างซีท โดยครอบคลุมการบริหารจัดการเรียนร่วมทั้ง 4 ด้านคือ นักเรียน สภาพแวดล้อม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และเครื่องมือ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท์ ซึ่งมี 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 48 ข้อ

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อสัมภาษณ์ ปัญหา และความต้องการ เกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท ครอบคลุมการบริหารจัดการเรียนร่วมทั้ง 4 ด้าน คือ นักเรียน สภาพแวดล้อม กิจกรรมการเรียนการสอน และเครื่องมือ ลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ในขั้นตอนของการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. แบบสอบถาม

1.1 ศึกษาความรู้พื้นฐานในเรื่อง การจัดการเรียนร่วม การบริหารจัดการเรียนร่วม และการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท เกณฑ์มาตรฐานการจัดสภาพแวดล้อมภายนอก และภายในอาคาร แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล แผนการสอนเฉพาะบุคคล เพื่อนำข้อมูล มาวิเคราะห์เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างค่านิยมเชิงปฏิบัติการ

1.3 จัดทำแบบสอบถาม

1.4 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบเนื้อหาและสำนวน ภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม จากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไข

1.5 นำร่างแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจหาความเที่ยงตรง ด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) แล้ว คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป

1.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 และความเชื่อมั่นรายด้าน ดังนี้ ด้านนักเรียน เท่ากับ .88 ด้านสภาพแวดล้อม เท่ากับ .87 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน เท่ากับ .91 และด้านเครื่องมือ เท่ากับ .94

1.7 จัดพิมพ์แบบสอบถาม เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์

2.1 ศึกษาความรู้พื้นฐานในเรื่อง การจัดการเรียนร่วม การบริหารจัดการเรียนร่วม และการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท ทั้ง 4 ด้าน

2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง โดยครอบคลุมเนื้อหา ปัญหาและความต้องการการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท ทั้ง 4 ด้าน

2.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบเนื้อหาจุดบกพร่อง ขอบข้อเสนอแนะ เพื่อให้แบบสัมภาษณ์มีข้อความตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย และสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน พิจารณาเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity)

2.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหาร 2 คน และครูผู้สอน 2 คนที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเข้าใจคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ และกระบวนการสัมภาษณ์

2.6 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้ว ไปใช้ในการสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ตามขั้นตอนดังนี้

1. แบบสอบถาม

1.1 นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือราชการ จากคณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรี เขต 1 เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

1.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยเข้าพบผู้อำนวยการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม เพื่อขออนุญาตแจกแบบสอบถาม ผู้บริหาร และครูผู้สอน

1.3 แจกแบบสอบถาม จำนวน 110 ฉบับ และได้รับคืนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

2. แบบสัมภาษณ์

นำแบบสัมภาษณ์ ไปสัมภาษณ์ผู้บริหาร จำนวน 9 คน และครูผู้สอนผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วม จำนวน 9 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่าง 18 คน ด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยเป็นผู้บันทึกข้อมูลตามที่ได้รับจากผู้ให้ข้อมูล ทั้ง 18 คน คิดเป็นร้อยละ 100

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยจัดกระทำข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสอบถาม คัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์

2. แบบสอบถาม ตอนที่ 1 จำแนกข้อมูลตามตัวแปรที่ต้องการศึกษา คือ ตำแหน่ง อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการจัดการเรียนร่วม นำมาหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

3. แบบสอบถามตอนที่ 2 นำแบบสอบถามผู้บริหารและครู มาตรวจให้คะแนน ข้อคำถาม แต่ละข้อตามเกณฑ์ ดังนี้

ระดับมากที่สุด	ให้	5 คะแนน
ระดับมาก	ให้	4 คะแนน
ระดับปานกลาง	ให้	3 คะแนน
ระดับน้อย	ให้	2 คะแนน
ระดับน้อยที่สุด	ให้	1 คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพ ของผู้บริหารและครูผู้สอน โรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนร่วม ดำเนินการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ นำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

2. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 ที่ตรวจให้คะแนนแล้วมาวิเคราะห์ โดยการหาค่าเฉลี่ย หาค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม และนำค่าที่ได้ในแบบสอบถาม ตอนที่ 2 มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538: 9)

ซึ่งเกณฑ์การแปลความหมายมีดังนี้

ค่าเฉลี่ย	หมายถึง
4.50 – 5.00	ระดับการปฏิบัติ มากที่สุด
3.50 – 4.49	ระดับการปฏิบัติ มาก
2.50 – 3.49	ระดับการปฏิบัติ ปานกลาง
1.50 – 2.49	ระดับการปฏิบัติ น้อย
1.00 – 1.49	ระดับการปฏิบัติ น้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ศึกษาปัญหาและความต้องการ เกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนร่วม จากการสัมภาษณ์ จำแนกตาม ตัวแปรที่ศึกษา 4 ด้าน คือ นักเรียน สภาพแวดล้อม กิจกรรมการเรียนการสอน และเครื่องมือ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ประกอบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟา (Alpha Coefficient)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ดังนี้

N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

μ แทน ค่าเฉลี่ยของประชากร

σ แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ผู้วิจัยนำเสนอเป็นลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติในการบริหารจัดการเรียนร่วม

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการเรียนร่วม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
ผู้บริหารโรงเรียน	9	8.18
ครูผู้สอน	101	91.82
รวม	110	100.00
2. อายุ		
25 – 34 ปี	16	14.55
35 – 44 ปี	20	18.18
45 – 54 ปี	64	58.18
55 ปีขึ้นไป	10	9.09
รวม	110	100.00
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	4	3.64
ปริญญาตรี	94	85.45
สูงกว่าปริญญาตรี	12	10.91
รวม	110	100.00
4. ประสบการณ์ในการจัดการเรียนร่วม		
0 – 4 ปี	40	36.36
5 – 9 ปี	51	46.36
10 ปีขึ้นไป	19	17.28
รวม	110	100.00

จากตาราง 1 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 110 คน ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 91.82 รองลงมาเป็นผู้บริหารคิดเป็นร้อยละ 8.18 ด้านอายุพบว่ากลุ่มอายุ 45-54 ปี มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 58.18 รองลงมาเป็นกลุ่มอายุ 35 - 44 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.18 และกลุ่มอายุ 55 ปี ขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 9.09 ด้านระดับการศึกษา พบว่า ระดับปริญญาตรีมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85.45 รองลงมา เป็นระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 10.91 และระดับต่ำกว่าปริญญาตรีน้อยที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 3.64 ด้านประสบการณ์ในการจัดการเรียนร่วม พบว่า ผู้ตอบมีประสบการณ์ 5 - 9 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.36 รองลงมา

มีประสบการณ์ 0 - 4 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.36 และกลุ่มที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 17.28

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติในการบริหารจัดการเรียนร่วม

ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติในการบริหารจัดการเรียนร่วม ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏผลดังตาราง 2 - 6 ดังนี้

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติ การบริหารจัดการเรียนร่วม โดยรวมและรายด้าน

การบริหารจัดการเรียนร่วม	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านนักเรียน	3.71	.59	มาก
2. ด้านสภาพแวดล้อม	3.60	.59	มาก
3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	3.71	.56	มาก
4. ด้านเครื่องมือ	3.59	.59	มาก
รวม	3.64	.52	มาก

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่าระดับการปฏิบัติการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.64$, $\sigma = .52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทั้งหมดอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ($\mu = 3.71$, $\sigma = .56$) ด้านนักเรียน ($\mu = 3.71$, $\sigma = .59$) ด้านสภาพแวดล้อม ($\mu = 3.60$, $\sigma = .59$) ด้านเครื่องมือ ($\mu = 3.59$, $\sigma = .59$)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติ การบริหารจัดการ
เรียนร่วม ด้านนักเรียน

การบริหารจัดการเรียนร่วม	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ
<i>การเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไป</i>			
1. การจัดสถานการณ์จำลองทั่วไปเพื่อให้เข้าใจสภาพ ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	3.37	.81	ปานกลาง
2. จัดกิจกรรมพานักเรียนไปเยี่ยมชมสถานที่ดูแล คนพิการหรือคนที่มีความบกพร่อง	3.04	.95	ปานกลาง
3. การจัดนิทรรศการกิจกรรมความรู้เพื่อให้นักเรียน เข้าใจและยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	3.50	.84	มาก
4. มีการสอนทักษะการช่วยเหลือนักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษให้กับนักเรียนทั่วไป	3.47	.90	ปานกลาง
5. นักเรียนทั่วไปมีความเข้าใจและให้ความช่วยเหลือ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	3.94	.71	มาก
รวม	3.46	.65	ปานกลาง
<i>การเตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</i>			
6. การฝึกทักษะให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีความพร้อมในด้านการช่วยเหลือตนเอง ในกิจวัตรประจำวัน	3.96	.72	มาก
7. การ ฝึกทักษะทางอารมณ์ ให้นักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษ	3.82	.77	มาก
8. การ ฝึกทักษะทางสังคม ให้นักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษ	3.94	.72	มาก
9. การ ฝึกให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	3.93	.79	มาก
10. นักเรียนอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข	4.11	.64	มาก
รวม	3.95	.64	มาก
รวม/เฉลี่ย	3.71	.59	มาก

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่าระดับการปฏิบัติ การบริหารจัดการเรียนร่วม ด้านนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.71$, $\sigma = .59$)

เมื่อพิจารณาแยกเป็นการเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไป พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.46$, $\sigma = .65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับ มาก 2 ข้อ ตามลำดับ คือ นักเรียนทั่วไปมีความเข้าใจและให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ($\mu = 3.94$, $\sigma = .71$) และการจัดนิทรรศการ กิจกรรมความรู้ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ($\mu = 3.50$, $\sigma = .84$) และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ข้อ ตามลำดับคือ มีการสอนทักษะการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้กับนักเรียนทั่วไป ($\mu = 3.47$, $\sigma = .90$) การจัดสถานการณ์จำลองทั่วไปเพื่อให้เข้าใจสภาพของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ($\mu = 3.37$, $\sigma = .81$) และจัดกิจกรรมพานักเรียนไปเยี่ยมชมสถานที่ดูแลคนพิการหรือคนที่มีความบกพร่อง ($\mu = 3.04$, $\sigma = .95$) สำหรับการเตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\mu = 3.95$, $\sigma = .64$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับ มาก ทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ดังนี้ นักเรียนอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข ($\mu = 4.11$, $\sigma = .64$) การฝึกทักษะให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีความพร้อมในการช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน ($\mu = 3.96$, $\sigma = .72$) การฝึกทักษะทางสังคมให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ($\mu = 3.94$, $\sigma = .72$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติ การบริหารจัดการเรียนร่วม
ด้านสภาพแวดล้อม

การบริหารจัดการเรียนร่วม	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ
สภาพแวดล้อมทางกายภาพ			
1. การปรับปรุงสภาพแวดล้อมโรงเรียนให้เหมาะสมกับความต้องการพิเศษของนักเรียน เช่น ตัวอาคารถ้ามีมากกว่า 1 ชั้นควรมีทางลาด ทางข้ามมีสัญลักษณ์เตือน	3.02	.95	ปานกลาง
2. การปรับปรุง จัดการแก้ไขภายในอาคารเรียนให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ธรณีประตูสูงไม่เกิน 0.6 ซม. พื้นเรียบไม่ลื่น	3.12	.80	ปานกลาง
3. ห้องน้ำตามมาตรฐานเหมาะกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	3.23	.92	ปานกลาง
4. การจัดห้องเรียนมีความเหมาะสมในการจัดการเรียนร่วม	3.74	.75	มาก
รวม	3.30	.65	ปานกลาง
บุคลากรที่เกี่ยวข้อง			
5. การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ เรื่องการจัดการเรียนร่วม	3.83	.78	มาก
6. ครู ผู้ปกครอง พ่อแม่ มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานจัดการเรียนร่วม	3.83	.79	มาก
7. การมอบหมายงานในเรื่องการจัดการเรียนร่วมให้มีผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน	4.06	.69	มาก
8. คณะครู ในโรงเรียนให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนร่วม	3.97	.71	มาก
รวม	3.95	.64	มาก
รวม	3.60	.59	มาก

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่าระดับการปฏิบัติ การบริหารจัดการเรียนร่วม
ด้านสภาพแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.60$, $\sigma = .59$)

เมื่อพิจารณาแยกเป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง($\mu = 3.30$, $\sigma = .65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นการจัดห้องเรียนมีความเหมาะสมในการจัดการเรียนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.74$, $\sigma = .75$) ส่วนบุคลากรที่เกี่ยวข้อง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.95$, $\sigma = .64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ การมอบหมายงานในเรื่องการจัดการเรียนร่วมให้ผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน ($\mu = 4.06$, $\sigma = .69$) คณะครูในโรงเรียนให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนร่วม ($\mu = 3.97$, $\sigma = .71$) การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ เรื่องการจัดการเรียนร่วม ($\mu = 3.83$, $\sigma = .78$) และ ครู ผู้ปกครอง พ่อแม่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานจัดการเรียนร่วม ($\mu = 3.83$, $\sigma = .79$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติ การบริหารจัดการเรียนร่วม
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

การบริหารจัดการเรียนร่วม	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ
1. การ ปรับหลักสูตรทั่วไปเพื่อใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	3.70	.72	มาก
2. การจัดทำหลักสูตรคู่ขนานเป็นแนวทางการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในอนาคต	3.32	.86	ปานกลาง
3. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นลายลักษณ์อักษร	4.08	.79	มาก
4. การจัดทำแผนการสอนที่จัดขึ้นเฉพาะเจาะจงเป็นรายบุคคล (IIP)	3.88	.77	มาก
5. การสอนและประเมินผล ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)	3.90	.74	มาก
6. การใช้เทคนิคการวิเคราะห์งาน (Task Analysis) ในการจัดการเรียนการสอน	3.50	.69	มาก
7. การสอนโดยใช้เทคนิคเพื่อนช่วยสอน (Peer Tutoring)	3.59	.67	มาก
8. การใช้ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Buddy System) ในการเรียนร่วม	3.76	.66	มาก
9. การ สอนทักษะเฉพาะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	3.60	.69	มาก
10. การรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนทบทวนและปรับ IEP อย่างน้อย ปีละ 2 ครั้ง	3.64	.70	มาก
11. การจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียนให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น วิชาพลศึกษา	3.70	.71	มาก
12. การกำหนดกิจกรรม ของการจัดการเรียนร่วมไว้ในระบบประกันคุณภาพของโรงเรียน	3.76	.69	มาก
13. การจัดตารางเวลาให้บริการสอนเสริม นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	3.74	.75	มาก
รวม	3.71	.56	มาก

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นระดับการปฏิบัติการบริหารจัดการเรียนร่วม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\mu = 3.71$, $\sigma = .56$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ . การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นลายลักษณ์อักษร ($\mu = 4.08$, $\sigma = .79$) การสอนและประเมินผล ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ($\mu = 3.90$, $\sigma = .74$) การจัดทำแผนการสอนที่จัดขึ้นเฉพาะเจาะจงเป็นรายบุคคล (IIP) ($\mu = 3.88$, $\sigma = .77$) ยกเว้นการจัดทำหลักสูตรคู่ขนานเป็นแนวทางการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในอนาคต อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.32$, $\sigma = .86$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติ การบริหารจัดการเรียนร่วม ด้านเครื่องมือ

การบริหารจัดการเรียนร่วม	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ
1. การกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์			
พันธกิจ เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม	3.75	.73	มาก
2. การจัดงบประมาณเฉพาะสนับสนุน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	3.63	.80	มาก
3. การจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับภารกิจ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	3.75	.70	มาก
4. มีคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน	3.95	.69	มาก
5. การจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ไว้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน	3.81	.70	มาก
6. มีแผนพัฒนาครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนร่วม	3.76	.69	มาก
7. ครูได้รับการสนับสนุนให้อบรม/ศึกษาดูงานเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	3.88	.76	มาก
8. การจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	3.61	.81	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

การบริหารจัดการเรียนร่วม	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ
9.การประสานงานให้ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีส่วนรับผิดชอบในการสอน ผัก นักเรียน ที่มีความต้องการพิเศษ	3.67	.79	มาก
10.การประสานงานหน่วยงานอื่นที่ให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด โรงพยาบาล ฯลฯ	3.62	.88	มาก
11. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้อย่างเหมาะสม กับความต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ไม่ทำขาว เครื่องพิมพ์ดีดอักษรเบรลล์ เครื่องช่วยฟัง ฯลฯ	3.05	.98	ปานกลาง
12. การจัดหาสื่อทางการศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น แผ่นซีดีรอม ภาพนูน หนังสืออักษรเบรลล์ พจนานุกรม ระบบเสียง ชุดสื่อพัฒนากล้ามเนื้อ ฯลฯ	3.23	.96	ปานกลาง
13. การจัดหาสื่อการสอนสอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษา	3.69	.62	มาก
14. การจัดหาอุปกรณ์กีฬา ที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	3.45	.83	ปานกลาง
15. การปรับปรุงห้องสมุดโดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศให้เหมาะกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	3.37	.87	ปานกลาง
16. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเรียนร่วม	3.22	.96	ปานกลาง
17. การจัดบริการเหมาะสมกับความต้องการพิเศษของนักเรียนแต่ละคน	3.65	.72	มาก
รวม/เฉลี่ย	3.59	.59	มาก

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นระดับการปฏิบัติการบริหารจัดการเรียนร่วมด้านเครื่องมือ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\mu = 3.59$, $\sigma = .59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับดังนี้ มีคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน ($\mu = 3.95$, $\sigma = .69$) ครูได้รับการสนับสนุนให้ อบรม/ศึกษางานเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการ พิเศษ ($\mu = 3.88$, $\sigma = .76$) และการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษ ไว้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ($\mu = 3.81$, $\sigma = .70$) และระดับการปฏิบัติที่อยู่ในระดับ ปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด สามลำดับสุดท้ายดังนี้ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ให้กับนักเรียน ที่มีความต้องการพิเศษได้อย่างเหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ไม่ทำขาว เครื่องพิมพ์ดีดอักษรเบรลล์ เครื่องช่วยฟัง ฯลฯ ($\mu = 3.05$, $\sigma = .98$) องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเรียนร่วม ($\mu = 3.22$, $\sigma = .96$) การจัดหาสื่อทาง การศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น แผ่นซีดีรอม ภาพนูน หนังสืออักษรเบรลล์ พจนานุกรมระบบเสียง ฯลฯ ($\mu = 3.23$, $\sigma = .96$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการเรียนร่วม

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วมเกี่ยวกับ ปัญหาและความต้องการการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยโครงสร้างชี้ท ในโรงเรียนแกนนำ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 นำข้อมูลมาสรุปโดยจัดกลุ่มข้อมูล ที่มีคุณลักษณะ ในทางเดียวกันมาประมวลและวิเคราะห์ผลเพื่อสรุปประเด็น โดยจำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านนักเรียน

1.1 สภาพการเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไป การเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไป โรงเรียนส่วนใหญ่มีการเตรียมความพร้อมโดยการให้ความรู้ อธิบายให้นักเรียนทั่วไปเข้าใจและ ยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีการอธิบายชี้แจงความบกพร่อง จัดทำ แผ่นพับ แจก เอกสารเกี่ยวกับความต้องการพิเศษ จัดนิทรรศการความรู้เกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนส่วนน้อยจัดกิจกรรมเล่นบทบาทสมมุติ ให้นักเรียนทั่วไป เช่นทดลองเป็นคนตาบอด มีผลให้ นักเรียนทั่วไปเข้าใจความรู้สึกนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้มากขึ้น มีการสอนทักษะการ ช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้นักเรียนทั่วไปในห้องเรียน

โรงเรียนส่วนใหญ่มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เป็นกลุ่มที่มีปัญหาด้าน การเรียนรู้ ทางโรงเรียนเตรียมความพร้อมให้โดยการสอนเสริมในช่วงเย็น ส่วนเด็กที่มีความ บกพร่องทางการเห็นเตรียมความพร้อมให้โดยการจูงเดินภายในโรงเรียน เพื่อสร้างความคุ้นเคย กับ สถานที่ในโรงเรียน ในรายที่มีปัญหาความพิการซ้ำซ้อน และเด็กออทิสติกจะได้รับการเตรียมความ พร้อมมาก่อนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ ศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดราชบุรี

1.2 ปัญหาด้านนักเรียน นักเรียนทั่วไปยังมีการล้อเลียนนักเรียนที่มีความต้องการ พิเศษ การจัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ทำไม่ต่อเนื่องทั้งปี ไม่มี กิจกรรมพานักเรียนทั่วไป ไปเยี่ยมชมสถานที่ดูแลคนพิการ เนื่องจากงบประมาณไม่พอเพียง

การเตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทำได้ไม่ทั่วถึง เนื่องจากผู้ปกครองไม่แจ้งส่งเด็กเข้าเรียน ผู้ปกครองยังมีความเชื่อว่าเด็กไม่สามารถเรียนร่วมกับเด็กทั่วไปได้ และไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการส่งเด็กเข้าเรียน เนื่องจากมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ และไม่มีเวลาและขาดคนที่จะดูแลเด็กเหล่านี้ ทางโรงเรียนจึงต้องติดตามค้นหาเด็กเอง การคัดแยกเด็กไม่สามารถระบุ ความบกพร่องได้แน่ชัด รวมถึงขาดความรู้ในการคัดแยก เด็กที่มีปัญหาความพิการด้านร่างกาย การเตรียมความพร้อมต้องพึ่งการรับบริการจากหน่วยงานอื่น เช่น โรงเรียนพิเศษหรือศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดราชบุรี ซึ่งอยู่ไกลจากบ้านของนักเรียน ผู้ปกครองเด็กเหล่านี้ ไม่สามารถส่งเด็กไปเตรียมความพร้อมได้ตามคำแนะนำ เมื่อเด็กกลุ่มนี้เข้ามาเรียนร่วม ทำให้เกิดปัญหาในการเรียนร่วม ครูต้องเสียเวลาในการเตรียมความพร้อมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

1.3 ความต้องการด้านนักเรียน ควรมีหน่วยงานอื่นช่วยสำรวจเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และคัดแยกเด็กเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนส่งเข้าเรียนในโรงเรียนเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไป หรือส่งเข้าเรียนในโรงเรียนพิเศษ เช่น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่อนามัย โรงพยาบาลในท้องถิ่น และศูนย์เด็กปฐมวัย ควรจัดจ้างพี่เลี้ยงเพื่อดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นการเฉพาะ เช่น นักเรียนพิการ นักเรียนออทิสติก นักเรียนพิการซ้ำซ้อน เพื่อให้สามารถจัดการสอนซ่อมเสริมและดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้อย่างเต็มประสิทธิภาพและไม่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาให้นักเรียนทั่วไป

2. ด้านสภาพแวดล้อม

2.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ เนื่องจากอาคารทั้งหมดเป็นอาคารชั้นเดียว ขอบประตูไม่สูงและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนรู้ สามารถช่วยเหลือตนเองได้เช่นเดียวกับนักเรียนทั่วไป มีบางโรงเรียนที่มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษหลายประเภท ได้ดำเนินการปรับห้องเรียนให้เหมาะกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น นักเรียนที่มีความลำบากในการเคลื่อนไหว โรงเรียนจัดเตรียมทางลาด และมีการจัดห้องเรียนให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อใช้เป็นห้องสอนเสริม ในนักเรียนที่มีปัญหาไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ส่วนนักเรียนที่มีปัญหาด้านสติปัญญา ความพิการซ้ำซ้อน มีการจัดห้องเรียนเฉพาะให้หรือจัดเป็นมุมในห้องเรียน จัดโต๊ะนั่งที่เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล

บุคคลที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ พบว่าโรงเรียนมีการมอบหมายผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วมอย่างชัดเจน มีครูผู้รับผิดชอบเฉพาะ ครูในโรงเรียนให้ความร่วมมือดี มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลการจัดการเรียนร่วม มีการชี้แจงในการประชุมครูและผู้ปกครอง บางโรงเรียนมีกิจกรรมให้ความรู้ทุกวันศุกร์ โรงเรียนมีการติดป้ายแสดงว่าเป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ประชาสัมพันธ์ให้คนทั่วไปทราบโดยจัดป้ายนิเทศ นิทรรศการความรู้ แต่การพานักเรียนไปเยี่ยมชมสถานที่คนพิการหรือบกพร่องทำได้น้อยเนื่องจากมีค่าใช้จ่ายสูง และงบประมาณมีจำกัด

ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม พบว่า การปรับปรุงสภาพภายนอกและภายในอาคารเพื่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษดำเนินการน้อย พื้นทางเดินส่วนใหญ่ยังไม่เรียบ ไม่เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ไม่มีห้องน้ำที่จัดทำให้เฉพาะนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ งบประมาณในการปรับปรุงสถานที่ไม่พอเพียง

2.3 ความต้องการด้านสภาพแวดล้อม ควรมีการปรับพื้นทางเดินให้เรียบเสมอ จัดทำป้ายสัญลักษณ์ในการแจ้งเตือน รวมทั้งการปรับเปลี่ยนห้องน้ำให้เป็นไปตามมาตรฐาน ห้องน้ำคนพิการ ควรจัดงบประมาณสนับสนุนให้เพียงพอ

3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

3.1 สภาพกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่าโรงเรียนทั้งหมดมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) หลักสูตรทั่วไปไม่มีการปรับมาใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ แต่ใช้วิธีปรับลดการประเมินผลการผ่านให้ต่ำลง หรือใช้ประเมินตามแผนการสอนเฉพาะเจาะจงเป็นรายบุคคล (IIP) หลักสูตรคู่ขนานแนวทางการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีเฉพาะบางโรงเรียน การเขียนแผนการสอนเฉพาะเจาะจงเป็นรายบุคคล (IIP) มีการนำส่งให้ศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดราชบุรี ช่วยแนะนำ หน่วยงานการศึกษาพิเศษดำเนินการจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) และแผนการสอนเฉพาะเจาะจงเป็นรายบุคคลบุคคล (IIP) สำหรับครูและผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วม โรงเรียนมีการทบทวนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) ปีละ 2 ครั้ง มีการพาไปศึกษาดูงาน และจัดงานวิชาการการเรียนร่วม โดยโรงเรียนส่งผลงานทางวิชาการ สื่อ รวมถึงนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มาร่วมแข่งขันทักษะทางวิชาการ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สนับสนุนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนจัดการเรียนร่วม

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ครูประจำชั้นสอนเองทั้งนักเรียนทั่วไปและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยวิธีเพื่อนช่วยเพื่อน มีการจัดบริการสอนเสริมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในช่วงเย็นหลังเลิกเรียน เมื่อนักเรียนเลื่อนชั้นมีการส่งต่อแผนการสอนเฉพาะเจาะจงเป็นรายบุคคลบุคคล (IIP) ต่อเนื่อง

3.2 ปัญหาด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่าการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และการจัดทำแผนการสอนที่จัดขึ้นเฉพาะเจาะจงเป็นรายบุคคล (IIP) ต้องใช้เวลามาก และเป็นการทำงานซ้ำซ้อนกับการจัดทำแผนการสอนนักเรียนทั่วไป ครูยังขาดความมั่นใจในเรื่องการจัดทำแผนจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) และการจัดทำแผนการสอนที่จัดขึ้นเฉพาะเจาะจงเป็นรายบุคคล (IIP) มีการส่งแผนไปให้ศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดราชบุรีตรวจ ก็ไม่ได้รับการแจ้งผลกลับมา การสอนเสริมใช้เวลาช่วงเย็นทำให้นักเรียนขาดความตั้งใจ ผู้ปกครองขาดการติดตามการเรียนของนักเรียน และไม่ช่วยสอนหรือดูแลนักเรียนที่บ้าน เนื่องจากไม่มีความรู้ความเข้าใจ เรื่องนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

3.3 ความต้องการด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่าครูต้องการให้มีการรวมกลุ่มในการช่วยกันจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะเจาะจงเป็นรายบุคคลบุคคล (IIP) เพื่อให้สามารถจัดทำแผนได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว ประหยัดเวลาและสามารถนำไปใช้สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในลักษณะเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันได้ ควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และช่วยเหลือกันในกลุ่มโรงเรียนจัดการเรียนร่วม ควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบให้คำปรึกษา นิเทศ ติดตามผลการจัดการศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ควรมีครูการศึกษาพิเศษมาช่วยสอน ช่วยแนะนำการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนพิเศษในรายที่มีปัญหาซับซ้อน ควรจัดอบรมผู้ปกครองเพื่อให้มีความเข้าใจและมีส่วนร่วมในดูแลและสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่บ้าน

4. ด้านเครื่องมือ

4.1 สภาพด้านเครื่องมือ โรงเรียนมีการกำหนดทิศทางการจัดการเรียนร่วม โดยศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดราชบุรีและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 มีส่วนร่วมและให้การสนับสนุนในการดำเนินงาน แต่ไม่มีแผนงานพัฒนารองรับ ทุกโรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการโรงเรียนในเรื่องการจัดการเรียนร่วม มีการจัดประชุม ครู บุคลากรและผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรและผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วมไว้อย่างชัดเจน การจัดการเรียนร่วมส่วนใหญ่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนร่วมเต็มเวลา โดยเพิ่มบริการสอนเสริม มีการจัดชั้นเรียนเฉพาะในกรณีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีความพิการมากหรือซับซ้อน มีการจัดทำข้อมูลนักเรียนอย่างต่อเนื่อง แผนพัฒนาบุคลากรด้านการศึกษาพิเศษ ดำเนินการไปตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการทำวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม มีการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ไม้เท้าขาว เครื่องช่วยฟัง เป็นต้น การประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ใช้เวลาในช่วงเย็นที่ผู้ปกครองมารับเด็ก โรงเรียนได้รับงบประมาณรายหัวสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมากกว่านักเรียนทั่วไป สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นสื่อที่จัดทำขึ้นเองหรือหาซื้อเอง ครูดำเนินกิจกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้วยตนเอง บางโรงเรียนมีโครงการฝึกอาชีพให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุนบ้าง

4.2 ปัญหาด้านเครื่องมือ พบว่า ไม่มีการกำหนดเรื่องการจัดการเรียนร่วมไว้ในวิสัยทัศน์ พันธกิจ ไม่มีแผนพัฒนาการจัดการเรียนร่วม ไม่มีครูการศึกษาพิเศษหรือผู้มีความรู้เฉพาะทาง เพื่อดูแลหรือให้ข้อเสนอแนะในกรณีนักเรียนที่มีความพิการมากหรือซับซ้อน ไม่มีแผนพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนร่วมของตนเอง การทำวิจัยในชั้นเรียนมีน้อย ไม่หลากหลายตามสภาพปัญหา ความต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนไม่ทราบแหล่งที่จะประสาน ขอความช่วยเหลือในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับความพิการของนักเรียน งบประมาณไม่เพียงพอสำหรับการจัดซื้อสื่อสำเร็จรูป ซึ่งมีราคาแพง ไม่เพียงพอสำหรับการจ้างครูพี่เลี้ยงเด็ก

การให้คำตอบแทนในการเชิญวิทยากรพิเศษมาให้ความรู้เฉพาะทาง ไม่เพียงพอในการจัดทำโครงการฝึกอาชีพ ทั้งด้านการปรับปรุงอาคารสถานที่ให้เหมาะกับการฝึกอาชีพ ค่าตอบแทนวิทยากรบุคคลภายนอก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมและให้การสนับสนุนน้อย ขาดการนิเทศ ติดตามผลจากหน่วยงานต้นสังกัดอย่างต่อเนื่อง ครูไม่เพียงพอ ทำงานหนัก เพราะต้องดูแลทั้งนักเรียนทั่วไปและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และขาดครูการศึกษาพิเศษที่มาช่วยสอน หรือให้คำแนะนำในโรงเรียน ขาดระบบการประสานงานกับหน่วยงานทางการแพทย์

4.3 ความต้องการด้านเครื่องมือ พบว่า ต้องการให้มีการสนับสนุนด้านงบประมาณวัสดุ อุปกรณ์ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น ควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำโครงการพิเศษเพื่อฝึกอาชีพให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ รวมถึงการสนับสนุนงบประมาณค่าตอบแทนวิทยากรบุคคลภายนอกเพิ่มขึ้น ควรมีการสนับสนุนสื่อสำเร็จรูปมาใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในแต่ละประเภท ควรจัดค่าตอบแทนให้ครูที่รับผิดชอบดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษบ้าง แม้ว่าจะมีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษต่ำกว่าเกณฑ์การขอรับค่าตอบแทน โดยอาจคิดค่าตอบแทนพิเศษเป็นรายหัวตามจำนวนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่รับผิดชอบอยู่ ควรจัดให้ผู้ที่มีความรู้เรื่องนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ครูการศึกษาพิเศษมาช่วยสอน หรือให้คำแนะนำ

การจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ควรจัดอบรมให้ความรู้ และมีที่ปรึกษา มีการร่วมกันทำงานเป็นระบบเครือข่าย จะได้นำผลวิจัยมาใช้ในการพัฒนากลุ่มนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ควรมีระบบการประสานกับหน่วยงานทางการแพทย์เพื่อร่วมกันกำหนดช่องทางส่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษ รับการตรวจวินิจฉัย และส่งต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเพื่อจัดการศึกษาและจัดประสบการณ์ให้ตรงกับลักษณะความต้องการพิเศษของนักเรียน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชีวิต ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 มีขั้นตอนในการศึกษาและผลการค้นคว้า โดยมีสาระสำคัญตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ ของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชีวิต ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชีวิต ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนแกนนำ จัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 จำนวน 9 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 9 คน และครูผู้สอน จำนวน 101 คน รวมประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น จำนวน 110 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ใช้กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย ผู้บริหาร 9 คน และครูผู้สอน 101 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นผู้บริหาร 9 คน และครูผู้สอนผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วม 9 คน รวม 18 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 2 ฉบับคือ

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 4 ข้อ คือ ตำแหน่ง อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการจัดการเรียนร่วม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่วัดระดับการปฏิบัติ เกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้างซีท โดยครอบคลุมการบริหารจัดการเรียนร่วมทั้ง 4 ด้านคือ นักเรียน สภาพแวดล้อม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และเครื่องมือ ลักษณะของแบบสอบถามเป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท์ ซึ่งมี 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 48 ข้อ

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อสัมภาษณ์ ปัญหาและความต้องการ เกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท ครอบคลุมการบริหารจัดการเรียนร่วมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้าน นักเรียน สภาพแวดล้อม กิจกรรมการเรียนการสอน และเครื่องมือ ลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ค่าระดับการปฏิบัติของผู้บริหารและครูผู้สอนในการบริหารจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้างซีท โดยวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำข้อความจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วมจำนวน 18 คน มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการจัดกลุ่มของคำตอบที่ไปในทิศทางเดียวกัน และวิเคราะห์เป็น 3 ส่วนคือ สภาพ ปัญหาและความต้องการเป็นรายด้าน ได้แก่ นักเรียน สภาพแวดล้อม กิจกรรมการเรียนการสอน และเครื่องมือ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

1. ระดับการปฏิบัติการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท ในโรงเรียนแกนนำสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับดังนี้ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียน สภาพแวดล้อม และเครื่องมือ เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน เป็นรายข้อ ปรากฏผลดังนี้

1.1 ด้านนักเรียน

1.1.1 การเตรียมความพร้อมของนักเรียนทั่วไปการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง ยกเว้นนักเรียนทั่วไปมีความเข้าใจและให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและการจัดนิทรรศการกิจกรรมความรู้เพื่อให้นักเรียนเข้าใจยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.1.2 การเตรียมความพร้อมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ

1.2 ด้านสภาพแวดล้อม

1.2.1 ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ส่วนใหญ่การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น การจัดห้องเรียนมีความเหมาะสมในการจัดการเรียนร่วมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1. 2.2 ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ

1.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน การปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ การปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นลายลักษณ์อักษร อยู่ในระดับมาก การสอนและประเมินผล ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) การจัดทำแผนการสอนที่จัดขึ้นเฉพาะเจาะจงเป็นรายบุคคล (IIP) ยกเว้นการจัดทำหลักสูตรคู่ขนานเป็นแนวทางการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในอนาคต การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.4 ด้านเครื่องมือ

ด้านเครื่องมือ การปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ส่วนใหญ่การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ มีคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน ครูได้รับการสนับสนุนให้อบรม/ศึกษาดูงานเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ไว้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

2. ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท ในโรงเรียนแกนนำใน 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านนักเรียน

ปัญหาด้านนักเรียนพบว่า การเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไป ดำเนินการไม่ต่อเนื่อง ไม่มีกิจกรรมไปเยี่ยมชมสถานที่ดูแลคนพิการ การเตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ทำได้ไม่ทั่วถึง เนื่องจากผู้ปกครองไม่แจ้งส่งเด็กเข้าเรียน

ความต้องการด้านนักเรียน ควรมีหน่วยงานอื่นช่วยสำรวจและคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเตรียมความพร้อมก่อนส่งเข้าเรียน ควรจัดจ้างพี่เลี้ยงช่วยดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

2.2 ด้านสภาพแวดล้อม

ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ

ความต้องการด้านสภาพแวดล้อม ควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อม

2.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ปัญหาด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่ามีปัญหาในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และการจัดทำแผนการสอนที่จัดขึ้นเฉพาะเจาะจงเป็นรายบุคคล (IIP)

ความต้องการด้านกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า ครูต้องการให้มีการรวมกลุ่มกันในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และการจัดทำแผนการสอนที่จัดขึ้นเฉพาะเจาะจงเป็นรายบุคคล (IIP) ควรมีการ นิเทศ ติดตามผลการจัดการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง ควรมีครูการศึกษาพิเศษมาช่วยสอนและแนะนำ

2.4 ด้านเครื่องมือ

ปัญหาด้านเครื่องมือ พบว่า งบประมาณไม่เพียงพอ ในการจัดซื้อสื่อสำเร็จรูป จ้างครูพี่เลี้ยง ให้ค่าตอบแทนวิทยากรบุคคลภายนอกและจัดทำโครงการฝึกอาชีพ ครูไม่เพียงพอต่อภาระงาน ขาดการทำวิจัยในชั้นเรียนที่หลากหลายตามสภาพปัญหา และขาดระบบการประสานงานกับหน่วยงานทางการแพทย์

ความต้องการด้านเครื่องมือพบว่า ควรมีการสนับสนุนด้านงบประมาณเพิ่มขึ้น เพื่อให้สามารถจ้างครูพี่เลี้ยง และจัดทำโครงการฝึกอาชีพ ควรสนับสนุนสื่อสำเร็จรูป และจัดค่าตอบแทนให้ครูที่รับผิดชอบนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ส่งเสริมการจัดทำวิจัย และควรมีระบบประสานงานและส่งต่อนักเรียนกับหน่วยงานทางการแพทย์

อภิปรายผล

จากการศึกษาการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2550 มีประเด็นสำคัญควรแก่การนำมาอภิปรายดังนี้

1. การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงว่าผู้บริหารและครูในโรงเรียน

แกนนำ ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการดำเนินการจัดการเรียนร่วม ของนักเรียนที่มีความต้องการ พิเศษกับนักเรียนทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับ สมสกุล ศรีสวัสดิ์ (2546: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องการ ปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการเรียนร่วมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองลำพูน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติงาน โดยยึด หลักของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในงานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากร งบประมาณ วิชาการ และบริหารทั่วไป ในระดับมาก

1.1 ด้านนักเรียน ระดับการปฏิบัติในการเตรียมความพร้อมของนักเรียน โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยการเตรียมความพร้อมของนักเรียนทั่วไปอยู่ในระดับปานกลางและการเตรียม ความพร้อมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนมีการ เตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนทั้งสองกลุ่ม คือ ทั้งกลุ่มนักเรียนทั่วไปและนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษ สอดคล้องกับคำกล่าวของ ผดุง อารยะวิญญู (2542: 66-68) ที่กล่าวว่า นักเรียน ทั่วไปทางโรงเรียนต้องเตรียมความพร้อม โดยการให้ข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ยอมรับ และ ช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ส่วนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษต้องได้รับการเตรียม ความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และวิชาการ ก่อนส่งเข้าเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไป ดังนั้น โรงเรียนจึงให้ความสำคัญในการเตรียมความพร้อมแก่นักเรียนทั้งสองกลุ่ม

1.2 ด้านสภาพแวดล้อมระดับการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดย สภาพแวดล้อมทางกายภาพ อยู่ในระดับปานกลาง และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนมีการดำเนินการ จัด สภาพแวดล้อมให้เหมาะกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและมีการให้ความรู้กับบุคลากรในเรื่อง การจัดการเรียนร่วมมาก ซึ่งสอดคล้องกับกัญญารัตน์ ว่องศิริกุล (2550: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางส่งเสริมการจัดการเรียนร่วมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมตอบสนองความต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และด้านบุคลากรมีการสร้างความเข้าใจในเรื่องการจัดการเรียนร่วมแก่บุคลากรในโรงเรียนมากที่สุด

1.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ระดับการปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนมีการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการปรับหลักสูตร จัดทำ แผนการจัดการศึกษา การสอนและการใช้เทคนิคการสอนรูปแบบต่าง ๆ ให้เหมาะกับนักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมศักดิ์ โสรถาวร (2543: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและข้อเสนอแนะการเรียนร่วมกันของเด็กปกติกับเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินการในการจัดการเรียนร่วมกันของเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการ พิเศษ ด้านเทคนิควิธีสอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านเครื่องมือ ระดับการปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า มีการจัดสรรงบประมาณทั่วไปสนับสนุน สอดคล้องกับการกิจของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ครูได้รับการสนับสนุนให้ศึกษา อบรมเกี่ยวกับนักเรียนที่ความต้องการพิเศษ และมีการจัดหาสื่อ การสอนสอดคล้องกับแผนจัดการศึกษา ซึ่งการดำเนินงานสอดคล้องกับที่สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2545: 13) กล่าวว่า iva โรงเรียนควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดหา วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อผลิตสื่อการเรียนการสอน และส่งเสริมครูให้สามารถใช้สื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้ และเทคโนโลยีทางการศึกษา หรือเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเกิดการเรียนรู้ได้ อย่างเหมาะสม

2. ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท

2.1 ด้านนักเรียน

ปัญหาและความต้องการด้านนักเรียนพบว่า การเตรียมความพร้อมนักเรียน ดำเนินการไม่ต่อเนื่อง ไม่ทั่วถึง เนื่องจากผู้ปกครองไม่แจ้งส่งเด็กเข้าเรียน และควรมีหน่วยงานอื่น ช่วยสำรวจและคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเตรียมความพร้อมก่อนส่งเข้าเรียน ควร จัดจ้างพี่เลี้ยงช่วยดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ สอดคล้องกับ วิรัตน์ วิทยานุวัฒน์ (2545: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบเรียนร่วมสำหรับ เด็กที่มีความต้องการพิเศษของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครราชสีมา พบว่าควรมีการเตรียมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษก่อนเข้าเรียน และควรมีการ เตรียมผู้ปกครอง โดยเชิญมาประชุมชี้แจง เข้าเยี่ยมชมกิจการของโรงเรียน เพราะผู้ปกครองไม่มี ความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนร่วมและกลัวว่าบุตรหลานจะถูกรังแกไม่สามารถเรียนร่วมได้

2.2 ด้านสภาพแวดล้อม

ปัญหาและความต้องการด้านสภาพแวดล้อม พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการ ปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ ควรสนับสนุนงบประมาณ เพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทนันทชัย อินทราชัย (2542: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องการจัดการศึกษา สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแบบเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ ในจังหวัดพิษณุโลก ที่ กล่าวถึงเรื่องอาคารและสิ่งแวดลอมว่า ส่วนใหญ่ยังไม่ได้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่เด็กที่มี ความต้องการพิเศษ และสมศักดิ์ โสธาวร (2543: บทคัดย่อ) ที่กล่าวถึงข้อเสนอแนะในการจัดการ เรียนร่วม ด้านอาคารสถานที่ว่า ควรปรับปรุงอาคารสถานที่มืออยู่ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนร่วม ให้มี ห้องน้ำ ห้องสุขาอยู่ใกล้กับห้องเรียน

2.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ปัญหาและความต้องการด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่ามีปัญหาในการ จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และการจัดทำแผนการสอนที่จัดขึ้นเฉพาะ เจาะจง เป็นรายบุคคล (IIP) และครูต้องการให้มีการรวมกลุ่มกัน ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษา ควรมี การนิเทศ ติดตามผลการจัดการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง ควรมีครูการศึกษาพิเศษมาช่วย สอนและแนะนำ ซึ่งสอดคล้องกับ วิรัตน์ วิทยานุวัฒน์ (2545: บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า ปัญหาในด้าน บุคลากร คือ ครูส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิหรือไม่ผ่านการอบรมเรื่องการศึกษาพิเศษ ด้านแผนการสอนและ

โครงการสอน ครูไม่เข้าใจการจัดทำแผนการสอนและโครงการสอน ครูมีภาระงานมาก แนวทางพัฒนา ควรจัดการอบรม ประชุมชี้แจง จัดหาเอกสารให้กับครูศึกษาจนปฏิบัติได้จริง ควรนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานของครูอย่างสม่ำเสมอ และลดภาระงานพิเศษของครู

2.4 ด้านเครื่องมือ

ปัญหาและความต้องการด้านเครื่องมือ พบว่างบประมาณไม่เพียงพอ ในการจัดซื้อสื่อสำเร็จรูป จ้างครูพี่เลี้ยง ให้ค่าตอบแทนวิทยากรบุคคลภายนอก และจัดทำโครงการฝึกอาชีพ ครูไม่เพียงพอต่อภาระงาน ขาดการทำวิจัยในชั้นเรียนที่หลากหลายตามสภาพปัญหา และขาดระบบการประสานงานกับหน่วยงานทางการแพทย์ ควรมีการสนับสนุนด้านงบประมาณเพิ่มขึ้น เพื่อให้สามารถจัดจ้างครูพี่เลี้ยง และจัดทำโครงการฝึกอาชีพ ควรสนับสนุนสื่อสำเร็จรูป และจัดค่าตอบแทนให้ครูที่รับผิดชอบนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ส่งเสริมการจัดทำวิจัย และควรมีระบบประสานงานและส่งต่อนักเรียนกับหน่วยงานทางการแพทย์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยพร ผ่องแผ้ว. (2544: บทคัดย่อ) สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการใช้สื่อการเรียนการสอนเด็กพิเศษเรียนร่วมในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู ผลวิจัยพบว่าครูผู้สอนเด็กพิเศษเรียนร่วม มีปัญหาในการใช้สื่อการเรียนการสอนมาก ในด้านสื่อการสอนมีจำนวนจำกัด ไม่เพียงพอกับความต้องการ ขาดงบประมาณเพื่อจัดหาสื่อการสอนตามที่ต้องการใช้ และสื่อการสอนมีน้อยไม่ตรงกับความต้องการ และงานวิจัยของ สมสกุล ศรีสวัสดิ์. (2546: บทคัดย่อ) เรื่องการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการเรียนร่วมเด็กที่มีความต้องการพิเศษของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองลำพูน. พบว่า ปัญหาสำคัญที่พบในการปฏิบัติงานด้านวิชาการคือ ครูขาดแคลนและต้องทำหน้าที่หลายด้าน ด้านบุคลากร ครูไม่เพียงพอ ด้านงบประมาณคืองบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ ด้านบริหารทั่วไปคือ ขาดการประชาสัมพันธ์และประสานงานกับชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การเตรียมความพร้อมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ทำให้ทั่วถึง จึงควรมีหน่วยงานที่สำรวจ คัดแยก และเตรียมความพร้อมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ก่อนส่งเข้าเรียนร่วม โดยควรประสานกับหน่วยงานทางสาธารณสุข หรือศูนย์เด็กปฐมวัย

1.2 ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น เพื่อให้โรงเรียนปรับปรุงด้านอาคาร และสิ่งแวดล้อม รวมถึงการจัดจ้างครูพี่เลี้ยง การให้ค่าตอบแทนวิทยากรบุคคลภายนอก และการจัดทำโครงการฝึกอาชีพแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

1.3 ควรมีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ช่วยเหลือ พัฒนาการจัดการเรียนร่วม เช่น การจัดทำแผนการจัดการศึกษา การทำวิจัย และการนิเทศ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.4 ควรขยายการใช้โครงสร้างซีทในโรงเรียนจัดการเรียนร่วมให้มากขึ้น

1.5 หน่วยงานต้นสังกัด ควรนิเทศ ติดตามผลการจัดการเรียนร่วมอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ และเป็นผู้ประสานความช่วยเหลือให้กับสถานศึกษากับหน่วยงานต่าง ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัย เปรียบเทียบการจัดการเรียนร่วมในแต่ละรูปแบบ ในการจัดการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

2.2 ควรวิจัยเชิงพัฒนา การจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีทเป็นระบบ เพื่อได้รูปแบบในการจัดการบริหารจัดการเรียนร่วมที่มีประสิทธิภาพ

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีทกับการจัดการเรียนร่วมรูปแบบอื่น

2.4 ควรมีการวิจัยเพื่อแสวงหาเทคนิคหรือวิธีการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพื่อพัฒนาด้านการช่วยเหลือตนเอง ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ทักษะการดำรงชีวิต ทักษะทางวิชาชีพ ตลอดจนคุณลักษณะที่พึงประสงค์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกพร เจริญฤทธิ์. (2546). การศึกษาเปรียบเทียบเจตคติของผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมต่อการจัดโครงการเรียนร่วมสำหรับออทิสติกในโรงเรียน เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ สศ.ม. (สังคมสงเคราะห์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ: ศูนย์สภานโยบาย.
- กองการศึกษาพิเศษ. (2538). คู่มือการจัดการเรียนร่วม. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กัญญารัตน์ ว่องศิริกุล. (2550). แนวทางส่งเสริมการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ สศ.ม. (สังคมสงเคราะห์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- เกรียงศักดิ์ ศิลลา. (2538). บทบาทการพัฒนาบุคลากรเพื่อปฏิบัติการเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเชียงราย. เชียงราย: สถาบันราชภัฏเชียงราย.
- จรัส ทองปิยมณี. (2531). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนในโครงการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น. วิทยานิพนธ์ คม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เชาวนีย์ สายสุดใจ. (2547). การศึกษาความต้องการในการนิเทศงานวิชาการ ของครู โครงการเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณัฐรินทร์ แซ่จุง. (2549). การศึกษาเจตคติต่อการจัดการเรียนร่วมของบุคลากรในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณัฐศิริ สุขผดุง. (2547). แนวทางของครูและผู้ปกครองในการทำงานร่วมกับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ สศ.ม. (สังคมสงเคราะห์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ดิเรก วรรณศรีयर. (2545). การพัฒนาแบบจำลองแบบสมบูรณในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ คม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- ทันทชัย อินทนาชัย. (2542). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการแบบเรียนร่วมกับเด็กปกติ ในจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2529). คู่มือการจัดการเรียนร่วม. ใน โครงการศึกษาพิเศษ ศูนย์พัฒนา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทองนวล ภูประเสริฐ. (2538). การศึกษาเจตคติของบุคลากรทางการประถมศึกษาที่มี ความต้องการพิเศษและต่อการเรียนร่วม. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิลบล ทูรานุกภาพ. (2540). การประเมินโครงการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมเด็กปกติ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญทัน วัฒนศักดิ์สุกุล. (2545). การศึกษาสภาพการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา ปีการศึกษา 2543. ปรินญาณินพนธ์ คม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- เบญจา ชลธารันนท์. (2546). คู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยโครงสร้างชี้ท. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- . (2546, 11 พฤศจิกายน). เพื่อคนพิการโลก. สถาบันวิทยุศึกษา. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2550. จาก http://www.braillecet.in.th/braille/braille-uploads/libs/SEAT_b199.doc.
- ประกฤติ พูลพัฒน์. (2546). การเรียนร่วมชั้นของเด็กพิเศษ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2533). การศึกษาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.
- . (2541ก). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- . (2541ข). การศึกษาพิเศษ: รายงานการวิจัยประกอบร่างพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- . (2542). การเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พีรพัฒน์ ชูชัย. (2548). ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม เด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.

- เมธาวรรณ วงศ์เทวราช. (2543). ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนปกติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สกลนคร: สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- วรกมล สุตะวงศ์. (2545). กระบวนการบริหารจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนแกนนำปฏิรูปการเรียนรู้ จังหวัดเชียงราย. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- วิลาวลัย ศรีโกคา. (2545). ศึกษาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กพิเศษกับเด็กปกติของครูประจำชั้นและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรียา นิยมธรรม และคณะ. (2546). การศึกษาพิเศษ. ใน โครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศรียา นิยมธรรมและประภัสร์ นิยมธรรม. (2532). การเรียนร่วมสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมบุญ อาติรพจน์. (2542). การศึกษาเปรียบเทียบเจตคติของผู้บริหารและครูในโรงเรียนโครงการเรียนร่วมที่มีต่อความสามารถในการเรียนและการปรับตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมยศ ต่ายแก้ว. (2548). โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม. ตาก: มปป. อัดสำเนา.
- สมยศ สุขพัฒน์ธี. (2550). การศึกษาการบริหารจัดการเรียนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมสกุล ศรีสวัสดิ์. (2546). การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการเรียนร่วมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองลำพูน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- สหภัทร์ เจริญยศ. (2540). ความต้องการ ปัญหา เจตคติของครูและผู้ที่ปกครองนักเรียนที่มีต่อการเรียนร่วมในโรงเรียนวัดโพคและโรงเรียนราชวินิต. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สมศักดิ์ โสรถาวร. (2543). การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและข้อเสนอแนะการเรียนรู้ของเด็ก
ปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ถ่ายเอกสาร.
สมาคมเพื่อผู้บกพร่องทางจิต. (2550). ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการไทย. สืบค้นเมื่อ 12 มกราคม
2550. จาก [http:// www.amithai.org/cms/index.php?option=com_content&task
=view&id=42&Itemid=105](http://www.amithai.org/cms/index.php?option=com_content&task=view&id=42&Itemid=105).
- สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. (2544). รายงานการจัดการศึกษาพิเศษ
เรียนรวม. กรุงเทพฯ: ดี.เอ.ลิฟวิ่ง.
- .สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 1. (2549). ข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา. ราชบุรี:
งานนิเทศการจัดการศึกษา. อัดสำเนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2535). คู่มือการเรียนรู้ร่วมระดับ
ประถมศึกษาสำหรับครูผู้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา. กรุงเทพฯ:
คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2541ก). แนวโน้มการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการในต่างประเทศ. กรุงเทพฯ:
คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2541ข). ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่องการจัดการศึกษาพิเศษ เล่ม 2.: ความรู้พื้นฐาน
ทางการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2541ค). ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่องการจัดการศึกษาพิเศษ เล่ม 3 : การจัด
การเรียนรู้ร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2543ก). คู่มือการเรียนรู้ร่วมระดับประถมศึกษาสำหรับครูผู้สอนเด็กที่มีความบกพร่อง
ทางสติปัญญา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2543ข). แนวทางการจัดการเรียนรู้ร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- . (2545). การเรียนรวม: แนวคิดใหม่ในการจัดการศึกษา . กรุงเทพฯ: อักษรไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). การสังเคราะห์งานด้านการจัดการเรียน
ร่วมสู่ภาคปฏิบัติ เพื่อนำสู่นโยบายการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็กและ
เยาวชนพิการ. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542
และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุวิมล พุกประยูร และศรีสมร ทินานนท์. (2538). การจัดการเรียนรู้ร่วม. กรุงเทพฯ:
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

- วิรัตน์ วิทยานุวัฒน์. (2545). ปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษ รูปแบบเรียนร่วม สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. ปรินูญานิพนธ์ ค.ม.(การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2543). การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: อรุณลาดพร้าว.
- อุบล เล่นวารี. (2542). การบริการและการจัดการศึกษาพิเศษเรียนรวม. กรุงเทพฯ: ไร่ไทยเพรส.
- อภิสิทธิ์ เตชะคำภู. (2544). ปัญหาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Blanchard, Donna M. (1991, June). Improving Attitudes and Social interactions Between Nonhandicapped Young Children And their peers with handicapping Conditions. *Dissertation Abstracts Internation*. 51(12) A : 4083.
- Bryant, C. & White, L.G. (1982). *Managing Development in the Third World*. Boulder: Westview.
- David, Mitchell. (2001). Inclusive Education *Lecture presented at Regional Workshop on Building National Capacities for Quality Improvement of Primary school*. Hiroshima: n.p.
- Department for Education. (1994). *Coding of Practice on the Identification and Assessment of Special Educational Need*. London: Central office of Information.
- Echois, I.J. (1992, January). An Analysis of Elementary Teachers' Opinions Toward Mainstreaming Moderately to Severely Mentally Retarded Children in Regular Education in Some Selected Schools in Texas. *Dissertation Abstracts International* . DAI-A 5205: 2883.
- Evans, Patricia A. (1981, January). Attitudes of Parents Toward Handicapped children an Their Integration. *Dissertation Abstracts International*. 51(12)A: 4083.
- Fox, Mark. (2003). *Including Children 3-11 with physical Disabilities : Practical Guidance for Mainstream Schools* . London: David Fulton.
- Hughes, Pat. (2004). Learning and Teaching: What's your style? in *Supporting Learning and Teaching*. p 34. New York: Taylor & Francis.

- Reynolds, Maynard C. & Birch, Jack. (1977). *Teaching Exceptional Children in All America's Schools*. Reston, Virginia: The Council for Exceptional Children.
- Thomas, David and Woods, Honor. (2003). *Working With people With Learning Disabilities: Theory and Practice*. New York: Jessica Kingsley.
- Tilstone, Christina & Rose, Richard. (2003). *Strategies to Promote Inclusive Practice*. New York: Taylor & Francis.

ภาคผนวก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. นายธีระ กลิ่นแก้ว	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดราชบุรี
จังหวัดราชบุรี
2. นายพิษณุ โชติคุณศิริวัฒน์	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดห้วยหมู อำเภอเมืองราชบุรี
จังหวัดราชบุรี
3. ผศ.ดร.อุบล เลี้ยววาริน	ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาสาธิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
4. อาจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร.ปานจักษ์ เหล่ารัตนวรพงษ์	อาจารย์พิเศษ ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. นางสาวศิริ พันธิ์	ครู โรงเรียนวัดห้วยไผ่
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษाराชบุรี เขต 1

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
การศึกษาการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชีทในโรงเรียนแกนนำ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการบริหารจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 จึงขอความร่วมมือมายังท่าน ในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามฉบับนี้
2. การตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ ขอให้ตอบตรงกับระดับของการปฏิบัติจริงในโรงเรียน เพราะทุกคำตอบของท่าน มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำมาส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำต่อไป
3. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของท่าน จะไม่มีผลกระทบต่ตัวท่านแต่อย่างใด
4. แบบสอบถามชุดนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้างชีท
5. ผู้วิจัย ขอความกรุณาจากท่าน พิจารณาตอบแบบสอบถามทุกข้อให้สมบูรณ์ ขอขอบพระคุณอย่างสูงในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นางนพมาศ สุทธิวิรัช
นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ฉบับที่ 1

แบบสอบถาม

การศึกษาการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท ในโรงเรียนแกนนำ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้อย่างละเอียด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ()
ตามความเป็นจริงเกี่ยวกับข้อมูลของท่าน

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ตำแหน่ง

() ผู้บริหารโรงเรียน

() ครูผู้สอน

1.2 อายุ

() 25 – 34 ปี

() 35 – 44 ปี

() 45 – 54 ปี

() 55 ปี ขึ้นไป

1.3 วุฒิการศึกษา

() ต่ำกว่าปริญญาตรี

() ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

1.4 ประสบการณ์ของท่าน ในการจัดการเรียนร่วม

() 0 - 4 ปี

() 5 – 9 ปี

() 10 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้างซีท

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนนี้เป็นแบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้างซีทในโรงเรียนของท่าน ซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรม การเรียนการสอน และด้านเครื่องมือ ให้นำใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติในโรงเรียนของท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	<u>ด้านนักเรียน</u> <u>นักเรียนทั่วไป</u> โรงเรียนของท่านจัดสถานการณ์จำลองให้กับนักเรียนทั่วไปเพื่อให้เข้าใจสภาพของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
2	โรงเรียนของท่านจัดกิจกรรมพานักเรียนไปเยี่ยมชมสถานที่ดูแลคนพิการหรือคนที่มีความบกพร่อง					
3	โรงเรียนของท่าน จัดนิทรรศการ กิจกรรมความรู้ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและยอมรับ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
4	โรงเรียนของท่าน มีการสอนทักษะการช่วยเหลือ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้กับนักเรียนทั่วไป					
5	โรงเรียนของท่านนักเรียนทั่วไปมีความเข้าใจและให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
6	<u>นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</u> โรงเรียนของท่าน มีการฝึกทักษะให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีความพร้อมในด้านการช่วยเหลือตนเอง ในกิจวัตรประจำวัน					
7	โรงเรียนของท่านมีการ ฝึกทักษะทางอารมณ์ ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
8	โรงเรียนของท่านมีการ ฝึกทักษะทางสังคม ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
9	โรงเรียนของท่านมีการ ฝึกให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมในโรงเรียน					
10	โรงเรียนของท่านนักเรียนอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11	<u>ด้านสภาพแวดล้อม ทางกายภาพ</u> โรงเรียนของท่าน มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อม โรงเรียนให้เหมาะสมกับ ความต้องการพิเศษของนักเรียน เช่น ตัวอาคารถ้ามีมากกว่า 1 ชั้นควรมีทางลาด ทางข้าม มีสัญลักษณ์เตือน					
12	โรงเรียนของท่าน ปรับปรุง จัดการแก้ไขภายในอาคาร เรียนให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ธรณีประตูดึงไม่เกิน 0.6 ซม. พื้นเรียบไม่ลื่น					
13	โรงเรียนของท่าน มีห้องน้ำตามมาตรฐานเหมาะกับ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
14	โรงเรียนของท่านจัดห้องเรียนมีความเหมาะสมใน การจัดการเรียนร่วม					
15	<u>บุคคลที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของเด็ก</u> โรงเรียนของท่าน มีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ เรื่อง การจัดการเรียนร่วม					
16	ครู ผู้ปกครอง พ่อแม่ มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และการดำเนินงานจัดการเรียนร่วม					
17	โรงเรียนของท่าน มีการมอบหมายงานในเรื่องการจัดการ เรียนร่วมให้มีผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน					
18	คณะครูในโรงเรียนให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนร่วม					
19	<u>ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน</u> โรงเรียนของท่านมีการ ปรับหลักสูตรทั่วไปเพื่อใช้กับ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
20	โรงเรียนของท่าน มีการจัดทำหลักสูตรคู่ขนานเป็น แนวทางการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษใน อนาคต					
21	โรงเรียนของท่าน มีการจัดทำแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล (IEP) เป็นลายลักษณ์อักษร					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
22	<u>ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)</u> โรงเรียนของท่าน มีการจัดทำแผนการสอนที่จัดขึ้นเฉพาะเจาะจงเป็นรายบุคคล (IIP)					
23	โรงเรียนของท่าน มีการสอนและประเมินผล ตามแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล (IEP)					
24	โรงเรียนของท่าน มีการใช้เทคนิคการวิเคราะห์งาน (Task Analysis) ในการจัดการเรียนการสอน					
25	โรงเรียนของท่าน มีการสอนโดยใช้เทคนิคเพื่อนช่วยสอน (Peer Tutoring)					
26	โรงเรียนของท่าน มีการใช้ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Buddy System) ในการเรียนร่วม					
27	โรงเรียนของท่าน มีการ สอนทักษะเฉพาะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
28	โรงเรียนของท่าน มีการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนทบทวนและปรับ IEP อย่างน้อย ปีละ 2 ครั้ง					
29	โรงเรียนของท่าน มีการจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียนให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเช่นวิชาพละ					
30	โรงเรียนของท่าน กำหนดกิจกรรม ของการจัดการเรียนร่วมไว้ในระบบประกันคุณภาพของโรงเรียน					
31	โรงเรียนของท่าน จัดตารางเวลาให้บริการสอนเสริมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
32	<u>ด้านเครื่องมือ (เครื่องมือในการบริหาร)</u> โรงเรียนของท่านมีการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
33	โรงเรียนของท่านมีการจัดงบประมาณเฉพาะสนับสนุนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
34	<u>ด้านเครื่องมือ (เครื่องมือในการบริหาร)</u> การจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับภารกิจ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
35	โรงเรียนมีคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน					
36	โรงเรียนของท่านจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ไว้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน					
37	โรงเรียนของท่านมีแผนพัฒนาครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนร่วม					
38	โรงเรียนของท่านสนับสนุนครูให้อบรม/ศึกษาดูงานเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
39	โรงเรียนของท่าน มีการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
40	โรงเรียนมีการประสานงานให้ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการสอน ผัก นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
41	โรงเรียนของท่านมีการประสานงานหน่วยงานอื่นที่ให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเช่นแพทย์ นักฝึกพูด ฯลฯ					
42	โรงเรียนของท่านมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้อย่างเหมาะสม กับความต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ไม้เท้าขาว เครื่องพิมพ์ดีดอักษรเบรลล์ เครื่องช่วยฟัง ฯลฯ					
43	โรงเรียนของท่านจัดหาสื่อทางการศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น แผ่นซีดีรอม ภาพนูน หนังสืออักษรเบรลล์ พจนานุกรมระบบเสียง ชุดสื่อพัฒนากล้ามเนื้อ ฯลฯ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
44	<u>ด้านเครื่องมือ (เครื่องมือในการบริหาร)</u> โรงเรียนของท่าน จัดหาสื่อการสอนสอดคล้องกับ แผนการจัดการศึกษา					
45	โรงเรียนของท่านจัดหาอุปกรณ์กีฬา ที่เหมาะสมสำหรับ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
46	โรงเรียนของท่าน มีการปรับปรุงห้องสมุดโดยนำ เทคโนโลยีสารสนเทศให้เหมาะกับนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษ					
47	โรงเรียนของท่านให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเรียนร่วม					
48	โรงเรียนของท่านจัดบริการเหมาะสมกับความต้องการ พิเศษของนักเรียนแต่ละคน					

ขอขอบคุณในการตอบแบบสอบถาม

ฉบับที่ 2

แบบสัมภาษณ์

การศึกษาการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชีวิต ในโรงเรียนแกนนำ

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

.....

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้างชีวิต

คำชี้แจง ผู้สัมภาษณ์ดำเนินการตามข้อคำถามที่กำหนด โดยควรให้มีการแสดงข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ และบันทึกสาระสำคัญให้สมบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์และแปลผลต่อไป โดยข้อมูลดังกล่าวจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูลแต่อย่างใด

1. ด้านนักเรียน

1.1 สภาพการดำเนินงานนักเรียน

.....

การเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไป

.....

ปัญหา

.....

ความต้องการ

.....

การเตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

.....

ปัญหา

.....

ความต้องการ

.....

2. ด้านสภาพแวดล้อม

2.1.สภาพการดำเนินงาน

.....

สภาพแวดล้อมทางกายภาพ

.....

ปัญหา

.....

ความต้องการ

2.2 บุคคลที่เกี่ยวข้องสภาพแวดล้อมของเด็ก

ปัญหา

ความต้องการ

3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.1 สภาพการดำเนินการ

3.2 การจัดทำหลักสูตร เทคนิคการสอน และแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

3.3 การจัดตารางเวลาสอนเสริมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ปัญหา

ความต้องการ

4. ด้านเครื่องมือ

4.1 การกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ

4.2 งบประมาณสนับสนุน

4.3 การบริหารในรูปคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน

4.4 การจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศ

4.5 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

4.6 การประสานงานหน่วยงานอื่น

ปัญหา

ความต้องการ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นพมาศ สุทธิวิรัช
วัน เดือน ปีเกิด	3 พฤศจิกายน 2503
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	36/12 ถนนเขางู ซอย 1 ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	พยาบาลวิชาชีพ 7
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงพยาบาลราชบุรี ถนนสมบรมนุกูล ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2525 — 2539	พยาบาลวิชาชีพ แผนกกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลราชบุรี
พ.ศ. 2539 — ปัจจุบัน	พยาบาลวิชาชีพ งานผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลราชบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ..ศ. 2520	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเบญจมราชูทิศ ราชบุรี
พ.ศ. 2525	พยาบาลศาสตร์และผดุงครรภ์ชั้นสูง วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ
พ.ศ. 2528	คหกรรมศาสตร์บัณฑิต (โภชนาการชุมชน) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2551	การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ